ANÀLISI I PROPOSTA D'ORDENACIÓ DE L'ÚS PÚBLIC A LA ZONA CUBERES – TAÚS

Gestió de la sobrefreqüentació en zones forestals

El projecte Flow4Bio: Boscos fluids de biodiversitat i persones compta amb el suport de la Fundació Biodiversitat del Ministerio para la Transición Ecológica y el Reto Demográfico (MITECO) en el marc del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència (PRTR), finançat per la Unió Europea - NextGenerationEU

GOBIERNO DE ESPAÑA
VICEPRESIDENCIA TERCERA DEL GOBIERNO
MINISTERIO PARA LA TRANSICIÓN ECOLÓGICA Y EL RETO DEMOGRÁFICO
Fundación Biodiversidad
Plan de Recuperación, Transformación y Resiliencia
Financiado por la Unión Europea NextGenerationEU
FLOW4BIO FOR BIO

FLOW4BIO FOR BIO

AUTORS

Laia Carbonell Vilaplana, Pau Casas Bruy, Ariadna Fernàndez Vilert, Júlia Ferrer Morell, Ona Font Rifà, Héctor Gallardo, Edgar Martínez, Laia Pijuan Josa, Santiago Poch Cartañá, Malena Tambasco Ambrogi, Héctor Gallardo, Mariano Feldman, Anna García, Cristina Sánchez, Víctor Sazatornil Ivette Casdevall.

AGRAÏMENTS

Parc Natural dels Ports, Espai Natural Protegit de l'Alta Garrotxa, Parc Natural i Reserva de la Biosfera del Montseny, Reserva Nacional de Caça de Boumort.

Participants en la taula d'experts i expertes: Alex Araújo, Xavier Basora, Meritxell Cotrina, Veronica Couto, Víctor Dorado, Estela Inés Farías, Cristina Genescà, Javier Gómez-Limón, Josep Maria Mallarach, Michael Moya, Roser Pastor, Noemí Pineda, Roger Puig, Xavier Puig, Anna Ramon, Jordi Recordà.

El projecte Flow4Bio: Boscos fluids de biodiversitat i persones compta amb el suport de la Fundació Biodiversitat del Ministerio para la Transición Ecológica y el Reto Demográfico (MITECO) en el marc del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència (PRTR), finançat per la Unió Europea - NextGenerationEU.

Contingut

ANÀLISI I PROPOSTA D'ORDENACIÓ DE L'ÚS PÚBLIC A LA ZONA CUBERES – TAÚS 0

..... 5

INTRODUCCIÓ 5

RESUM I VISIÓ ESTRATÈGICA 6

Resum de les accions proposades 8

OBJECTIUS DEL PLA I JUSTIFICACIÓ 10

..... 12

ANTECEDENTS I DELIMITACIÓ DE L'ESPAI 12

ABAST DEL PLA D'ÚS PÚBLIC 13

Característiques generals de l'espai 14

ANTECEDENTS I ESTAT ACTUAL DE LA GESTIÓ DE L'ÚS PÚBLIC 15

MARC NORMATIU I JURÍDIC APLICABLE 18

Normativa Europea 18
Normativa Estatal 18
Normativa autonòmica 19
Normativa municipal 19
Normativa específica de l'espai natural protegit 19

DIAGNOSI 20

METODOLOGIA DE DIAGNOSI 21

Diagnosi ambiental 21
Diagnosi comunicativa 23
Diagnosi social 23
Pressions detectades 25
Resultats i planificació de l'espai 25

CARACTERITZACIÓ DELS USOS DE L'ESPAI 27

USOS RECREATIUS DE L'ESPAI 27
VOLUM I TEMPORALITAT DE LA FREQÜENTACIÓ 29
ACTIVITATS ECONÒMIQUES I RECREATIVES 31

CARACTERITZACIÓ DELS ELEMENTS D'INTERÈS I OBJECTES DE CONSERVACIÓ 38

VALORS NATURALS I ECOLÒGICS 38

Flora i paisatge *38*

Fauna *39*

ELEMENTS CULTURALS 42

OBJECTES DE CONSERVACIÓ PRIORITARIS 42

RESULTATS DE LES DIAGNOSIS 48

DIAGNOSI AMBIENTAL 48

PROJECCIONS CLIMÀTIQUES FUTURES 51

Temperatura mitjana *55*

Precipitació mitjana *56*

LMRS *57*

DIAGNOSI COMUNICATIVA 58

Comunicació oficial *59*

Comunicació no oficial *67*

DIAGNOSI SOCIAL 75

DISSENY DEL PROCÉS PARTICIPATIU 75

OBJECTIUS 75

Fases de la intervenció *75*

DETECCIÓ DE PROBLEMÀTIQUES I PROPOSTES 77

FASE D'INFORMACIÓ PÚBLICA 77

FASE DE CONSENS PARTICIPATIU 77

FASE D'AVALUACIÓ DE LA VIABILITAT 78

FASE DE RETORN 80

TORN OBERT DE PARAULA: RECULL D'INQUIETUDS I COMENTARIS FINALS 80

DETECCIÓ DE PRESSIONS I IMPACTES 90

DETECCIÓ DE PRESSIONS I IMPACTES 91

DETECCIÓ D'AMENACES 94

PLANIFICACIÓ 97

ÀMBITS D'ACTUACIÓ **98**

MESURES CONCRETES D'ACTUACIÓ **99**

PROPOSTES DE TURISME SOSTENIBLE PER LA DESESTACIONALITZACIÓ 102

CALENDARITZACIÓ I PRIORITZACIÓ D'ACTUACIONS **108**

COSTOS ESTIMATS I RECURSOS NECESSARIS **110**

SEGUIMENT I AVALUACIÓ **112**

INDICADORS DE SEGUIMENT I CRITERIS D'ASSOLIMENT **113**

REFERÈNCIES **114**

Introducció

Resum i visió estratègica

La zona de Cuberes - Taús és un espai natural que, en part, s'ubica dins de la Reserva Nacional de Caça de Boumort, on la conservació dels seus valors ecològics i culturals conviu amb un aprofitament dels recursos naturals per part de la població local i la pròpia reserva. A més, hi trobem un model d'ús públic força peculiar, amb un pic de freqüentació molt marcat durant l'època de brama i recol·lecta de bolets i molt poques visites la resta de l'any.

La visió estratègica del Pla d'Ús Públic (PUP) aposta per una gestió activa i adaptativa que garanteixi la resiliència del territori davant el canvi climàtic, recolzada en una governança participativa que impliqui propietaris, residents i administracions en la custòdia i preservació de l'espai. L'objectiu final és transformar les possibles pressions de la sobrefreqüentació en una oportunitat de desenvolupament rural conscient, donant a conèixer aquest territori tot convidant als visitants a actuar d'una manera ordenada i respectant l'espai i les seves normatives.

Aquest resum executiu articula les actuacions immediates de comunicació i sensibilització, així com la recuperació d'hàbitats forestals, buscant que la zona de Cuberes - Taús sigui un espai demostratiu de com la gestió humana pot evitar o revertir impactes ambientals i generar cohesió social en un entorn natural privilegiat.

Objectius Estratègics del Pla d'Ús Públic

La gènesi del pla se situa en un context rural, en una zona molt poc habitada i poc visitada durant l'any, amb un pic de saturació puntual, durant l'època de brama. L'objectiu final d'aquest pla d'usos no és en cap cas l'augment de visitants a la zona, sinó que aquells que arribin ho facin d'una manera més conscient i respectuosa amb l'entorn, la biodiversitat i les persones que habiten el territori. Aquests objectius, no només busquen la protecció de la biodiversitat, sinó també la supervivència de la qualitat de vida local i la viabilitat de les activitats econòmiques tradicionals. L'estructura d'objectius s'articula en cinc eixos fonamentals que intenten donar resposta a la complexitat del territori.

1. **Regulació d'usos:** L'objectiu és minimitzar els comportaments que afecten negativament l'entorn, com ara l'estacionament descontrolat, la presència d'animals domèstics sense control o la circulació fora de pistes de vehicles. Aquesta regulació no es planteja únicament des d'una perspectiva prohibitiva, sinó coercitiva quan la sensibilització no és suficient, integrant la presència de guardes rurals amb capacitat sancionadora.

2. **Ordenació de l'espai públic:** Busca reconduir els visitants cap a zones adaptades a la seva visita, on puguin gaudir de la zona mentre es minimitzen els danys a la biodiversitat i a la població local. Per això es proposa la creació i habilitació de nous pàrquings al llarg de la pista Taús-Cuberes i a l'Ermita de la Guia, així com es mantenen els dispositius d'informadors ambientals per a poder informar dels valors naturals de la zona i poder evitar que la gent tingui comportaments inadequats.
3. **Comunicació i sensibilització:** El pla reconeix que gran part de la pressió prové d'una manca de comunicació oficial de la zona i de la seva normativa, sobretot pel que fa a la comunicació a través d'internet i de les xarxes socials. Per tant, es marca com a objectiu transformar la narrativa oficial perquè sigui més didàctica i propera, millorant la comunicació dels valors naturals i de la normativa de l'espai natural.
4. **Cohesió social i mediació de conflictes:** Representen el quart objectiu. El pla busca fomentar la corresponsabilitat mitjançant processos participatius que integrin tots els actors en la presa de decisions, evitant que la protecció o gestió ambiental sigui percebuda com una imposició externa.
5. **Protecció i restauració del medi natural:** Se centra en corregir els impactes físics ja existents. Això inclou la recuperació de senders erosionats, la millora dels hàbitats forestals o el control d'espècies invasores.

Resum de les accions proposades

A continuació s'exposa un resum de les actuacions proposades a 3 anys vista, un cop realitzades les diagnosis de l'espai, els processos de participació i les validacions amb els òrgans gestors:

REGULACIÓ D'USOS

A1. Prohibir l'estacionament a la pista de Cuberes durant l'època de Brama (15 de setembre – 15 d'octubre) per evitar que la gent pari a qualsevol lloc.

A2. Millorar l'estudi actual sobre la freqüentació a Boumort: posar més comptadors a la resta d'entrades i tenir un registre (per part de la RNC) de quanta gent utilitza el refugi de Cuberes.

ORDENACIÓ DE L'ESPAI

B1. Habilitar un pàrquing a Comafreda per evitar que tothom aparqui on vulgui.

B2. Ressenyalitzar alguns trams del sender que va de Taús al refugi de Cuberes.

B3. Mantenir el dispositiu d'informadors ambientals al Mirador de Fites i a Pessonada, i augmentar-lo a Coll de la Creu, Coll de Llívia i Ermita de la Guia durant la Brama.

PROPOSTES SOCIALS

C1 Mantenir o establir Plans de Participació anuals o bianuals a la zona de Taús els Castells, a Conca de Dalt, a la zona Abella-Bóixols i a la zona Gerri-Baén.

C2 Millorar la comunicació entre l'òrgan gestor i els residents o treballadors de la zona, sobretot per avisar de pistes tallades, obres o accions forestals o batudes.

ACCIONS DE COMUNICACIÓ I SENSIBILITZACIÓ

D1 Disposar d'una pàgina web oficial de l'òrgan gestor (bramaboumort.cat) on poder comunicar normativa, bones pràctiques, localització i horari dels punts d'informació, recomanació d'itineraris, empreses de guiatge o allotjaments locals, valors naturals de la zona... Aquesta web no cal que sigui propietat directament de la RNC, però sí que es plantegi de manera que la RNC pugui afegir o retirar contingut sempre que calgui.

D2 Disposar d'unes xarxes socials (@Bramaboumort) on poder comunicar normativa, bones pràctiques, localització i horari dels punts d'informació, recomanació d'itineraris, empreses de guiatge o allotjaments locals, valors naturals de la zona... Aquestes xarxes socials no cal que depenguin directament de la RNC, però sí que es plantegin de manera que la RNC pugui afegir o retirar contingut sempre que calgui.

D3 Posar cartells d'informació, sensibilització i normativa al Refugi de Cuberes, a l'Àrea recreativa de Comafreda, al pàrquing de la Granja del Salvador, al poble de Taús i a l'Ermita de la Guia.

D4 Posar cartelleria temporal avisant de l'existència d'informadors (com ja es fa a Cuberes) avisant de la distància o punt on es troben mentre hi hagi actius els punts d'informació.

MESURES DE PROTECCIÓ I RESTAURACIÓ DEL MEDI NATURAL

E1 Crear una estratègia per evitar gossos deslligats: cartelleria extra, campanya de xarxes socials, agents rurals posant multes...

E2 Realitzar un estudi de zones especialment sensibles de flora i fauna (si no està fet), i plantejar crear zones d'exclusió per a boletaires.

Objectius del Pla i Justificació

El present document, **Anàlisi i Proposta d'Ordenació de l'Ús Públic a la zona Cuberes - Taús**, s'emmarca en el projecte **Flow4Bio: Boscos fluids de biodiversitat i persones** i té com a objectiu principal establir un pla d'ús públic a la zona Cuberes - Taús, una àrea clau dins de la Reserva Nacional de Caça de Boumort i els seus voltants, sobretot durant l'època de més freqüentació: l'època de brama del cérvol i recol·lecció de bolets.

La necessitat d'aquest Pla sorgeix davant la situació de **sobrefreqüentació en zones forestals**, particularment accentuada a partir de la dècada de 2010 i que va assolir un **"punt d'inflexió"** amb l'augment sobtat de visitants després de la pandèmia de la Covid-19 l'any 2020. A nivell català, aquesta afluència va provocar situacions de col·lapse, conflictes amb la població resident i un impacte insostenible sobre les infraestructures i els valors naturals dels espais naturals. A la RNC de Boumort i a la zona Cuberes - Taús, tot i no tenir una visita gaire elevada de persones durant l'any i tenint pocs problemes de sobrefreqüentació, pateix un gran pic de visitants durant els mesos de setembre i octubre.

Objectius Generals del Pla

El Pla d'Ús Públic es justifica i es fonamenta en la necessitat d'aconseguir un equilibri entre la conservació del medi natural i el gaudi públic. . L'objectiu final d'aquest pla d'usos no és en cap cas l'augment de visitants a la zona, sinó que aquells que arribin ho facin d'una manera més conscient i respectuosa amb l'entorn, la biodiversitat i les persones que habiten el territori.

Els objectius clau abordats per aquest Pla són:

- **Evitar la crida de més visitants a la zona,** sinó millorar la informació dels que ja venen.
- **Obtenir informació sobre l'estat de l'ús públic** a la zona de Cuberes – Boumort, i també a la resta de la RNC, ja que ara mateix hi ha poc coneixement de quants visitants rep la RNC i els usos que en fan.
- **Regular els usos de l'espai** per minimitzar o evitar aquells comportaments que puguin afectar negativament l'entorn, aplicant sancions si cal.
- **Millorar la comunicació i la sensibilització** per crear un missatge oficial que arribi als visitants de l'espai, per aconseguir que vinguin més informats o s'informin bé a l'arribar, i siguin més respectuosos amb l'entorn, la biodiversitat i la població local.

- **Promoure la cohesió social** mitjançant la participació per fomentar la corresponsabilitat i la custòdia de l'espai per part de la població local, evitant que les mesures preses es vegin com una imposició externa.
- **Implementar mesures de protecció i restauració del medi natural** per fer front a impactes ambientals derivats de la freqüentació i l'ús públic.

Antecedents i delimitació de l'espai

Abast del Pla d'Ús Públic

El present Pla d'Ús Públic es desenvolupa en la zona més freqüentada de l'espai Xarxa Natura 2000 Serra de Boumort – Collegats i de la Reserva Nacional de Caça de Boumort. Concretament, es desenvolupa a la zona de Taús-Cuberes, al nord-est de l'espai natural protegit i al nord de la reserva. D'aquesta manera, actuant sobre la zona més freqüentada de l'espai natural i de la reserva, s'aconseguirà gestionar i ordenar l'ús públic de les 18414,83 ha que conformen l'espai natural. A més, també s'ha decidit afegir a l'àmbit d'actuació la zona dels prats de Taús i de l'Ermita de la Guia, ja que tot i quedar fora de l'espai natural i de la reserva, és una zona molt freqüentada durant la brama i els visitants entren i surten de la reserva cap a Taús, i es creu convenient actuar sobre tota la zona conjuntament per evitar el possible traspàs de pressions.

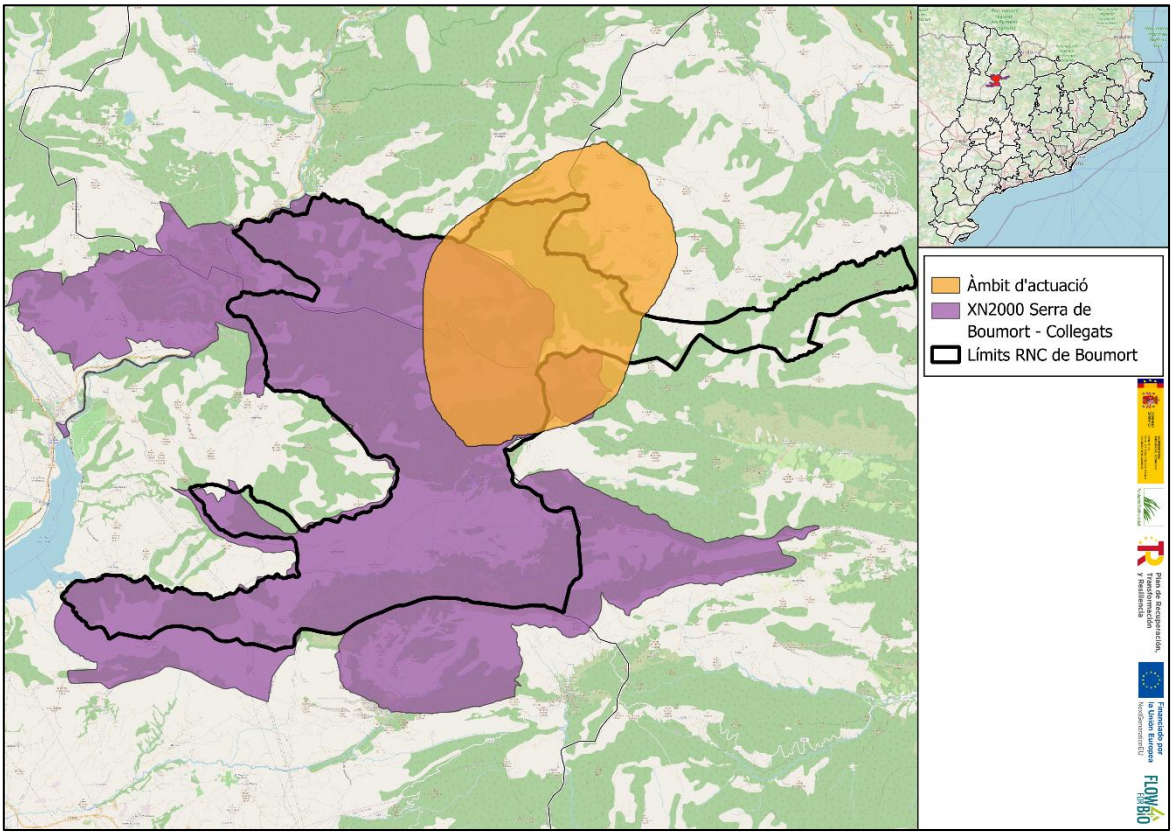

Fig. 1 Àmbit d'actuació del Pla d'Ús Públic dins de la RNC de Boumort

L'àmbit d'actuació del Pla d'Ús Públic de la Zona Cuberes Taús inclou tota la zona al voltant de la pista que va des de la carretera de Noves de Segre a Taús (LV-5134) fins als voltants del refugi Casa Miró de Cuberes. També inclou les zones perifèriques dels pobles de Taús i dels

Castells, així com els prats dels voltants, i també la carretera i voltants que van des del poble de Taús fins a l'Ermita de la Mare de Déu de la Guia.

Aquesta delimitació correspon a una zona amb gran densitat de cérvols i de persones que venen a avistar-los durant l'època de brama. També respon a la necessitat d'abordar de manera específica la gestió de la freqüentació pública en aquesta zona, centrant-nos en l'època i especificitats de l'època de brama.

Característiques generals de l'espai

La zona de Taús - Cuberes destaca per una molt baixa freqüentació durant l'any, i un pic força pronunciat de visitants durant la tardor, coincidint amb l'època de brama del cérvol i la recollida de bolets. Durant la resta de l'any, el senderisme, les passejades al voltant del refugi, les rutes en 4x4, quad o moto o les activitats d'avistament de fauna són les principals activitats dels visitants..

L'accés a la zona és complicat si no es té un vehicle 4x4 o una mica alt per poder anar per pistes forestals, cosa que ajuda a reduir el nombre de visitants. S'hi pot accedir per la carretera LV-5134 asfaltada des de Noves de Segre, per la carretera que va de Gerri de la Sal a Taús passant per Baén (on hi ha un tros de pista per on cal un cotxe 4x4 o que pugui circular per pista) o per la pista de Pentina que connecta Gerri de la Sal amb el refugi de Cuberes. Al refugi de Cuberes també s'hi pot accedir des de la carretera LV-5134 per una pista forestal.

A la zona hi ha pocs serveis disponibles. Hi ha allotjaments rurals al poble de Taús i un refugi guardat, el refugi Casa Miró de Cuberes, on també ofereixen servei de restaurant. Durant l'època de brama també hi ha un punt d'informació al mirador de Fites, on hi ha informadors ambientals que expliquen els valors naturals de la zona, orienten els visitants i els expliquen la normativa quan cal.

L'espai compta amb pocs llocs per aparcar els vehicles (generalment són zones al costat de la pista que s'han anat erosionant al parar la gent). A la zona de Cuberes hi ha un petit pàrquing al refugi, un petit pàrquing al mirador de Fites i una esplanada habilitada al costat de la granja del Salvador (a l'entrada de la pista). També hi ha un pàrquing a prop de l'Ermita de la Mare de Déu de la Guia. A la zona de Comafreda hi ha una esplanada habilitada per al pícnic, amb una font i unes quantes taules amb bancs.

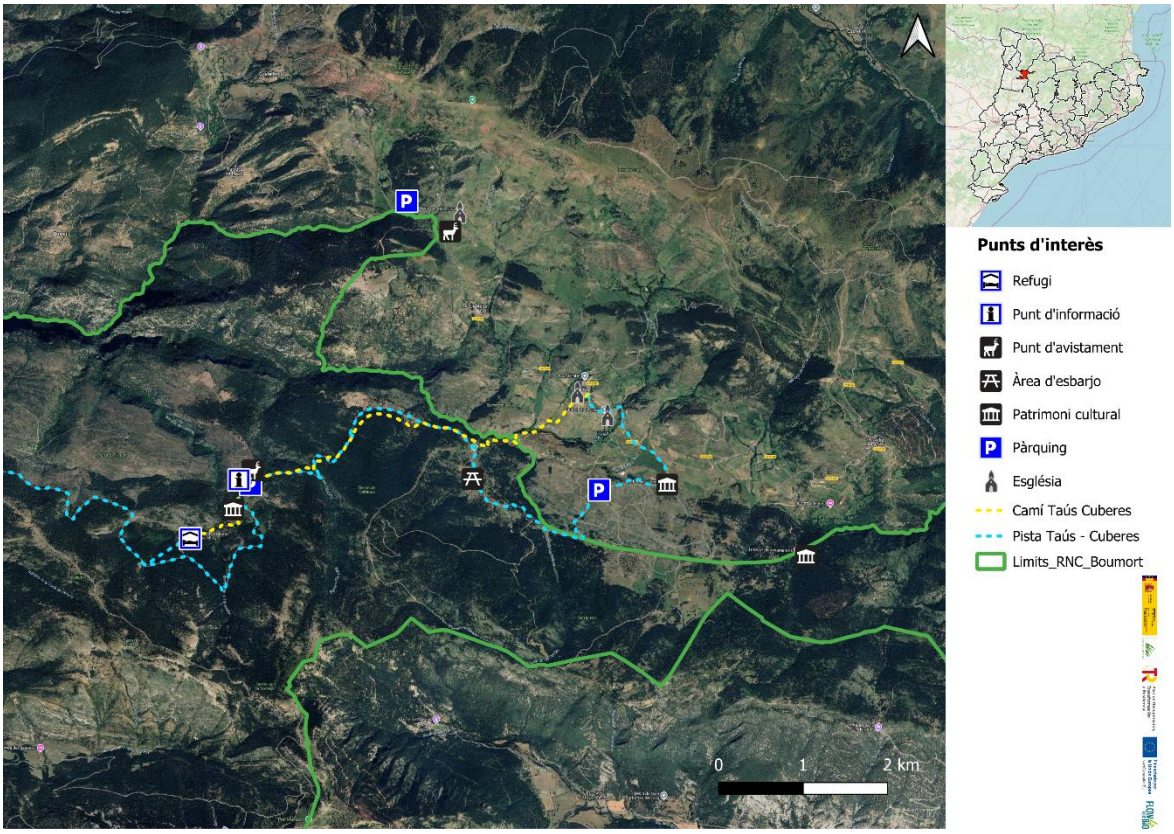

Fig. 2. Zona de Cuberes-Taús amb els seus serveis i punts d'interès

Antecedents i estat actual de la gestió de l'Ús Públic

La Reserva Nacional de Caça de Boumort té una extensió de 13.097 ha. Es troba situada al Prepirineu occidental català, entre les comarques del Pallars Jussà, Pallars Sobirà i l'Alt Urgell, i abasta tot un seguit de serralades disposades transversalment de l'una a l'altra vall, d'entre les quals destaquen la serra de Boumort que dóna nom a la Reserva, la serra de Carreu, la serra de Cuberes i la serra de Bastacans.

La reserva limita al nord amb el riu Major i el riu de Noves; a l'oest amb la Noguera Pallaresa i les poblacions de Sossís, el Pont de Claverol, Sant Martí de Canals, Pessonada i Aramunt; al sud amb els cims de Sant Corneli (1.354 m), Montagut (1.346 m) i cap de Carreu (1.745 m) i a l'est amb els Prats de Montanisell, la Vall de Cabó i Noves de Segre.

L'altura màxima de la Reserva s'assoleix al Cap de Boumort (2.077 m) i a Lo Pi Sec (1.912 m). Ens trobem davant un paisatge típicament prepirinenc amb serres abruptes i relleu força accidentat que dona peu a forts contrastos, la qual cosa afavoreix una gran diversitat.

Gran part de l'extensió de la RNC, forma part d'un espai de Xarxa Natura 2000, l'Espai Natural Protegit Serra de Boumort – Collegats (ES5130010 - SPA/SCI), amb una extensió de 18.414,83 ha.

La RNC és un espai òptim per fer activitats de senderisme, collita de bolets, ciclisme de muntanya o d'avistament de fauna (a la zona es poden observar les 4 espècies de voltors, àguiles daurades, cérvols, cabirols, picot negre...).

En aquesta zona, hi ha algunes problemàtiques de sobrefreqüentació, sobretot en moments puntuals. La gran majoria de persones que visiten la RNC ho fan a finals d'estiu i principis de tardor, entre els mesos de setembre i octubre. En aquesta època és quan esdevé la brama del cérvol, activitat que cada vegada porta més persones a la reserva. L'any 2024, es van comptar 869 visitants al mirador de Fites, a la zona de Cuberes durant aquesta època. A més, el setembre i octubre són el moment en què comencen a sortir bolets, gran atractiu per a molts visitants.

La zona més freqüentada de la reserva, és la zona del despoblat de Cuberes. En aquesta zona, hi ha un refugi guardat, que atreu a forces visitants que venen a dormir-hi o a menjar. El refugi està obert des de setmana santa fins a la castanyada, tot i que en anys climàticament favorables o sota reserves grans, també pot obrir durant la temporada d'hivern. Dins la RNC també hi ha 2 refugis lliures: el refugi d'Esplà i el refugi de Boumort.

Per a poder informar i aconsellar els visitants, la Reserva Nacional de Caça va habilitar, per primera vegada l'any 2004, diferents punts d'informació que gestionaven des de l'Estació Biològica del Pallars Jussà. Al principi es va posar un punt d'informació a cada un dels accessos principals de la RNC, després es va canviar per un sol punt a la Solana de Boumort, i posteriorment se'n va afegir un altre al mirador de Fites.

El 2015, des de la RNC es van començar a fer autoritzacions per empreses de guiatge. Inicialment, es van atorgar autoritzacions a 2 empreses, i al 2024 se n'han autoritzat 12.

L'any 2018, a causa de l'augment de visitants i empreses de guiatge, es va fer una primera proposta d'ordenació de la brama per part de la RNC Boumort. Es va regular l'accés a la pista entre Coll de Llívia i la Coma d'Orient, on només hi poden accedir guies acreditats per la RNC entre el 15 de setembre i el 15 d'octubre. Aquesta proposta segueix vigent. També es va decidir

retirar el punt d'informació de la Solana de Boumort, ja que es troba a la zona exclusiva per visites guiades.

L'any 2024, des de la RNC també va habilitar un centre d'interpretació i informació de la zona a l'entrada des de Pessonada.

Actualment (2025), l'empresa Salvatgines són els encarregats de portar el punt d'informació del Mirador de Fites i el Centre d'Interpretació de Pessonada.

La RNC té una normativa pròpia, d'on es despleguen una sèrie de mesures de control i gestió de l'afluència i les activitats recreatives com per exemple:

- **Regulació de la circulació en vehicles motoritzats dins la RNC:**
    - Només es pot circular per les pistes forestals autoritzades, i cal demanar permís per circular per la resta de pistes.
    - Durant l'època de brama (del 15 de setembre al 15 d'octubre), hi ha un sector de la RNC que queda d'accés restringit per a guies turístics autoritzats i guardes de la RNC.
    - Queda prohibit l'accés a la Reserva amb vehicles de més de 2,6m d'amplada.
- L'acampada lliure i la pernocta amb vehicles o autocaravanes està prohibida a tota la RNC.
- Està prohibit encendre foc
- Es prohibeix portar els gossos deslligats a l'interior de la Reserva.
- Està prohibida la col·locació de càmeres de filmació o fotografia automàtiques.
- Tant a la Reserva com a l'APC L-10.073 (Taús i La Guàrdia d'Ares) està prohibit l'ús de focus lluminosos per observar la fauna en horari nocturn, sense autorització.
- Estan estrictament regulades activitats esportives com l'escalada, el barranquisme o el vol amb parapent.
- Durant l'època de brama (del 15 de setembre al 15 d'octubre) no es pot sortir a peu de les pistes forestals o dels camins recomanats a la guia de visita de la RNC.

Marc normatiu i jurídic aplicable

Normativa Europea

- Directiva Hàbitats 92/43/CEE (Xarxa Natura 2000; hàbitats/espècies, avaluacions d'afecció). BOE
- Directiva Aus 2009/147/CE. BOE
- Conveni de Berna relatiu a la conservació de la vida silvestre i del medi natural a Europa (1979). BOE
- Conveni de Bonn sobre la conservació de les espècies migratòries d'animals silvestres (1979). BOE
- EIA 2011/92/UE modificada per 2014/52/UE (projectes i modificacions de camins/aparcaments, si escau). BOE
- Avaluació Ambiental Estratègica (AAE) 2001/42/CE (plans/programes com un PUP si es determina necessari). EUR-Lex

Normativa Estatal

- Llei 17/1991, de 23 d'octubre, de creació de la reserva nacional de caça del Boumort, a les comarques del Pallars Jussà i del Pallars Sobirà.
    - Ordre de 10 de gener de 1992, de constitució de la Junta Consultiva de la Reserva Nacional de Caça de Boumort.
    - Ordre d'11 d'agost de 1994, per la qual s'aprova l'ampliació de la superfície de la Reserva Nacional de Caça de Boumort.
    - Ordre MAB/199/2002, de 29 de maig, per la qual s'aprova l'ampliació de la Junta Consultiva de la Reserva Nacional de Caça de Boumort.
- Llei 1/1970, de 4 d'abril, de caça. BOE
- Llei 42/2007, del Patrimoni Natural i de la Biodiversitat (règim general d'espais protegits i Natura 2000; avaluació d'afecció). Portal Jurídic de Catalunya
- RD 139/2011 (Llistat i Catàleg d'Espècies de Protecció Especial). Portal Jurídic de Catalunya
- RD 630/2013 (Catàleg d'espècies exòtiques invasores). Portal Jurídic de Catalunya
- Llei 43/2003 de Montes (ús social i prevenció d'incendis al medi forestal). EUR-Lex
- Llei 27/2006 (Aarhus) (informació/participació pública en el PUP). rm.coe.int

Normativa autonòmica

- Acord GOV/112/2006: aprovació Xarxa Natura 2000 a Catalunya (inclosos LIC/ZEPA de Serra de Boumort-Collegats ES5130010 i LIC/ZEPA de Serra de Prada-Castellàs ES5130026). Medi Ambient i Sostenibilitat
- Acords GOV/176/2013: declaració ZEC de Serra de Boumort-Collegats ES5130010 i aprovació d'instruments de gestió Natura 2000. Info ACA
- Acords GOV/150/2014: declaració ZEC de Serra de Prada-Castellàs ES5130026 i aprovació d'instruments de gestió Natura 2000. Info ACA
- Prevenció d'incendis: Decret 64/1995 (restriccions d'activitats en períodes de risc). cads.gencat.cat
- Llei Forestal de Catalunya 6/1988 i Decret 166/1998 (Reglament) (ús i gestió forestal; camins, treballs). EUR-Lex

Normativa municipal

- Pla d'Ordenació Urbanística Municipal de les Valls d'Aguilar
- Pla d'Ordenació Forestals de les Valls d'Aguilar
- Pla d'Incendis Forestals de les Valls d'Aguilar

Normativa específica de l'espai natural protegit

- Proposta d'ordenació de l'activitat d'observació de la brama del cérvol a la Reserva Nacional de Caça de Boumort, aprovada per la Junta Consultiva de la Reserva el 19 de juny de 2018.
- Regulació d'accessos durant l'època de brama, aprovada per una Resolució de la Direcció General d'Ecosistemes Forestals i Gestió del Medi de 16 de juliol de 2018.
- Pla tècnic anual de gestió cinegètica de la RNC de Boumort.

Diagnosi

Metodologia de diagnosi

El model de gestió d'ús públic plantejat es divideix en diferents fases que cal aplicar per obtenir una diagnosi completa i planificar la gestió de l'àrea protegida. Aquestes fases són: **1)** La recerca d'informació prèvia i la definició i descripció de l'àrea d'aplicació **2)** La fase de diagnosi, que inclou la diagnosi ambiental, la diagnosi comunicativa, la diagnosi social**,** la descripció de les pressions detectades amb la diagnosi, i 5**)** la planificació de les accions que cal implementar. La metodologia detallada utilitzada en aquest estudi es basa en el model de gestió d'ús públic d'espais forestals sobre-freqüentats, en aquest document s'elabora un resum de la metodologia actualitzada en les fases d'aplicació del model:

Fundació Emys (2025). *Model sistematitzat d'anàlisi i gestió d'ús públic. Gestió de la sobre-freqüentació en zones forestals*. Riudarenes.

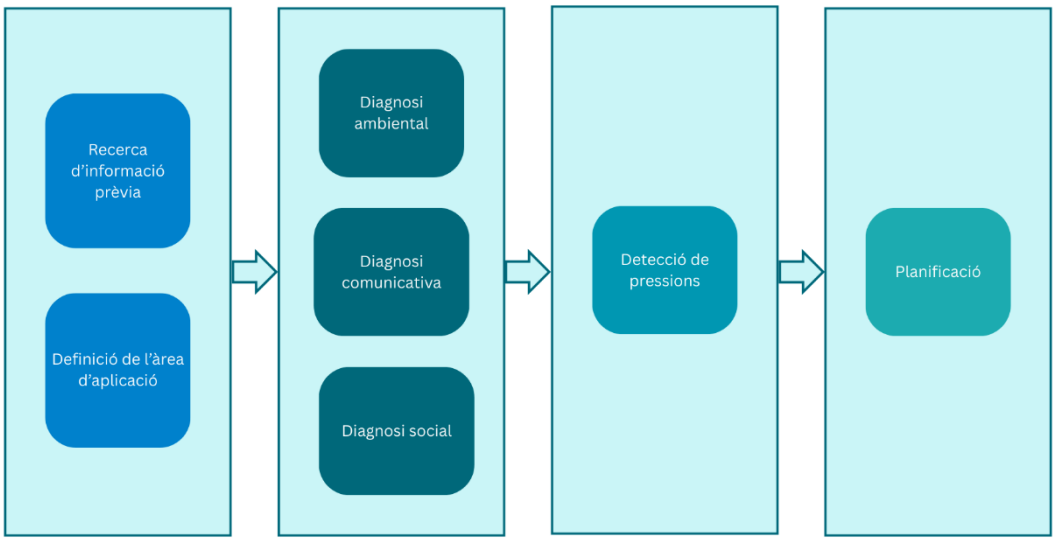

Figura 3. Esquema de funcionament del model sistematitzat

Diagnosi ambiental

En la diagnosi ambiental s'identifica, en primer lloc, l'estat de conservació en què es troba l'espai natural. En segon lloc, es determina el seu grau de vulnerabilitat (espècies protegides, hàbitats d'interès prioritari, erosió, figures de protecció, accessos i

vulnerabilitat al canvi climàtic). I, finalment, se n'extreuen quines són les possibles amenaces relacionades amb la conservació de l'espai, amb la finalitat d'implementar una gestió que permeti el manteniment del seu estat de conservació favorable o fins i tot millorar-lo.

L'acompliment de la diagnosi ambiental es duu a terme en dues etapes:

ETAPA 1: FASE DE RECERCA D'INFORMACIÓ

Inicia amb la recopilació de tota la informació documental disponible: estudis del medi natural i memòries realitzades a la zona, informes tècnics, figures de protecció de l'espai, hàbitats d'interès comunitari, espècies protegides de fauna i flora, regulacions vigents, serveis disponibles pels visitants, cartografia, presència d'itineraris i els punts d'accés.

ETAPA 2: FASE DE VISITES DE CAMP

S'han realitzat entre l'abril de 2024 i novembre de 2025. Serveixen per fer una inspecció ocular de l'espai així com per comprovar si algunes de les dades obtingudes a la fase 1 estan o no actualitzades. En aquesta fase s'esperen tres resultats rellevants: a) quantificar l'estat ecològic de l'espai mitjançant l'anàlisi d'imatges i gravacions de càmeres de fototrampeig i gravadores instal·lades en llocs estratègics, així com l'avaluació d'índexs ecològics com l'IBP.

Aquesta fase ja s'ha dut a terme, però encara no s'han pogut analitzar les dades de totes les càmeres i gravadores. Per això no s'inclouen resultats d'aquesta etapa en aquest PUP.

Índex utilitzat en la valoració de camp:

Durant les visites es recull la informació necessària que serveix per calcular un índex estandarditzat d'avaluació de la Biodiversitat forestal (IBP). Aquest índexs s'ha escollit perquè permet avaluar de manera ràpida i efectiva paràmetres clau per la conservació de la biodiversitat forestal, és aplicable en diferents moments de l'any i al mateix temps és representatiu i fàcil de replicar directament al camp.

RUTES DE WIKILOC

Per poder analitzar quines són les vies més freqüentades per les persones visitants s'utilitzen les 50 primeres rutes que apareixen a l'aplicació de Wikiloc en focalitzar en la zona d'estudi. Mitjançant processos geoespacials es calcula el solapament de les rutes, calculant quantes passen pels mateixos camins donant com a resultat zones que virtualment tenen més possibilitat de ser transitades per les persones visitants i que, per tant, requereixen d'especial atenció i reforç pel que fa a la cartelleria i els elements d'informació al públic.

Diagnosi comunicativa

S'ha fet durant el mes de novembre de 2025. Inclou una descripció de l'exposició dels espais a la xarxa (comunicació no oficial) i un anàlisi de la comunicació que es fa des de l'òrgan gestor i des dels Ajuntaments i Consells Comarcals responsables de l'ENP (comunicació oficial). Aquesta diagnosi és important per, d'una banda, conèixer la informació que tenen els usuaris sobre els espais sobre-freqüentats i, de l'altra, conèixer si des de l'òrgan gestor, Ajuntaments o Consells Comarcals responsables s'està donant la informació adequada per a sensibilitzar el visitant. Inclou dos parts principals:

- Resultats de la diagnosi de la comunicació oficial: anàlisi de la informació disponible sobre l'espai natural generada i publicada a les pàgines webs oficials o bé a les xarxes socials de l'Espai natural protegit, el seu òrgans gestor les institucions locals que regeixen l'espai natural en qüestió, per exemple els ajuntaments, i les associacions per la promoció de turisme als municipis, a la comarca o a la regió a la qual pertany l'espai. També s'analitza la comunicació oficial que es fa in situ a l'espai mitjançant personal, cartelleria, material imprès, etc.
- Resultats de la diagnosi de la comunicació no oficial: anàlisi de la informació publicada i creada pels mitjans de comunicació de masses i pels usuaris de l'espai en els següents mitjans o aplicacions.

De la informació recollida en la diagnosi comunicativa, se'n dedueixen les principals amenaces per la conservació de l'espai degudes a la comunicació que es fa de l'espai i les seves respectives regulacions d'ús i accés.

Diagnosi social

PROCÉS PARTICIPATIU AMB ACTORS LOCALS

Inclou un procés participatiu aplicat a l'espai natural concret i els resultats d'aquest procés participatiu. En aquest procés participatiu s'inclouen espais de debat entre les institucions i òrgan gestor, així com espais participatius per a les propietàries i veïnes dels municipis que s'inclouran també en la presa de decisions, essencialment pel que fa a la implementació de mesures i al model de comunicació de la nova normativa i la regulació dels accessos. Aquest procés és imprescindible per a generar consens amb el territori immediat de l'espai natural per gestionar els problemes derivats de la freqüentació així com per a tenir en compte la realitat

de les persones més afectades de l'entorn immediat a l'espai. En definitiva, és una fase clau per assegurar l'èxit de la gestió. Inclou:

- Resultats de l'enquesta de percepció de la gestió de les habitants de l'entorn immediat de l'ENP.
- Propostes de gestió per resoldre les pressions detectades per les participants del procés participatiu.
- Revisió de les pressions detectades integrant el resultat del procés participatiu.

El procés participatiu es duu a terme a través de 6 fases consecutives, que han tingut lloc entre abril de 2025 i desembre de 2025. En aquestes fases hi han participat els actors que es consideren clau per aconseguir una gestió coordinada i integral de l'espai natural

Les fases s'executen en el següent ordre:

FASE INSTITUCIONAL

Sessió per a conèixer la percepció que tenen els òrgans gestors i institucions de la situació actual, on poder explicar en profunditat l'anàlisi dels espais i recollir les seves necessitats i preocupacions.

Participants: Òrgan gestor, Ajuntaments i suport extern-experts.

FASE AMB VEÏNS, PROPIETARIS I TREBALLADORS

Sessió per a conèixer la percepció que tenen els veïns, propietaris i treballadors afectats de la situació actual, on poder explicar en profunditat l'anàlisi dels espais i recollir les seves necessitats i preocupacions.

Participants: Òrgan gestor, Ajuntaments, veïns i propietaris afectats, activitats econòmiques, entitats del territori i suport extern-experts.

FASE TÈCNICA D'IDENTIFICACIÓ

Sessió tècnica per a avaluar la consistència jurídica, operativa i la viabilitat de les propostes recollides en les sessions anteriors i elaborar una primera proposta de pla de treball.

Participants: Òrgan gestor i suport extern-experts.

FASE DE RETORN ALS ACTORS AFECTATS

Sessió de retorn dels resultats del procés participatiu i de les mesures implementades o en procés d'implementació.

Participants: òrgan gestor, Ajuntaments, veïns i propietaris, activitats econòmiques i entitats del territori i suport extern-experts.

DEFINCIÓ DEL PERFIL DEL VISITANT

En aquesta fase de definició del perfil del visitant es duen a terme enquestes en moments clau de màxima freqüentació, amb l'objectiu d'obtenir un nombre de respostes representatiu en relació amb l'afluència total de l'espai. Mitjançant aquestes enquestes es recull informació sobre el perfil sociodemogràfic del visitant, la manera com realitza la visita (motivacions, durada, activitats o freqüència) i la seva valoració de diversos aspectes relacionats amb l'experiència i la gestió de l'espai. En el cas dels espais naturals protegits, aquest procés és especialment rellevant, ja que permet comprendre millor els patrons d'ús públic, identificar possibles pressions sobre els valors naturals i detectar oportunitats de millora en la gestió, contribuint a compatibilitzar la conservació del medi amb una experiència de visita de qualitat i sostenible.

Pressions detectades

La detecció de les pressions ambientals, comunicatives, de gestió, socials o causades pel comportament del visitant és el pas lògic després de la recol·lecció d'informació sobre l'espai natural i la presa de dades a camp. Les dues diagnosis realitzades (comunicativa i ambiental) permeten enumerar i classificar les pressions derivades de la sobre-freqüentació detectades en aquest espai. La detecció de pressions és el punt de partida per iniciar el procés participatiu i generar de propostes per la gestió activa de l'àrea protegida. Durant aquest procés participatiu es completa el llistat de pressions, ja que poden detectar-se amenaces que no es s'havien diagnosticat abans.

Resultats i planificació de l'espai

A partir dels resultats dels passos anteriors es determinaran unes accions de planificació vinculades a les pressions que es volen minimitzar o erradicar per a, finalment, implementar-les en l'espai sobre-freqüentat.

En el cas de **les pressions causades pel comportament dels visitants,** es classifiquen segons quin tipus de comportament del visitant està creant l'amenaça. A partir d'aquí, es proposen accions en una direcció o altra. Les diferents categories de comportaments i la classificació de pressions segons aquestes, es fa seguint la clau dicotòmica plantejada al model de gestió d'ús

públic. Un cop detectats el tipus de comportament, es planifiquen les accions de gestió que corresponen per a minimitzar les pressions detectades a l'espai.

Les propostes de planificació es divideixen en 5 àmbits de gestió:

- **Protecció del medi natural:** aquelles mesures destinades a la protecció del medi, principalment degudes a comportaments inevitables ja que amb la presència de persones a l'espai son pressions que no es poden abolir.
- **Regulació d'usos:** mesures destinades a regular els usos de l'espai, principalment quan trobem comportaments que poden afectar directament a l'entorn com els il·legals, inexperts o descuidats.
- **Gestió de l'espai:** son aquelles mesures que tenen per objectiu reduir la quantitat de persones que accedeixen a l'espai, segons el que aquesta àrea protegida pot tolerar. A la vegada, també busquen ordenar l'espai públic que es veu afectat per la sobrefreqüentació.
- **Propostes socials**: mesures que fan referència a la mediació de conflictes socials entre els agents clau per la gestió de l'espai, com per exemple conflictes entre veïns, amb l'òrgan gestor o amb els visitants. També es poden incloure en aquest apartat les mesures que promouen la custòdia de l'espai per part dels veïns i veïnes o que incentiven que la seva relació amb aquest sigui més sostenible. Aquestes propostes sorgiran principalment del procés participatiu.
- **Accions de comunicació i sensibilització**: mesures per millorar la comunicació controlada de l'espai, és a dir, la que es fa des de part de l'òrgan gestor. Pretenen que el missatge i les vies de comunicació que s'utilitzen per parlar de l'espai protegit afavoreixin que els visitants actuïn preservant l'espai. També es plantegen mesures per mitigar les pressions de la comunicació incontrolada.

Caracterització dels usos de l'espai

Usos recreatius de l'espai

- **Observació/escolta de la brama del cérvol**

  Tot i ser una activitat molt estacional (del 15 de setembre al 15 d'octubre aproximadament), la brama del cérvol és l'activitat que atreu més visitants a la Reserva Nacional de Caça de Boumort. La gent va per lliure, al punt d'informació habilitat al mirador de fites o contractant serveis de guiatge privats. Els punts més habituals i més freqüentats durant aquesta època són els Prats de Taús, el mirador de Fites, el voltant del refugi de Casa Miró de Cuberes, el voltant de l'ermita de la Mare de Déu de la Guia i als prats de Coma d'Orient.

- **Recol·lecció de bolets**

  Durant la tardor i en altres moments puntuals Boumort és un punt apreciat i conegut per a la recol·lecció de bolets. A més, aquesta època sol coincidir amb el punt màxim de brama del cérvol, cosa que conjuntament, fa que els mesos de setembre i octubre siguin els més concorreguts de l'any.

- **Excursionisme**

  L'excursionisme és una de les activitats que atreu visitants durant tot l'any a la RNC. Des de la Reserva s'habiliten i es cuiden diversos camins i pistes per on es pot circular a peu. Aquests camins habilitats són:

  - Salt de la Núvia - L'Espluga de Cuberes (opció de baixar al barranc de l'Infern) - Solduga - Mare de Déu d'Esplà (2 h 30 min). Tornada pel mateix sender o per la pista principal que baixa a Baén.
  - Tossal del Pou - Mare de Déu d'Esplà - Solduga (baixada i pujada per l'antic sender) - Tossal del Pou (1 h 30 min).
  - Refugi de Cuberes - Bosc de Cuberes - Pi sec - Prat Montaner - Cap de Boumort (4 h).
  - Cruïlla de Pi sec - Coll de Pan - Passavent - Prat Montaner – Cap de Boumort (5 h).

- Font de la Joanit - Serrat de Cabanes - Font de la Hedra - Font de la Joanit (3 h).

- **Circulació per les pistes forestals**

  Les pistes forestals de Boumort han esdevingut de gran interès per aquelles persones que els agrada fer rutes en 4x4, motos o quads. Les pistes i carreteres més freqüentades són la pista de Pentina-Cuberes, que travessa la Reserva des de Taús fins a Gerri de la Sal passant per Cuberes, i la carretera LV-5134 que també connecta Taús i Gerri de la Sal, passant per Sarroca, Baén o Bresca.

- **Caça**

  La caça és un dels grans atractius de la zona de Cuberes i Taús, tant a dins de la Reserva Nacional de Caça com a l'APC L-10.073 (Taús i La Guàrdia d'Ares). L'atractiu més gran és la caça del cérvol, però també es caça el senglar, el cabirol o la llebre.

- **Fotografia**

  La zona de Cuberes també és un punt on solen venir fotògrafs, tant professionals com aficionats, atrets sobretot per la fotografia de fauna salvatge i de paisatges espectaculars. A la zona de Boumort i de Cuberes hi ha diferents canyets, on es poden fotografiar sovint grans rapinyaires com les 4 espècies de voltors o l'àliga daurada. Altres fotògrafs també venen atrets per fotografiar els cérvols durant l'època de brama. A més, els paisatges, majestuosos durant les diferents èpoques de l'any, també són un gran atractiu per a fotògrafs.

- **Activitats regulades o no permeses**

  A l'interior de la Reserva hi ha un seguit d'activitats que estan estrictament regulades o no permeses a fi de preservar el patrimoni natural. Aquestes activitats són l'escalada, el barranquisme, el parapent i les rutes organitzades amb vehicles.

- **Patrimoni cultural i històric**

  La zona de Cuberes-Taús també té un gran al·licient cultural i històric. Les Valls d'Aguilar se situen de ple en l'anomenada Via Romànica, una ruta transfronterera del romànic pirinenc, i es poden visitar fins a 21 ermites romàniques com Sant Esteve de la Guàrdia o Sant Martí de Taús, totes dues del Segle XI. Es poden visitar alguns pobles ja abandonats des de fa anys com Cuberes, Solduga o Espluga. A la zona també hi ha restes megalítiques, com la "Cova del Moro" o el dolmen de Biscarbó. A la Guàrdia d'Ares també s'ha habilitat una ruta que et porta per diferents tarters preciosos, mentre et va explicant històries i llegendes de la zona, com la llegenda dels Minairons.

Volum i temporalitat de la freqüentació

La mitjana anual de vehicles detectats als comptadors de Boumort i Cuberes durant els anys 2017 a 2022 ha estat de 2.629,83 registres/any, comptant que els vehicles es registren al entrar i al sortir, corresponen a **1.314,92 vehicles/any**. Segons les dades dels punts d'informació durant l'època de brama (Estació biològica del Pallars Jussà, 2019), l'ocupació mitjana dels vehicles és de 3 persones/vehicle. Si s'assumeix que aquesta ocupació mitjana es manté durant tot l'any, s'estima un nombre total anual d'uns **4.945 visitants/any**. Aquesta estima té diverses limitacions: en primer lloc s'assumeix una ocupació constant dels vehicles al llarg de l'any, i en segon lloc quantifica només els vehicles que s'han comptabilitzat en els dos comptadors de vehicles (Boumort i Cuberes), per tant no s'estan comptabilitzant els visitants que no hagin passat per aquests punts d'accés.

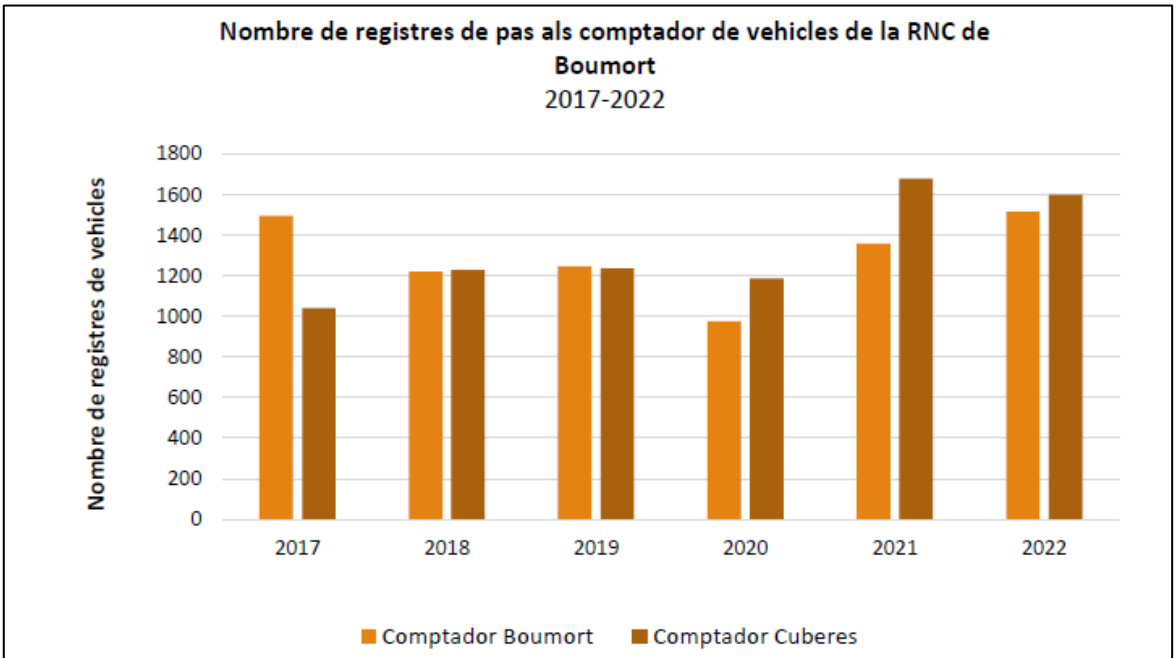

Figura 4.14. Evolució del nombre de registres de pas de vehicles als dos comptadors situats a la RNC (Font: RNC/DACC).

Figura 4. Registres dels comptadors de la RNC de Boumort. Font: Diagnosi de la Reserva Nacional de Caça de Boumort. Desembre de 2022.

Pel que fa a la distribució del nombre de registres al llarg de l'any, s'observen un pic de visitants durant els mesos de setembre i octubre, coincident amb el període de brama de cérvol (veure Figura 5). Cal tenir en compte que el comptador de Boumort es troba a la zona d'accés restringit durant l'època de brama des de 2018, i per tant el nombre de registres és de vehicles

autoritzats a realitzar activitats en aquesta zona. Per altra banda, s'observa un segon pic durant els mesos de maig i juny. Els mesos d'hivern, entre novembre i març, és quan es registra un menor pas de vehicles.

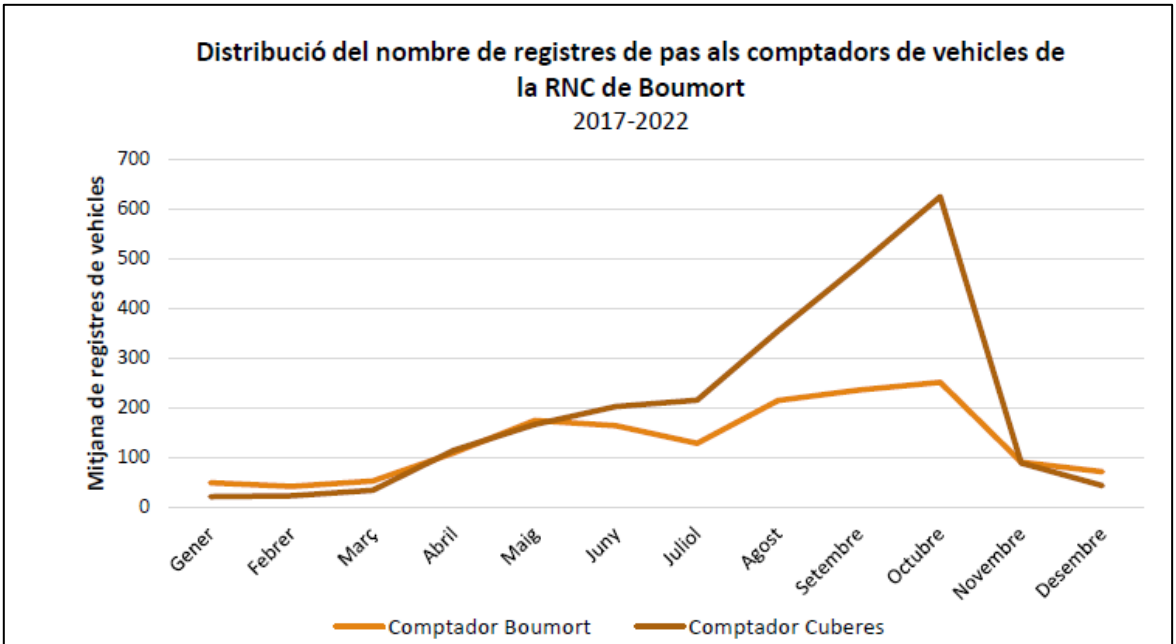

Figura 4.15. Evolució del nombre de registres de pas de vehicles als dos comptadors situats a la RNC (Font: Dades de la RNC). *El comptador de Boumort es troba a la zona d'accés restringit al públic durant l'època de brama, per tant els vehicles registrats corresponen només als autoritzats.

Figura 5. Evolució mensual dels registres dels comptadors de la RNC de Boumort. Font: Diagnosi de la Reserva Nacional de Caça de Boumort. Desembre de 2022.

Activitats econòmiques i recreatives

1. INGRESSOS I ACTIVITAT ECONÒMICA	
1.1 Ingressos i activitat econòmica	**1.2 Resum Econòmic de l'Activitat Cinegètica (2017-2022)**
La RNC genera ingressos directes a través de la venda de permisos cinegètics i ingressos indirectes per: •Visites turístiques i activitats relacionades amb la caça i la natura •Actuacions de millora d'infraestructures •Creació de llocs de treball •Dinamització dels municipis dels voltants.	Ingressos per la caça del cérvol: mitjana de 11.844,79 €/temporada Ingressos per la caça del senglar: mitjana de 2.832,00 €/temporada Tipus de Quotes •**Quota d'entrada:** Senglars: 5 €/caçador local | 15 €/caçador no local Cérvols: Variable segons trofeu, mascle selectiu o femella •**Quota complementària** (només per cérvol): Depèn del resultat de la captura i característiques de la peça Redistribuïda entre titulars dels terrenys segons superfície

2.. APROFITAMENTS RAMADERS, FORESTALS I AGRÍCOLES		
2.1Aprofitaments ramaders	**2.2 Aprofitaments forestals**	**2.3 Cultius**
•21 llicències de pastura (2022) •Superfície: 13.200 ha •Ramaderia autoritzada: 1.411 caps (1.370 oví, 41 boví) •Ramaderia real: 790 oví, 29 boví (estimació)	Només una actuació autoritzada (2022): -Forest Comunal de Taús → 500 m^3 de fusta en peu •No hi ha aprofitaments de llenyes i fustes veïnals autoritzats •Només dues finques privades amb IOF actius: -Finca Ausàs (est de la RNC) -Finca Les Feixes i la Coma de l'Orient (part central)	•Guarets: 6,5 ha (2,8 ha SIE, 3,7 ha no SIE) •Pastures: 6,1 ha •Ametllers: 1,3 ha •Altres (alfals, civada, oliveres): <1 ha •Alguns cultius dins la RNC poden ser errors de delimitació

3. ÚS PÚBLIC I ACTIVITATS TURÍSTIQUES		
3.1 Oferta i Equipaments (RNC)	**3.2 Perfil visitants**	**Anàlisis de la demanda**
Recursos naturals: •Fauna (ungulats, voltors), paisatge, geologia **Recursos històrics i culturals:** •Castells, ermites, restes de la Guerra Civil, elements neolítics, llegendes i patrimoni literari **Vies i accés:** •Camins ramaders (cabanera), pistes forestals, punts d'accés	•**Visitants anuals**: 3.945 (pic a la brama) •**Procedència:** majoritàriament de Barcelona •**Motivació**: fauna, bolets, senderisme, fotografia •**Ingressos estimats:** 304.870 €/any (transport, allotjament, restauració, activitats) 48,3€/persona/dia •**Permisos de**	•**Nombre visitants anual estimat (2017)**: 3945 •**Nombre de vehicles l'any (2022):** 1.314,92 •**Nombre de visitants participants en les activitats organitzades per a empreses (2021)**: 824 •**Motiu principal de la visita:** Escoltar la brama •**Procedència de visitants**

senyalitzats **Equipaments:** •Refugis, observatoris, miradors, àrees recreatives **Activitats ofertes:** •Observació de fauna (brama del cérvol) •Senderisme, rutes 4x4, escalada, barranquisme, espeleologia, curses, BTT, rutes a cavall	**fotografia:** mitjana 6.477 €/any	**(2020):** 60% AMB, 17% Lleida, 6% Locals **•Ingressos generats a les empreses** (2021): 36.175€ **•Ingressos generats per l'ús públic a la RNC (2022):** 6.477€ (permisos de fotografia)
3.3. Activitats promogudes per RNC	**3.4. Activitats no promogudes per RNC**	**Impactes Patrimoni Natural**
•Observació de fauna des de l'aguait fotogràfic •Observació i escolta de la brama del cérvol •Senderisme, individual o en grups organitzats. Dins la RNC hi ha 7 senders promoguts per la RNC. •Rutes guiades amb 4x4 per part de les empreses autoritzades. •Rutes en vehicle particular 4x4 per les pistes forestals obertes al públic	•Barranquisme •Espeleogia •Curses •Rutes BTT •Rutes a cavall	•Pèrdua de fauna •Degradació de la vegetació •Hiperfreqüentació •Riscos d'accidents i degradació del patrimoni •Introducció d'espècies exòtiques •Generació de residus •Contaminació acústica
Impactes Patrimoni Cultural		
•Degradació dels elements patrimonials •Pèrdua de valor cultural		

4. INFRAESTRUCTURES I GESTIÓ		
4.1 Infraestructures	**4.2 Personal**	**4.3 Actuacions de Gestió**
•Seu administrativa (Tremp) •Seu operativa (Magatzem de Conques) •Casa forestal de Ca l'Hortó i Casa Miró •Refugis lliures (Boumort, Esplà) •Tancaments i instal·lacions de captura	•Equip de 9 persones (6 temps complet) •Vigilància: Agents Rurals, Seprona, Mossos, personal de reserva	•Conservació: cremes prescrites, recuperació de pastures •Seguiment de biodiversitat: censos, observació •Gestió cinegètica: plans anuals, àrees d'exclusió •Infraestructures: manteniment, observatoris •Altres: divulgació, relacions institucionals
4.4. Punts d'informació	**4.5 Punts d'entrada**	**4.6 Refugis**
•Epicentre - Centre de visitants del Pallars Jussà •Oficina de turisme de la Pobla de Segur •Museu d'Isona i la Conca Dellà •Casa de la Sal	•Accés des de Gerri de la Sal •Accés des de Taús •Accés d'Hortoneda •Accés des de Pessonada •Accés des de Bóixols •Accés des de Cabó	•Refugi de Cuberes •Refugi de Boumort •Refugi d'Esplà
4.7 Observatoris	**4.8 Miradors**	**4.9 Zones recreatives**
•Observatori de fauna – Punt d'alimentació suplementària (PAS Boumort) •Observatori de fauna - Carronya de Baix •Observatori de fauna mòbil (Bassa de Coberterades).	•Mirador del Cap de Boumort	•Font de la Menta (Forest de Carreu) •Font de les Trilles (Forest d'Herba-sabina) •Font de la O (Forest de Boumort) •Coll de la Creu (Forest de Perauba) •Font de Comacalent (Forest

		de Pentina) •Àrea de comafreda (comunal de la EMD de Taús) •Àrea dels Minairons (Comunal de la EMD de la Guàrdia d'Ares)
4.10. Zones d'aparcament		
•Espais habilitats a prop de refugis i accessos.		

5. ECONOMIA DE LA RNC	
5.1 Ingressos	**5.2 Despeses**
•**Ingressos: caça**, ús públic (directes i indirectes) •**Beneficiaris:** Generalitat, EMD, particulars, empreses locals •**Ingressos generats per l'activitat cinegètica:** 11.844,79€ •**Ingressos generats a les empreses** (2021): 36.175€ •**Ingressos generats per l'ús públic a la RNC** (2022): -6.477€ (permisos de fotografia) -36.175€ (empreses) -48,3€ visitant/dia (empreses) Total: 327.530,79€	•**Despeses anuals mitjanes** (2016–2018): 400.837 € Personal, Forestal Catalana, DACC, etc.
5.3. Activitats econòmiques principals	
•**Turisme i activitats recreatives**	

-Observació de fauna: Especialment durant la brama del cérvol, que atrau molts visitants.
-Senderisme i rutes guiades: Inclouen excursions a peu, en 4x4, barranquisme, espeleologia, curses, rutes BTT i rutes a cavall.

-Fotografia: Permisos especials per a la fotografia de fauna i paisatges, que generen ingressos directes.

•Allotjament i restauració

-Refugis i àrees recreatives: Proporcionen serveis d'allotjament per -als visitants.
-Restaurants i establiments locals: Ofereixen menjar i begudes als turistes.

•Permisos i taxes

-Permisos de caça: Generen ingressos per a la reserva.

-Permisos de fotografia: Com esmentat anteriorment, també contribueixen econòmicament.

•Empreses de guiatge i activitats

- ALEXANDRE PÉREZ
- AMAROQ EXPLORERS
- CESC CAPDEVILA
- JAN NEBOT
- MUNDOCANYON
- OUTDOOR ADVENTOUR
- PIRITREK
- RUTES PIRINEUS
- SALVATGINES
- SERRA BOUMORT
- SERVEIS D'AUTO-TAXI ABELLA DE LA CONCA
- TAXI SISCO – TAXI FLAMISELL

6. AGENTS IMPLICATS
Agents implicats
•.Departament d'Acció Climàtica (DACC) •Propietaris (Generalitat, EMD, privats)

•Ens locals: ajuntaments, diputacions, consells comarcals •Societats de caçadors, associacions cinegètiques •Ramaders i empreses autoritzades •Universitats, centres de recerca, ONGs ambientals •Altres col·lectius d'usuaris

7. ESTAT CINEGÈTIC	
7.1 Divisió Territorial	**7.2 Seguiment de Poblacions**
•4 unitats de gestió: Boumort, Carreu, Cuberes, Taús – La Guàrdia	•**Cérvol**: gestió activa per controlar densitat •Registre de captures comparades amb les previstes
7.3 Espècies i Regulació	**7.4 Impactes**
•**Senglar:** caça per batudes locals. Densitat moderada •**Cabirol**: no autoritzada, població en augment •**Isard:** no autoritzada, població inestable •**Caça menor**: prohibida excepte guineu (gestió directa)	•Danys a conreus en APCs, sobretot per senglars i cérvols •Possibilitat de sol·licitar autoritzacions excepcionals

8. EMPRESES I SERVEIS TURÍSTICS RELACIONATS	
8.1 Empreses de Guiatge	**8.2 Allotjament i Restauració**
- ALEXANDRE PÉREZ - AMAROQ EXPLORERS - CESC CAPDEVILA - JAN NEBOT - MUNDOCANYON - OUTDOOR ADVENTOUR	•Refugis, zones recreatives •Restauració i serveis locals

- PIRITREK - RUTES PIRINEUS - SALVATGINES - SERRA BOUMORT - SERVEIS D'AUTO-TAXI ABELLA DE LA CONCA - TAXI SISCO – TAXI FLAMISELL	

Caracterització dels elements d'interès i objectes de conservació

Valors naturals i ecològics

Flora i paisatge

La RNC de Boumort consta d'un paisatge típicament prepirinenc, amb serres abruptes i relleu accidentat que dona peu a forts contrastos, per la qual cosa afavoreix que hi hagi una gran biodiversitat en el medi.

La vegetació de la RNC és una mostra molt representativa de la vegetació pròpia dels prepirineus centreoccidentals catalans. A més, es troba enriquida per la penetració d'espècies boreoalpines, que es localitzen a l'estatge subalpí dels nivells culminals de la serra de Boumort, i pel manteniment d'elements xeromediterranis que augmenten encara més la singularitat d'aquestes muntanyes.

Una de les característiques més destacables és la gran diversitat de la vegetació, tant pel que fa al nombre de comunitats existents com per la seva estructura. Això ve motivat pel gran ventall de condicions ambientals que es poden trobar en una superfície relativament petita. Així, la vegetació actual representa pràcticament tots els estatges altitudinals llevat de l'alpí.

El paisatge dominant és de caràcter submediterrani amb pinedes secundàries de pinassa i de pi roig que se situen dins el domini de la roureda de fulla petita, avui en dia relegada a les rodalies de barrancs i llocs inaccessibles.

En cotes baixes i intermèdies, hi trobem els carrascars, normalment amb orientació solana, acompanyats de grans superfícies de matolls termòfils (romaní, argelagues, etc.) que poblen les àrees que es van cremar ja fa anys.

Per sobre de les pinedes de pinassa, hi trobem el pi roig, espècie que en part és natural i que se situa dins el domini de vegetació potencial que li és propi. Els boscos de pi roig han estat molt afavorits pels tractaments silvícoles, i s'estenen considerablement pel domini potencial de la roureda de roure martinenc.

La part superior d'aquestes serralades està dominada pels boscos de pi negre, els quals en aquest cas estan acompanyats per un sotabosc de boixerola i ginebre.

Finalment, als nivells culminals, per sobre dels 1.800 m, trobem prats alpinitzats formats fonamentalment per ussona, festuca duríssima i avena montana, gramínies típicament pirinenques que es desenvolupen als vessants assolellats, rocosos i amb poca nivació.

Cal destacar la presència de cinc plantes estrictament protegides dins d'aquest espai que són: *Aquilegia pyrenaica*, *Narcissus alpestris*, *Astragalus danicus*, *Thymelaea nivalis* i *Pulsatilla alpina*.

Fauna

L'espècie característica de la RNC és el cérvol, el qual gaudeix en aquestes serres d'una de les poblacions més importants i ben estructurades dels Pirineus. Destaca també la presència d'altres ungulats com l'isard i el cabirol.

El porc senglar és força abundant i s'observa regularment als carrascars i les rouredes on busca intensament aglans i altres fruits del bosc.

Dins la fauna, eminentment forestal, destaca la presència del gall fer, el picot negre, el mussol pirinenc -totes tres espècies protegides- i la becada.

Als espais oberts, podem observar la perdiu roja, la perdiu xerra, el conill i la llebre europea; i als cingles i penya-segats no ens serà gens dificultós d'observar els grans rapinyaires, com ara el trencalòs, el voltor comú, l'aufrany, el falcó pelegrí o l'àliga daurada. El voltor negre, que

nidifica en arbres, s'observa també sobrevolant la reserva gràcies al projecte de reintroducció que s'hi ha dut a terme des de l'any 2007, i que l'ha convertit en l'únic espai europeu on es reprodueixen les quatre espècies de voltors del continent.

Entre els carnívors destaca la presència de la guineu, el teixó i la fagina, així com altres més localitzats com el gat fer, la marta o la mustela.

Per últim, cal ressenyar la presència dins els rierols i els cursos d'aigua d'espècies singulars, com ara: el tritó pirinenc (endemisme ibèric) o el cranc de riu ibèric, *Austropotomobius pallipes* (cada vegada més escàs i localitzat).

- **Mamífers:**

D'entre els mamífers, l'espècie característica de la Reserva és el cérvol (*Cervus elaphus hispanicus*), el qual gaudeix en aquestes serres d'una de les poblacions més importants i ben estructurades del Pirineu.

Destaca també la presència de l'isard pirinenc (*Rupicapra pyrenaica pyrenaica*) i, més localitzadament, del cabirol (*Capreolus capreolus*). El porc senglar (*Sus scrofa*) també hi és present i es pot observar regularment als carrascars i les rouredes on busca intensament aglans i altres fruits del bosc.

Entre els carnívors destaca la presència de la guineu (*Vulpes vulpes*), el teixó (*Meles meles*), la geneta (*Genetta genetta*) i la fagina (*Martes foina*), així com d'altres de més localitzats, com el gat fer (*Felis silvestris*), la marta (*Martes martes*) o la mustela (*Mustela nivalis*).

Als espais oberts podem observar-hi el conill (*Oryctolagus cuniculus*) i la llebre europea (*Lepus europaeus*).

L'esquirol (*Sciurus vulgaris*) és un dels mamífers més fàcils de detectar, ja que es mou àgilment entre les masses forestals de la Reserva.

- **Ornitofauna:**

La varietat d'ambients presents a la Reserva afavoreix l'existència d'un alt índex de diversitat faunística. Això ho demostra el fet que en els darrers anys s'han detectat a Boumort al voltant d'un centenar d'espècies nidificants.

Entre l'avifauna eminentment forestal destacaria la presència de diversos passeriformes, com per exemple les mallerengues (carbonera, blava, emplomallada i petita), el pinsà comú (*Fringilla coelebs*), el trencapinyes (*Loxia curvirostra*), etc.

També es poden observar dues espècies d'ocells molt sorollosos, com són el gaig (*Garrulus glandarius*), pel seu crit d'alerta, i el tudó (*Columba palumbus*) pel seu bategar d'ales. Les espècies més remarcables de l'ambient forestal són el gall fer (*Tetrao urogallus*), el picot negre (*Dryocopus martius*), el mussol pirinenc (*Aegolius funereus*), la becada (*Scolopax rusticola*) i l'astor (*Accipiter gentilis*).

Als espais oberts podem observar la perdiu roja (*Alectoris rufa*), la griva (*Turdus viscivorus*), el còlit gris (*Oenanthe oenanthe*) i el xoriguer comú (*Falco tinnunculus*). Als cingles i penya-segats trobarem la presència d'espècies rupícoles com la merla roquera (*Monticola saxatilis*), el trencalòs (*Gypaetus barbatus*), el voltor comú (*Gyps fulvus*), l'aufrany (*Neophron percnopterus*), l'àguila daurada (*Aquila chrysaetos*), el falcó pelegrí (*Falco peregrinus*) o el duc (*Bubo bubo*).

- **Rèptils i amfibis:**

Pel que fa als amfibis, només als pocs indrets on hi ha humitat (vores dels rius i rierols, veïnatge de les fonts) es poden veure el tritó comú (*Triturus marmoratus*) i el rar tritó pirinenc (*Euproctus asper*). També trobem la granota verda (*Rana perezi* = *R. ridibunda*) i el gripau comú (*Bufo bufo*) i, més rarament, el tòtil (*Alytes obstetricans*). També el gripau corredor (*Bufo calamita*) i el d'esperons (*Pelobates cultripres*).

Entre els rèptils cal esmentar el dragoló o dragó comú (*Tarentola mauritanica*), la sargantana (*Podarcis muralis, P. hispanica*), el llangardaix comú (*Lacerta lepida*) i la serp de vidre (*Anguis fragilis*). Dels ofidis, farem esment de l'escurçó europeu (*Vipera aspis*), la serp verda (*Malpolon monspessulanus*), la colobra de collar (*Natrix natrix*), la serp d'aigua (*Natrix maura*) i la serp blanca (*Elaphe scalaris*).

- **Invertebrats:**

Aquest grup zoològic, en general tan poc conegut, i amb un nombre tan alt d'espècies, forma unes comunitats complexes que indiquen fidelment els hàbitats que ocupen. Entre els grups més coneguts hi trobem els mol·luscs, els insectes i els aràcnids. A la serra de Boumort, aquestes comunitats d'invertebrats estan representades per espècies principalment mediterrànies, encara que aquesta zona, des del punt de vista dels invertebrats, és de confluència entre les espècies d'àmbit europeu i les d'àmbit ibèric i africà.

Dins dels insectes presents a la Reserva cal destacar els escarabats, les papallones i els ortòpters. D'entre les papallones més vistoses destaca la *Graellsia isabelae,* espècie que viu als boscos de pi roig (*Pinus silvestris*) de la serra de Boumort, protegida a escala europea. Pel que fa als escarabats, podem trobar-ne també diverses espècies protegides com el banyarriquer

del roure (*Cerambix cerdo*) o l'escanyapolls (*Lucanus cervus*). També hi trobem d'entre els ortòpters un endemisme ibèric, la somereta mediterrània (*Steropleurus perezi*), la qual viu a les zones obertes de brolla, a les zones més baixes de la serra. Més amunt hi trobem un altre ortòpter molt interessant, la somereta catalana (*Steropleurus catalaunicus*), la qual arriba fins a les parts culminals de la serra.

Elements culturals

Les Valls d'Aguilar se situen de ple en l'anomenada Via Romànica, una ruta transfronterera del romànic pirinenc. En aquest municipi es poden comptar fins a 21 monuments d'aquestes característiques, i els més importants i significatius són Santa Elena de Trejuvell, del segle XI; Sant Esteve de la Guàrdia, documentada des de l'any 1004, i Sant Martí de Taús, que apareix en documents del 1094. D'altres ermites romàniques són l'església de Santa Maria de Castellàs, la de la Concepció de Miravall, la de Sant Martí de Berén o la de Sant Martí de Biscarbó, entre d'altres.

El territori ja havia estat habitat en temps del megalític i queden encara diferents restes de monuments funeraris prehistòrics, tradicionalment anomenats com a 'cova del moro'. A la Guàrdia d'Ares trobem la Cabana de Plan Fornesa i la Cavana Tova. A Biscarbó, en un emplaçament amb una vista extraordinària del port del Cantó, hi ha el dolmen de Biscarbó, i de camí a Castellàs es conserva un menhir just al costat de la carretera. Altres construccions d'aquesta època són la Cabana d'en Lluís o dolmen de les Cobertrades, la fossa de Plan Cabanell i la fossa del Moro de la Guàrdia.

Objectes de conservació prioritaris

Taula 1 Valors històrics de Boumort – Collegats i les Valls d'Aguilar. Font: Catàleg de paisatge de l'Alt Pirineu i Aran. Unitat de paisatge 15. Boumort – Collegats i Unitat de paisatge 6. Massís de l'Orri - Valls de Castellbò i d'Aguilar.

Objectes de conservació cultural i patrimonial	Municipi	Tipus d'element	Protecció
Mas de Burot	Gerri de la Sal (Baix Pallars)	Església i monestir	Bé cultural d'interès nacional
Santa Coloma de l'Espluga de Cuberes	Espluga de Cuberes (Baix Pallars)	Església	Bé integrant del patrimoni cultural català
Sant Martí de Solduga	Solduga (Baix Pallars)	Església	Bé integrant del patrimoni cultural català

Sant Romà de Valldarques	Valldarques (Coll de Nargó)	Església	Bé cultural d'interès local
Sant Esteve d'Abella de la Conca	Abella de la Conca	Església	Bé cultural d'interès local
Castell d'Abella	Abella de la Conca	Castell	Bé cultural d'interès nacional
Monestir de Sant Pere de les Maleses	Pobla de Segur	Església i monestir	Bé integrant del patrimoni cultural català
Sant Joan de Montanissell	Montanissell (Coll de Nargó)	Església	Bé cultural d'interès local
Torre de la Vila de Valldarques	Valldarques (Coll de Nargó)	Castell	Bé cultural d'interès nacional
Vila closa de Gerri	Gerri de la Sal (Baix Pallars)	Centre històric	Bé cultural d'interès nacional
Torre de la Presó de Gerri	Gerri de la Sal (Baix Pallars)	Torre de Defensa	Bé cultural d'interès nacional
Pont del monestir de Gerri	Gerri de la Sal (Baix Pallars)	Pont	Bé integrant del patrimoni cultural català
Torre de Perauba	Hortoneda (Conca de Dalt)	Torre de Defensa	Bé cultural d'interès nacional
Carrerades	Per tot arreu	Antics camins ramaders, a vegades empedrats o envoltats de murs de pedra seca	-
Restes de la Guerra Civil del front del Pallars	Disperses per tot arreu, sobretot a la vessant oriental de la Noguera Pallaresa	Trinxeres i búnquers	-
Dolmen de Perauba	Baix Pallars	Jaciment arqueològic	Bé integrant del patrimoni cultural català
Abrics d'Espluga i Solduga	Espluga de Cuberes i Solduga (Baix Pallars)	Despoblats	-
Mare de Déu d'Arboló	Soriguera	Església	Bé cultural d'interès local
Sant Martí de Taús	Taús (Les Valls d'Aguilar)	Església	Bé cultural d'interès local
Sant Esteve de la Guàrdia d'Ares	La Guàrdia d'Ares (Les Valls d'Aguilar)	Església	Bé cultural d'interès local
Castell de la Guàrdia d'Ares	La Guàrdia d'Ares (Les Valls d'Aguilar)	Castell	-

Taula 2 Tipus d'hàbitats presents a l'Espai Natural Protegit Serra de Boumort – Collegats (ES5130010 - SPA/SCI) segons els estàndards de la Xarxa Natura 2000.

Codi hàbitat	Nom	Cobertura	Qualitat de les dades	Represen-tativitat	Superfície relativa	Estat de conservació	Global
1520	Iberian gypsum vegetation (Gypsophiletalia)	0.629	G		C		
3240	Alpine rivers and their ligneous vegetation with Salix elaeagnos	7.941	G		C		

3250	Constantly flowing Mediterranean rivers with Glaucium flavum	0.116	G		C		
4060	Alpine and Boreal heaths	31.956	G	C	C	C	C
4090	Endemic oro-Mediterranean heaths with gorse	2.975	G	C	C	C	C
5110	Stable xerothermophilous formations with Buxus sempervirens on rock slopes (Berberidion p.p.)	2298.24	G	A	C	A	C
5210	Arborescent matorral with Juniperus spp.	157.458	G	B	C	B	C
6170	Alpine and subalpine calcareous grasslands	19.025	G	A	C	A	C
6210	Semi-natural dry grasslands and scrubland facies on calcareous substrates (Festuco-Brometalia) (* important orchid sites)	592.554	G	A	C	A	C
6230	Species-rich Nardus grasslands, on silicious substrates in mountain areas (and submountain areas in Continental Europe)	3.064	G		C		
6410	Molinia meadows on calcareous, peaty or clayey-silt-laden soils (Molinion caeruleae)	2.39	G	C	C	C	C
6510	Lowland hay meadows (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis)	0.012	G		C		
7220	Petrifying springs with tufa formation (Cratoneurion)	0.4	G		C		
7230	Alkaline fens	0.693	G	A	C	A	C
8130	Western Mediterranean and thermophilous scree	109.807	G	B	C	B	C
8210	Calcareous rocky slopes with chasmophytic vegetation	1455.717	G	A	C	A	C
9130	Asperulo-Fagetum beech forests	2.968	G		C		
9150	Medio-European limestone beech forests of the Cephalanthero-Fagion	8.057	G		C		

9180	Tilio-Acerion forests of slopes, screes and ravines	13.218	G	C	C	C	C
91E0	Alluvial forests with Alnus glutinosa and Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)	18.37	G	C	C	C	C
9240	Quercus faginea and Quercus canariensis Iberian woods	34.579	G	B	C	B	C
92A0	Salix alba and Populus alba galleries	2.359	G		C		
9340	Quercus ilex and Quercus rotundifolia forests	1636.706	G	A	C	A	C
9430	Subalpine and montane Pinus uncinata forests (* if on gypsum or limestone)	691.895	G	A	C	B	A
9530	(Sub-) Mediterranean pine forests with endemic black pines	2086.306	G	A	C	A	C

Qualitat de les dades: *G = Good (e.g. based on surveys), M = Moderate (e.g. based on partial data with some extrapolation), P = Poor (e.g. rough estimation)*
Representativitat: *A = excellent representativity, B = good representativity, C = significant representativity, D = non-significant presence*
Superfície relativa: *A ≥ 15%, B = 2-15%, C ≤ 2%*
Estat de conservació: *A = excellent conservation, B = good conservation, C = average or reduced conservation*
Global: *A = excellent value, B = good value, C = significant value*

Taula 3 Espècies a què fa referència l'article 4 de la Directiva 2009/147/CE i que figuren a l'annex II de la Directiva 92/43/CEE i es poden trobar a l'espai ZEC/ZEPA Serra de Boumort-Collegats (ES5130010 - SPA/SCI). Font: Formulari Normalitzat de Dades de l'espai ZEC/ZEPA Serra de Boumort-Collegats (ES5130010 - SPA/SCI)

Grup biològic	Tàxon (espècie)	Fenologia
Aus	*Accipiter gentilis gentilis*	Resident
Aus	*Actitis hypoleucos*	Reproductora
Aus	*Aegolius funereus*	Resident
Aus	*Aegypius monachus*	Resident
Aus	*Anas platyrhynchos*	Reproductora/Hivernant
Aus	*Anthus campestris*	Reproductora
Aus	*Aquila chrysaetos*	Resident
Aus	*Bubo bubo*	Resident
Aus	*Buteo buteo*	Reproductora
Aus	*Caprimulgus europaeus*	Reproductora
Aus	*Certhia brachydactyla*	Resident
Aus	*Cinclus cinclus*	Reproductora
Aus	*Circaetus gallicus*	Reproductora

Aus	*Circus cyaneus*	Hivernant
Aus	*Columba palumbus*	Reproductora
Aus	*Coturnix coturnix*	Reproductora
Aus	*Dryocopus martius*	Resident
Aus	*Emberiza hortulana*	Reproductora
Aus	*Falco peregrinus*	Resident
Aus	*Falco subbuteo*	Reproductora
Aus	*Falco tinnunculus*	Reproductora
Aus	*Fringilla coelebs*	Reproductora
Aus	*Galerida cristata*	Resident
Aus	*Gallinula chloropus*	Resident
Aus	*Gypaetus barbatus*	Resident
Aus	*Gyps fulvus*	Resident
Aus	*Hieraaetus pennatus*	Reproductora
Aus	*Jynx torquilla*	Reproductora
Aus	*Lanius collurio*	Reproductora
Aus	*Lanius meridionalis*	Reproductora/Hivernant
Aus	*Larus ridibundus*	Hivernant
Aus	*Loxia curvirostra*	Reproductora
Aus	*Lullula arborea*	Resident
Aus	*Merops apiaster*	Reproductora
Aus	*Milvus migrans*	Reproductora
Aus	*Milvus milvus*	Reproductora/Hivernant
Aus	*Monticola saxatilis*	Reproductora
Aus	*Muscicapa striata*	Reproductora
Aus	*Neophron percnopterus*	Reproductora
Aus	*Oenanthe oenanthe*	Reproductora
Aus	*Otus scops*	Reproductora
Aus	*Perdix perdix hispaniensis*	Resident
Aus	*Periparus ater*	Resident
Aus	*Pernis apivorus*	Reproductora
Aus	*Phalacrocorax carbo sinensis*	Hivernant
Aus	*Pyrrhocorax pyrrhocorax*	Resident
Aus	*Saxicola torquatus*	Reproductora
Aus	*Scolopax rusticola*	Reproductora/Hivernant
Aus	*Sylvia cantillans*	Reproductora
Aus	*Sylvia conspicillata*	Reproductora
Aus	*Sylvia undata*	Resident
Aus	*Tetrao urogallus aquitanicus*	Resident
Aus	*Troglodytes troglodytes*	Resident
Aus	*Turdus torquatus*	Reproductora
Aus	*Upupa epops*	Reproductora
Peixos	*Parachondrostoma miegii*	Resident

Invertebrats	*Austropotamobius pallipes*	Resident
Invertebrats	*Coenagrion mercuriale*	Resident
Invertebrats	*Graellsia isabellae*	Resident
Invertebrats	*Lucanus cervus*	Resident
Mamífers	*Lutra lutra*	Resident
Mamífers	*Miniopterus schreibersii*	Resident
Mamífers	*Myotis capaccinii*	Resident
Mamífers	*Myotis emarginatus*	Resident
Mamífers	*Rhinolophus euryale*	Resident
Mamífers	*Rhinolophus ferrumequinum*	Resident
Mamífers	*Rhinolophus hipposideros*	Resident

Taula 4 Altres espècies d'interès de Flora i Fauna presents a l'espai ZEC/ZEPA Serra de Boumort-Collegats (ES5130010 - SPA/SCI). Font: Formulari Normalitzat de Dades de l'espai ZEC/ZEPA Serra de Boumort-Collegats (ES5130010 - SPA/SCI)

Grup biològic	Tàxon (espècie)
Aus	*Alytes obstetricans*
Aus	*Calotriton asper*
Aus	*Epidalea calamita*
Aus	*Rana perezi*
Aus	*Rana temporaria*
Aus	*Pyrrhocorax graculus*
Aus	*Barbus haasi*
Aus	*Eptesicus serotinus*
Aus	*Felis silvestris*
Aus	*Genetta genetta*
Aus	*Hypsugo savii*
Aus	*Martes martes*
Aus	*Pipistrellus kuhlii*
Aus	*Pipistrellus pipistrellus*
Aus	*Plecotus austriacus*
Aus	*Tadarida teniotis*
Aus	*Coronella austriaca*
Aus	*Hemorrhois hippocrepis*
Aus	*Hierophis viridiflavus*
Aus	*Lacerta bilineata*
Aus	*Podarcis muralis*

Resultats de les Diagnosis

Diagnosi ambiental

CLIMA

El massís del Boumort participa de la climatologia pròpia de les serres interiors prepirinenques. Però la gran diferència altitudinal i, sobretot, la complexitat del relleu, fan que no es pugui parlar d'una tendència climàtica única, ni de bon tros: mentre que les zones més meridionals reben una clara influència mediterrània, que dona lloc a un clima submediterrani als solells encarats al S, els sectors més enlairats i, especialment, els més obacs, gaudeixen d'un ambient de caire centreuropeu, fins i tot boreal. Hi ha fondals i obagues protegits per vessants tan redreçats que la llum del sol no hi arriba en tot l'hivern. Per altra part, tot i que la influència atlàntica arriba molt afeblida al massís, el seu aïllament i la gran altitud sobre les terres veïnes determina que aquesta sigui una clara zona de transició entre el clima de la baixa muntanya mediterrània i l'alta muntanya pirinenca.

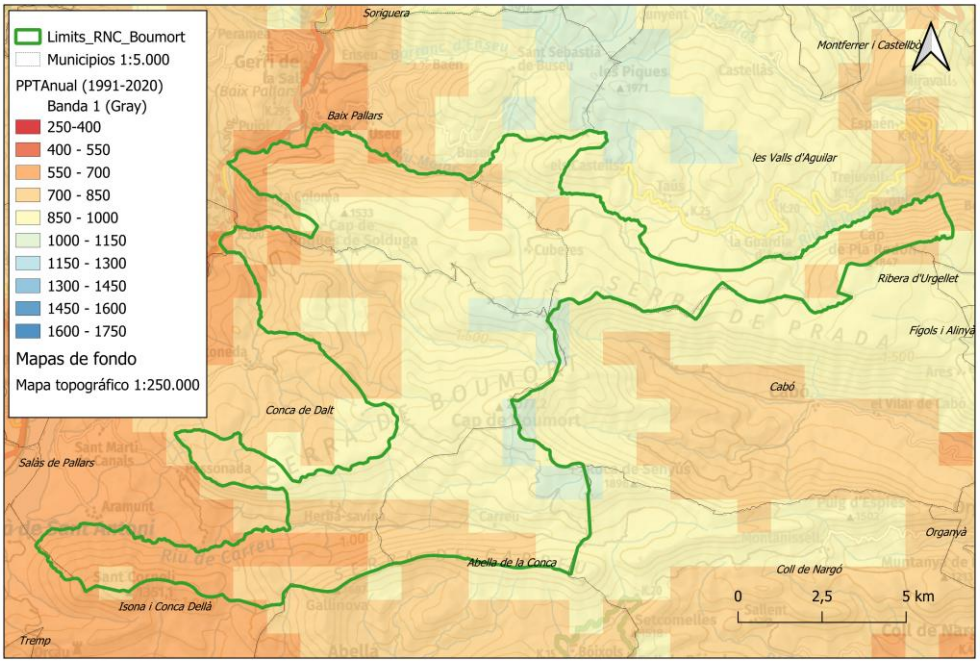
Un dels principals factors determinants del clima és la pluviometria. No tenim dades referents a les zones centrals i més altes del massís, però sí de la perifèria. Així, sabem que a la Pobla de Segur, a Abella de la Conca i a Oliana, la quantitat mitjana de pluja anual és lleugerament superior als 700 mm, mentre que Tremp no supera els 600 mm. De diverses consideracions i d'algunes dades esparses, es pot afirmar que a les parts més elevades, sobretot a la meitat N de la muntanya, la pluviometria segurament supera els 1.000 mm anuals. La precipitació màxima es produeix a les acaballes de la primavera (mesos de maig i juny) i a la tardor (setembre i octubre), mentre que els mínims acostumen a donar-se a l'hivern (desembre, gener i febrer). L'estiu és relativament eixut, i això es reflecteix en la vegetació, com després veurem. Així i tot, són molts els estius en què la secada estacional és alleugerida per la freqüent formació de tempestes originades pels núvols de convecció. Són tempestes de curta durada, en general, que tanmateix poden descarregar una bona quantitat d'aigua en poc temps.

A les zones més elevades, acostuma a nevar-hi des del novembre fins a l'abril, però és ben normal que nevi a l'octubre i al maig. No s'hi posa massa gruix perquè, com ja hem vist, les precipitacions hivernals són més aviat minses. La neu pot subsistir fins a la primavera a l'obaga, especialment a les cotes altes, però es fon aviat als solells.

La complexitat orogràfica del massís i la diferència d'orientació dels vessants i d'altitud facilita l'existència de microclimes locals, que a vegades són sorprenents. Així, veiem que es conrea l'olivera a Hortoneda, i la vinya a Montanissell, en tots dos casos a més de 1.000 m d'altitud; aquests són, precisament, els límits altitudinals dels esmentats conreus al nostre país. També a la vall de Cabó es conrea l'olivera i, fins fa ben poc, la vinya, però a una altitud força inferior.

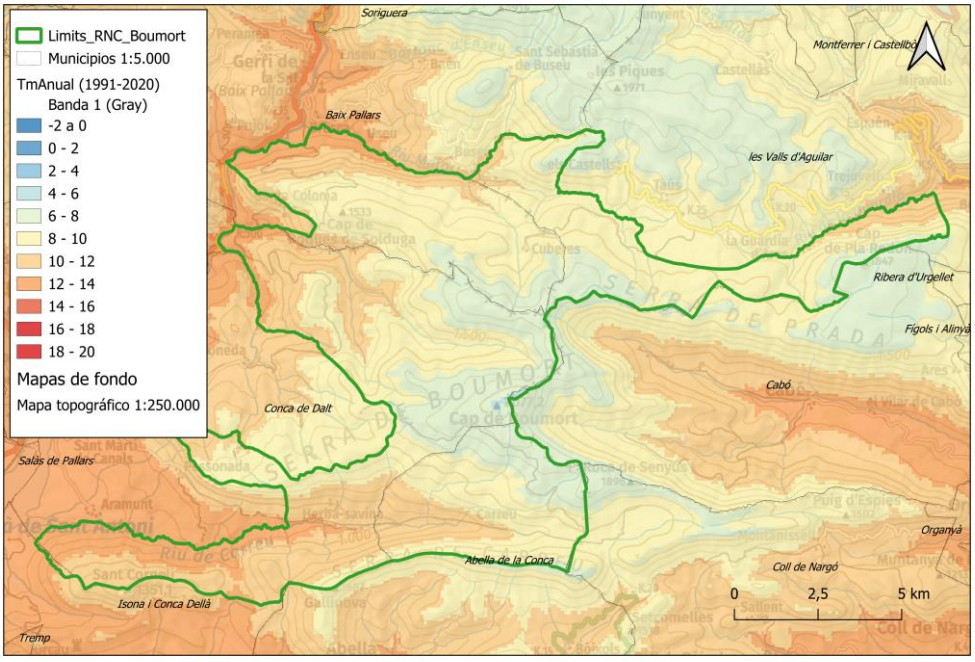
Durant els períodes anticiclònics, sobretot a l'hivern, sovint s'estableix un règim d'inversió tèrmica, i la temperatura a la part alta de la muntanya és superior a la dels fondals, llocs on es poden formar boires persistents. Tanmateix, el fenomen no arriba, ni de bon tros, a tenir la durada ni la intensitat que assoleix, per exemple, a la Plana de Vic o a la de Lleida, al S del Montsec.

Les temperatures tenen una forta variació estacional. A l'estiu i a les zones més altes, el termòmetre es pot enfilar per damunt dels 25 graus, i dels 30 a les zones intermèdies: hem arribat a registrar 32 graus al refugi de Cuberes, en plena zona forestal i a 1.475 m d'altura. A nivell inferior, encara es poden trobar registres més elevats: a Hortoneda molts estius se superen els 35 o 36 graus, i s'ha arribat a una màxima de 39. I a les zones més baixes de la perifèria, sobretot a la Conca de Tremp (la Pobla de Segur o Tremp) de vegades s'arriba a sobrepassar els 40 graus, mentre que les temperatures estiuenques a la vall del Segre sovint són un o dos graus més baixes que a Tremp o la Pobla. En canvi, a l'hivern són força habituals les glaçades de 10, 15 o més graus sota zero. També la variació diürna és considerable i, després d'un dia estiuenc calorós, la nit pot ser especialment freda.

Font: Atles Climàtic de Catalunya

Figura 6. Precipitaciómitjana anual entre els anys 1991 i 2020.

Font: Atles Climàtic de Catalunya

Figura 7. Temperatura mitjana anual entre els anys 1991 i 2020.

Projeccions climàtiques futures

El Servei Meteorològic de Catalunya (SMC) ha proporcionat la informació necessària per desenvolupar aquest apartat de projeccions climàtiques futures. A continuació, es detalla la informació proporcionada:

- Projeccions regionalitzades a 1 km fins a mitjans del segle XXI a partir de simulacions globals de l'IPCC-AR5 (2013), de les quals es facilita el percentil 50.
- Aquesta informació s'ha facilitat pel període control (1971 – 2000) i les variacions projectades pels períodes 2021 – 2030 i 2021 – 2050, sota els escenaris d'emissions RPC4,5 i RPC8,5.
- S'ha proporcionat la informació per les següents variables: temperatura mitjana, màxima i mínima i la precipitació acumulada (a escala anual i estacional), els dies de glaçada, els dies de calor, els dies tòrrids, les nits tropicals, el nombre de dies amb precipitació diària feble (inferior als 5 mm), el nombre de dies amb precipitació diària abundant (superior als 50 mm), el percentil 95 dels dies amb precipitació diària apreciable (> 0,1 mm) i la longitud màxima de la ratxa seca (a escala anual).

A partir de la informació descrita, s'han extret les dades de temperatura mitjana, mínima i màxima i precipitació pel període control i l'escenari d'emissions RCP 4,5 a Boumort.

	ANUAL	Tardor	Primavera	Estiu	Hivern
CONTROL_TM	8,23	9,52	5,61	15,88	1,84
CONTROL_TN	4,23	5,67	1,74	1,74	-1,83
CONTROL_TX	14,23	15,35	11,60	22,71	7,19
CONTROL_PPT	817,55	233,35	209,89	197,67	165,30
2021-2023_TM	9,91	12,28	6,40	17,70	3,40
2021-2023_TN	5,69	7,97	2,59	3,26	-0,54
2021-2023_TX	15,88	18,37	12,06	24,53	8,64
2021-2023_PPT	814,84	219,59	217,56	187,70	159,47
2021-2050_TM	10,25	12,31	7,06	18,10	3,35

2021-2050_TN	6,10	8,10	3,21	3,65	-0,41
2021-2050_TX	16,35	18,41	12,95	25,14	8,74
2021-2050_PPT	812,27	229,98	205,76	178,69	168,63

*TM= Temperatura Mitjana (en ºC) / TN = Temperatura Mínima (en ºC) / TX = Temperatura Màxima (en ºC) / PPT = Precipitació acumulada (en mm)

* SON = Setembre, octubre i novembre / MAM = Març, abril i maig / JJA = Juny, juliol i agost / DGF = Desembre, gener i febrer

Tot seguit, es mostren els resultats en format gràfic:

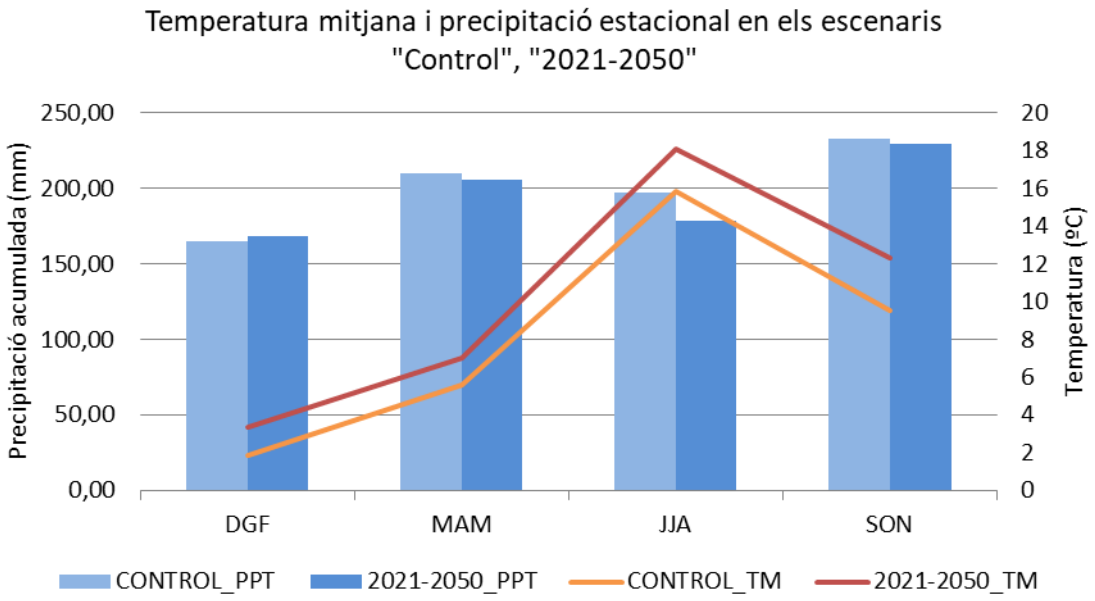

Figura 8. Dades de precipitació i temperatura mitjana (TM) pels períodes control i 2021-2050. Dades de precipitació i temperatura mitjana (TM) pels períodes control i 2021-2050. / DGF= Hivern / MAM= Primavera/ JJA= Estiu/ SON= Tardor.

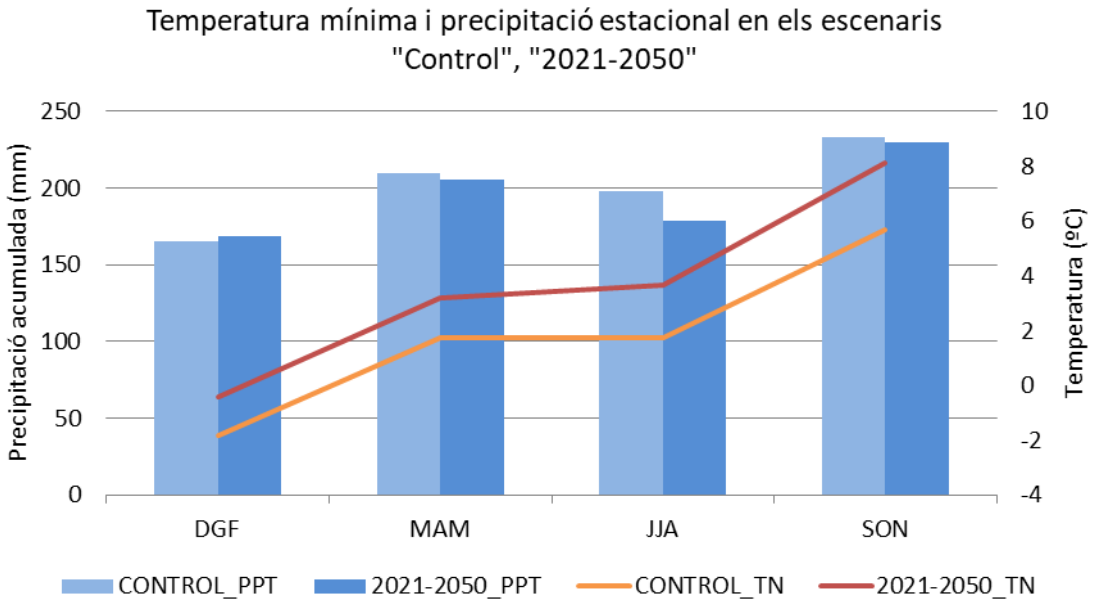

Figura 9. Dades de precipitació i temperatura mínima (TN) pels períodes control i 2021-2050. Dades de precipitació i temperatura mitjana (TM) pels períodes control i 2021-2050. / DGF= Hivern / MAM= Primavera/ JJA= Estiu/ SON= Tardor.

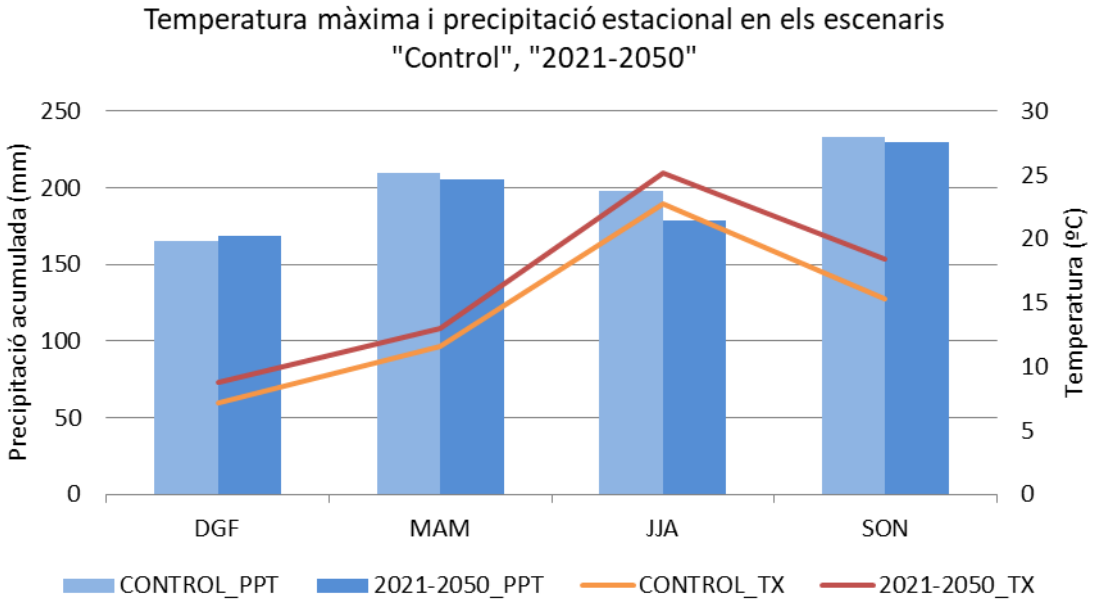

Figura 10. Dades de precipitació i temperatura màxima (TX) pels períodes control i 2021-2050. Dades de precipitació i temperatura mitjana (TM) pels períodes control i 2021-2050. / DGF= Hivern / MAM= Primavera/ JJA= Estiu/ SON= Tardor.

La projecció de futur dels valors de precipitació respecte l'escenari control mostra una disminució de la precipitació a la primavera, estiu i tardor. La disminució més gran es preveu durant els mesos d'estiu, amb una diferència de 18,98 mm de precipitació, durant la primavera i la tardor la diferencia de precipitació acumulada és menys acusada, de 4,13 i 3,37 mm menys respecte el període control. A l'hivern, en canvi, es preveu que la precipitació augmenti 3,32 mm.

Pel que fa a la projecció de futur de la temperatura mitjana (figura 8) respecte el període control, s'observa que l'augment més gran de temperatura és durant els mesos de tardor, amb una diferència de 2,79°C. En els mesos d'estiu l'augment de temperatura també supera els 2°C (2,22°C). Pel que fa a la primavera i l'hivern l'augment de temperatura és menor, amb 1,45°C i 1,50°C, respectivament.

La projecció de futur de la temperatura mínima (figura 9) segueix el mateix patró amb augments de temperatura d'entre 1,41°C a 2,43C°, essent els mesos d'hivern quan menys augmenta la temperatura i els de tardor quan més augmenta.

En el cas de la temperatura màxima (figura 10), la variació més baixa de temperatura en l'escenari 2021-2050 respecte l'escenari control és de 1,36°C, durant els mesos de primavera, i la variació més elevada de 3,06°C a la tardor. A l'estiu la temperatura augmenta mes de 2°C (2,43°C) i a l'hivern l'augment es de 1,55°C.

Temperatura mitjana

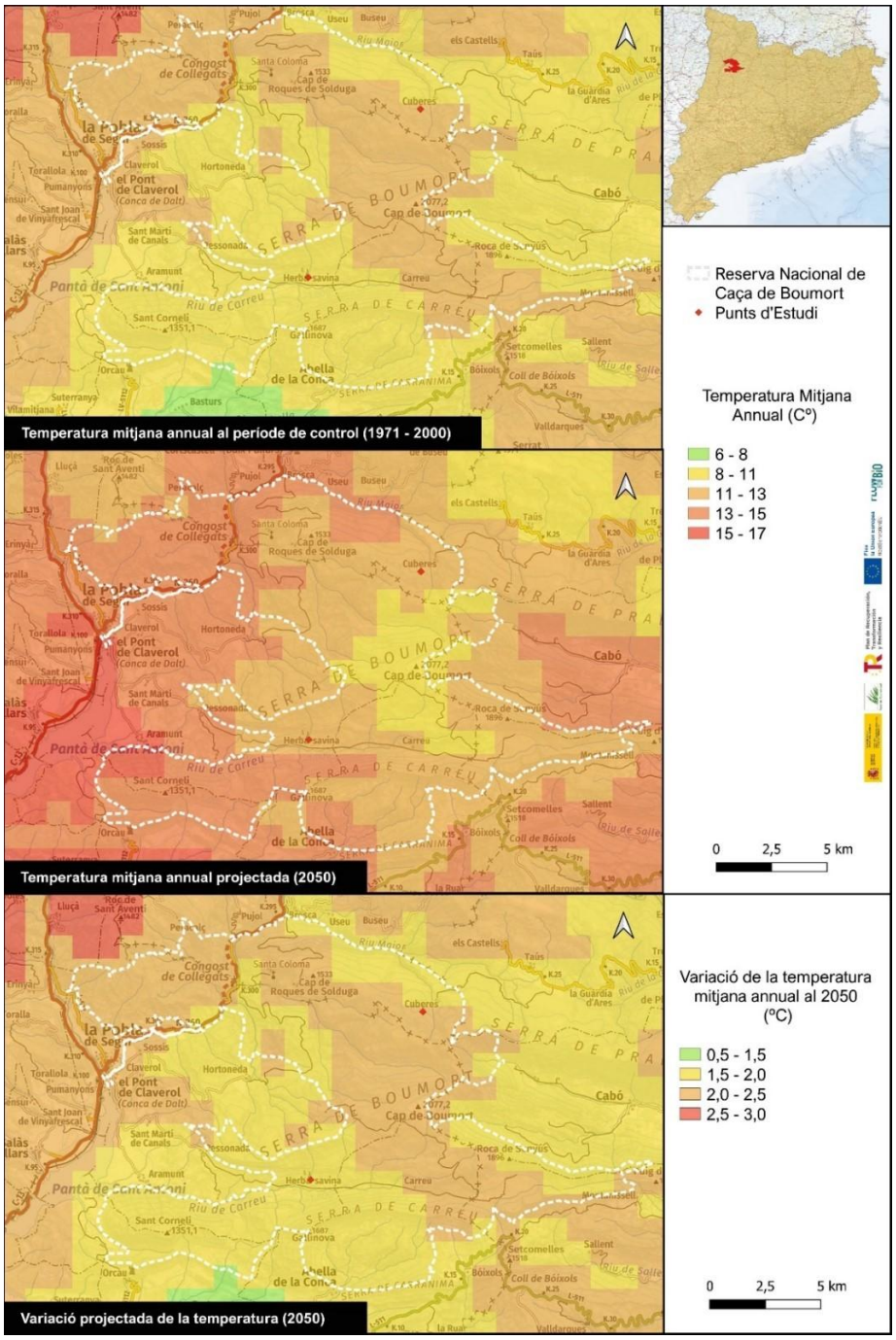

Figura 11. Cartografia de la variació de la Temperatura Mitjana Anual (ºC) segons les Projeccions estadístiques regionalitzades a 1 km per l'escenari d'emissions RCP4.5 (ESCAT-2020, Servei Meteorològic de Catalunya). En el mapa superior es mostra la temperatura mitjana anual del període de control (1971-2000), en el mapa central es mostra la temperatura mitjana anual projectada per al 2050 i al mapa inferior es mostra la variació de la temperatura mitjana anual de l'any 2050 respecte el període de control (1971-2000).

Precipitació mitjana

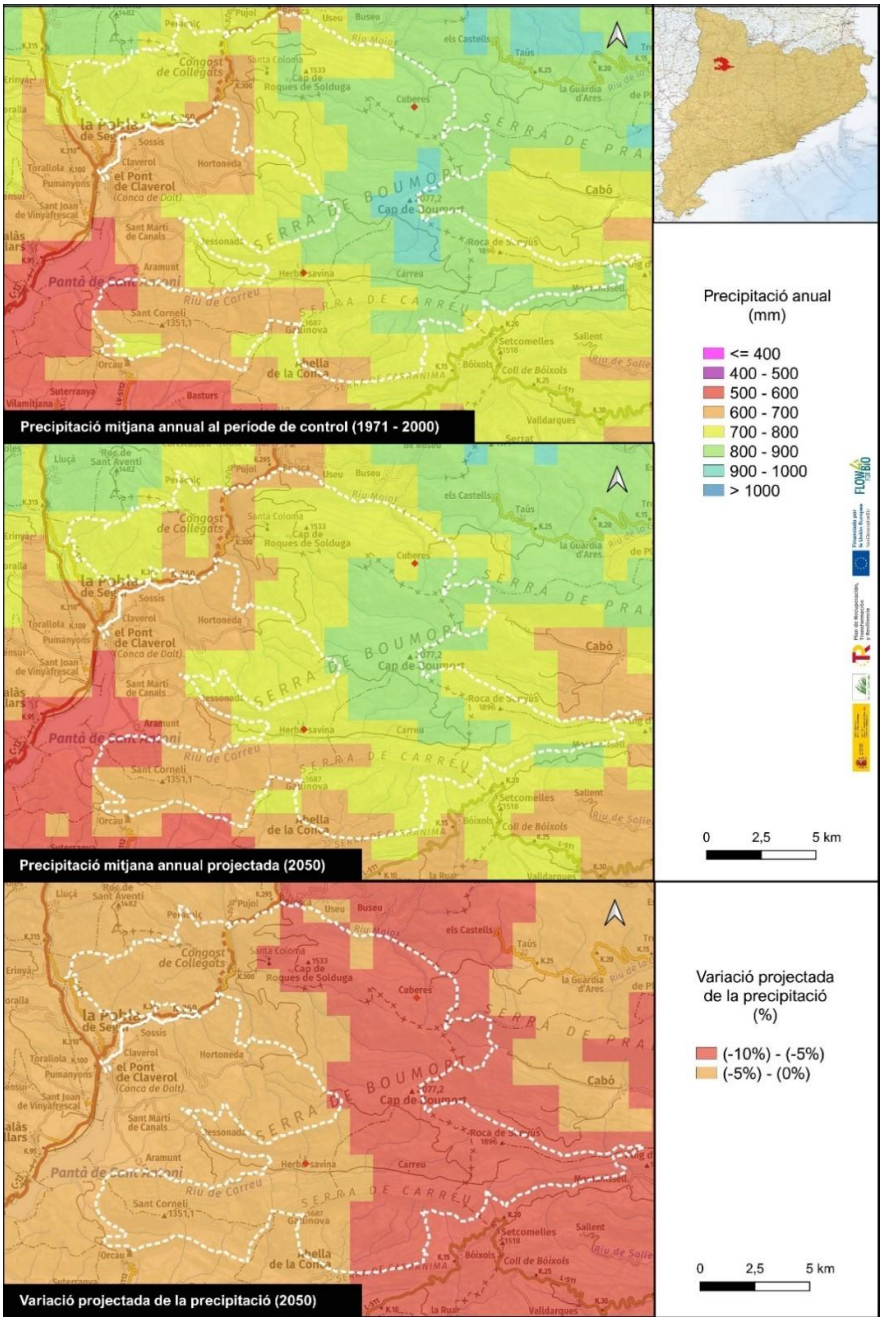

Figura 12. Cartografia de la variació de la precipitació anual (mm) segons les Projeccions estadístiques regionalitzades a 1 km per l'escenari d'emissions RCP4.5 (ESCAT-2020, Servei Meteorològic de Catalunya). En el mapa superior es mostra la precipitació mitjana anual del període de control (1971-2000), en el mapa central es mostra la precipitació anual projectada per al 2050 i al mapa inferior es mostra la variació de la precipitació anual de l'any 2050 respecte el període de control (1971-2000).

LMRS

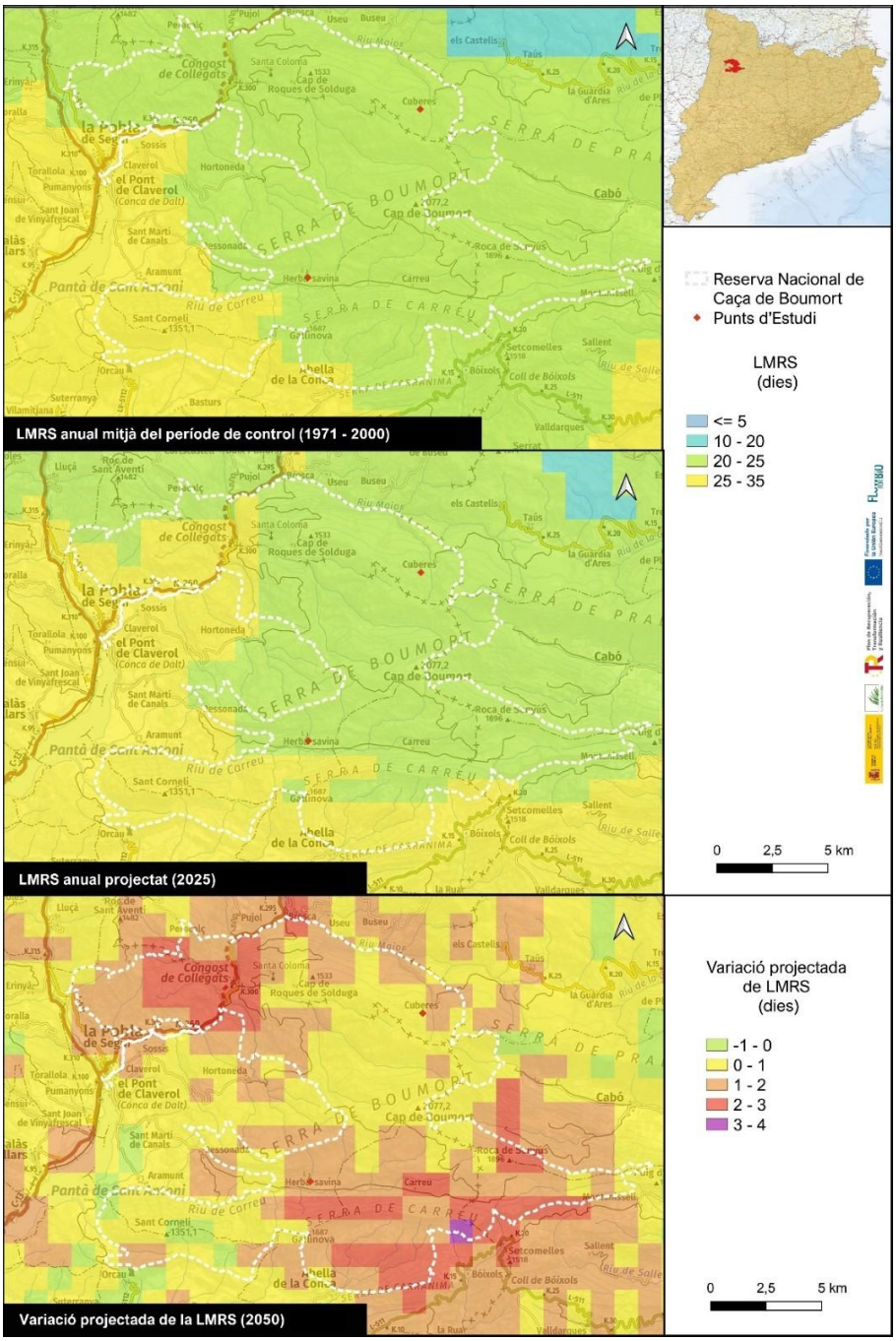

Figura 13. Cartografia de la variació projectada del Longitud Màxima de Ratxa Seca (mm) segons les Projeccions estadístiques regionalitzades a 1 km per l'escenari d'emissions RCP4.5 (ESCAT-2020, Servei Meteorològic de Catalunya). La LMRS es defineix com el màxim de dies consecutius amb precipitació < 1,0 mm. En el mapa superior es mostra la Longitud màxima de la ratxa seca (LMRS) del període de control (1971-2000), en el mapa central es mostra la LMRS anual projectada per al 2050 i al mapa inferior es mostra la variació de la LMRS al 2050 respecte el període de control (1971-2000).

Diagnosi comunicativa

La diagnosi comunicativa identifica la comunicació que s'està duent a terme sobre l'espai natural des de dues perspectives:

- **Comunicació oficial:** la comunicació oficial és la que generen els òrgans gestors o òrgans responsables des dels seus propis mitjans i la que tenen a disposició els usuaris des dels canals oficials. Amb aquesta diagnosi s'identifica si la comunicació que s'està donant des d'aquests canals és l'adequada per a, posteriorment, oferir propostes de millora que ajudin a gestionar l'ús públic d'aquests espais i en redueixin les pressions. L'objectiu de les propostes de millora és que la informació que es dona des dels canals oficials sigui més rellevant i estigui més ben posicionada que dels mitjans de comunicació incontrolada. Pel cas de Boumort, els Òrgans oficials que comuniquen sobre l'espai són:
    - Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació de la Generalitat de Catalunya. Reserva Nacional de Caça de Boumort.
    - Consells comarcals del Pallars Jussà, Pallars Sobirà i Alt Urgell
    - Ajuntaments de Baix Pallars (Pallars Sobirà), Conca de Dalt (Pallars Jussà) i EMD de Taús (Alt Urgell)
    - Diputació de Lleida

- **Comunicació no oficial:** la comunicació no oficial és la que generen els usuaris, plataformes turístiques, premsa o altres actors relacionats que no es dona a través dels canals oficials de l'espai. Amb aquesta diagnosi s'identifiquen els espais sobreexposats als mitjans digitals per 1) Ratificar que els espais que estem analitzant realment es troben exposats a la xarxa i, per tant, la informació és de fàcil accés per a l'usuari o 2) Identificar els espais sobreexposats d'un municipi que no té clar quins d'ells hi ha la informació de fàcil accés per als usuaris i determinar quins son susceptibles de ser regulats.

Comunicació oficial

Taula 5. Alguns dels llocs webs oficials que donen informació sobre la RNC de Boumort i que es troben millor posicionats en les cerques orgàniques de Google. Webs consultades a dia 21/11/2025.

	Enllaç	*Missatge*
Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació de la Generalitat de Catalunya. Reserva Nacional de Caça de Boumort.	https://agricultura.gencat.cat/ca/ambits/medi-natural/casa/terrenys-cinegetics/reserves-nacionals-casa/boumort/	Informació bàsica sobre la RNC i la seva història, valors naturals de la zona, dels municipis que en formen part i sobre influència en les comarques veïnes. També hi ha informació sobre la brama, itineraris, bones pràctiques i normativa. En general, no és una pàgina amable visualment i no és fàcil trobar tota la informació necessària.
Consell Comarcal del Pallars Jussà	https://www.pallarsjussa.net	Informació difícil de trobar sobre l'espai natural, valors naturals i l'època de brama. Normativa, bones pràctiques i itineraris recomanats. També hi ha penjades les memòries anuals de la RNC, tot i que només hi són fins el 2018.
Diputació de Lleida, Patronat de Turisme	https://natura.aralleida.cat/es/parcs-naturals/la-reserva-n-de-caca-de-boumort-2/	Informació de valors naturals i Informació pràctica per al visitant durant l'època de brama.
Consell Comarcal del Pallars Sobirà	https://turisme.pallarssobira.cat/	Esmenta l'existència de la RNC de Boumort i de l'espai natural.
Consell Comarcal de l'Alt Urgell	https://www.alturgell.cat/	No parla de l'espai natural.
Agència Catalana de Turisme	https://www.catalunya.com/es/continguts/patrimoni-natural/espai-natural-protegit-de-la-serra-de-boumort-17-17001-1	Informació molt bàsica sobre l'espai natural i els seus valors naturals, i informació pràctica del visitant.
Ajuntament de Baix Pallars	https://baixpallars.ddl.net/	Dins de l'apartat de Turisme té una menció a la RNC de Boumort que redirigeix directament a la web del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació de la Generalitat de Catalunya.
Ajuntament de Conca de Dalt	https://www.concadalt.cat/turisme/natura-1/reserva-nacional-de-boumort	Esmenta l'existència de la RNC i de l'espai natural, així com algunes espècies d'interès.
EMD de Taús	https://taus.ddl.net/	No parla de l'espai natural.

Anàlisi de la Web Oficial

En el cas de la Reserva Nacional de Caça de Boumort, no existeix una web de la reserva com a tal, però existeix la web del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació que compleix una funció similar.

Identificació i gestió de la web	
Pàgina web (enllaç)	https://agricultura.gencat.cat/ca/ambits/medi-natural/casa/terrenys-cinegetics/reserves-nacionals-casa/boumort/
Òrgan gestor	Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació
Existència d'apartats d'informació al web	
Informació general sobre l'Espai Natural	Sí
Medi Físic	Sí
Medi Natural (Fauna, flora i paisatge)	Sí
Història	No
Informació pel visitant	Sí, però només durant l'època de brama, en un PDF descarregable (*Infobrama*).
Itineraris	Sí, però només durant l'època de brama, en un PDF descarregable (*Infobrama*).
Conservació de la Biodiversitat	No
Normativa i/o Bones Pràctiques	
Existència	Sí, però només durant l'època de brama, en un PDF descarregable (*Infobrama*).
Estil comunicatiu	Consells en positiu Normativa en negatiu (*es prohibeix, és prohibit*...)
Accessibilitat	
Accessible per a dispositius mòbils	Sí, però molta informació es troba en un PDF descarregable no adaptat a mirar-lo pel mòbil.

El lloc web del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació, a l'apartat de la RNC de Boumort, compta amb un disseny accessible i fàcil de navegar, tot i que poc visual i atractiu per al visitant. Pel que fa a la informació que conté, hi ha força informació sobre fauna i flora, i els seus valors naturals, tot i que no parla d'accions de conservació, ni de gestió o planificació que s'hi duguin a terme. Hi ha informació sobre normativa i bones pràctiques a l'espai, tot i que aquesta es troba en un PDF descarregable, que no està adaptat a la lectura a través de l'ordinador ni el mòbil. A més, aquest document és només durant l'època de brama, per tant, durant la resta de l'any no trobes aquesta informació (el PDF te'l pots descarregar igualment però tant el títol com el contingut estan enfocats només a aquesta època de l'any). Pel que fa a la informació pràctica per al visitant, no es descriu en cap moment com arribar a l'espai, tot i que sí que s'inclou informació sobre itineraris que es poden realitzar a l'espai en el PDF d'Infobrama (mateixa problemàtica que abans).

Anàlisi de posicionament

Buscar paraules clau: Boumort – RNC Boumort – Reserva Nacional de Caça de Boumort – Serra de Boumort – Brama Boumort – Brama del cérvol Boumort – Berrea del ciervo Boumort - Cuberes – Refugi de Cuberes – Taús

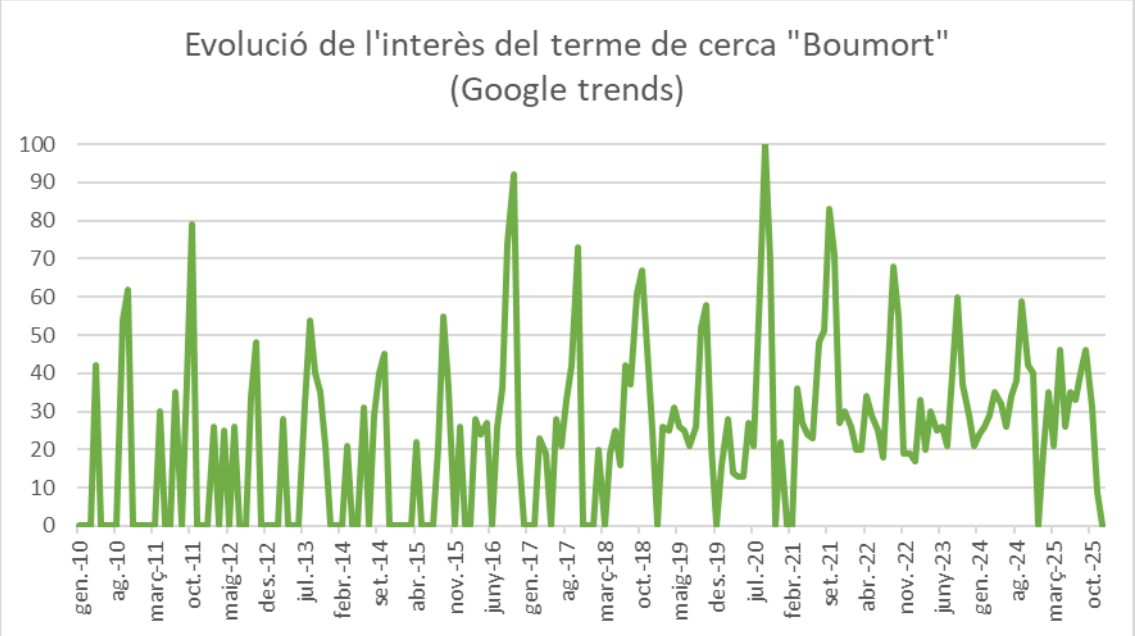
Boumort dona aproximadament 49.900 resultats a Google, *Taús* en dona 16.700 i *Refugi de Cuberes* 3.860.

Paraula clau	Volum de cerques*	*Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació de la Generalitat de Catalunya.*	*Consell Comarcal del Pallars Jussà*	*Diputació de Lleida, Patronat de Turisme*	*Agència Catalana de Turisme*	*Consell Comarcal del Pallars Sobirà*	*Consell Comarcal de l'Alt Urgell*
Boumort	480	🟡	🟢	🟡	🟢	🔴	🔴
RNC Boumort	0	🟢	🟢	🟢	🔴	🔴	🔴
Reserva Nacional de Caça de Boumort	0	🟢	🟢	🟡	🟡	🔴	🔴
Serra de Boumort	480	🟡	🟢	🟡	🟢	🔴	🔴
Brama Boumort	0	🟡	🟢	🔴	🔴	🔴	🔴

Brama del cérvol Boumort	0	🟢	🟢	🔴	🔴	🔴	🔴
Berrea del ciervo Boumort	0	🟡	🟢	🔴	🔴	🔴	🔴
Cuberes	0	🔴	🔴	🔴	🔴	🟡	🔴
Refugi de Cuberes	140	🔴	🔴	🔴	🔴	🔴	🔴
Refugi de Boumort	140	🔴	🟢	🔴	🔴	🔴	🔴
Taús	320	🔴	🔴	🔴	🔴	🔴	🔴

🟢 Primers 5 resultats 🟡 Primera pàgina 🔴 Segona pàgina o més

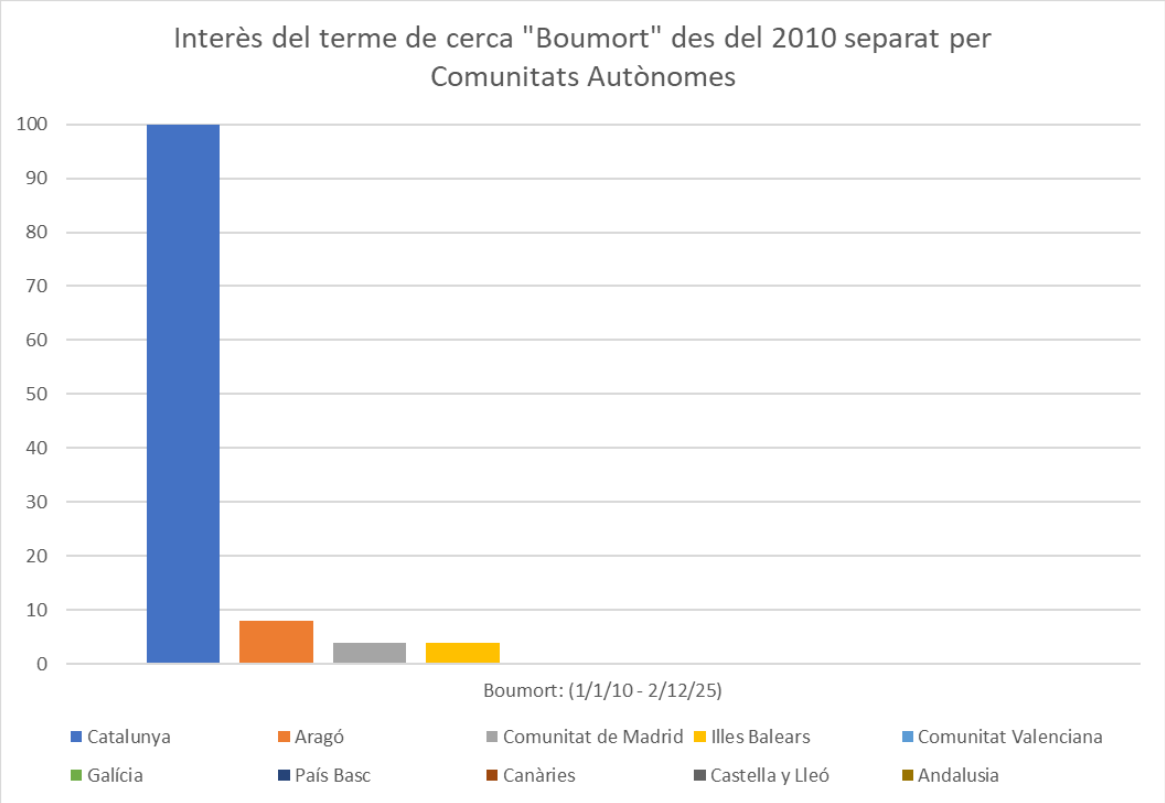
*El volum de cerques correspon a la estimació mensual de cerques a data 26/11/2025 realitzada a través de l'eina Keyword Surfer.

Els nombres representen l'interès de cerca amb relació al punt més alt del gràfic per a la regió (Espanya en aquest cas) i el temps (des del gener del 2010 fins a desembre del 2025) indicats.

Un valor de 100 representa la popularitat màxima del terme. Un valor de 50 indica que el terme ha tingut la meitat de popularitat que el valor 100. A l'últim, una puntuació de 0 significa que no hi ha prou dades per a aquest terme *(Google Trends)*

En aquest gràfic es pot observar com hi ha un pic de popularitat del terme en els mesos de setembre i octubre (durant la brama) i que el màxim és a la tardor del 2020 (just després de la pandèmia).

Els nombres representen l'interès de cerca a Espanya des del gener del 2010 fins a desembre del 2025, separat per Comunitats Autònomes. Un valor de 100 representa la popularitat màxima del terme. Un valor de 50 indica que el terme ha tingut la meitat de popularitat que el valor 100. A l'últim, una puntuació de 0 significa que no hi ha prou dades per a aquest terme *(Gràfic fet a partir de les dades de Google Trends)*.

En aquest gràfic es pot observar com la majoria de cerques a Espanya provenen de Catalunya. Les comunitats representades tenen un valor de cerca >0 (tot i que <1 quan no es veu la barra). Les comunitats sense cerques en aquest període no s'han representat.

Anàlisi de la informació in situ.

Elements comunicatius 'in situ'	
Cartelleria informativa	Si
	La cartelleria informativa de la zona la trobem, bàsicament, al cartell d'entrada de la RNC entrant des de la carretera de Taús. Aquest cartell és de vital importància a l'entrar a la RNC i ens dona molta informació útil. El cartell és igual a totes les entrades de la RNC, cosa que aporta una informació clara de que és un cartell oficial. Hi ha informació sobre normativa, informació bàsica de la RNC, un mapa mb tots els punts d'interès, i 2 QR que enllacen a la pàgina web oficial del consell comarcal del Pallars Jussà (web oficial on hi ha tota la informació de la reserva) i un llistat amb contactes dels guies i serveis que treballen a la RNC. En aquest sentit, es percep de manera estranya que la web sigui la del consell comarcal i no la de la generalitat, però sabem que és més fàcil enllaçar informació en aquesta pàgina web i s'utilitza més. El llistat de guies no s'actualitza des de 2022. L'únic que pot costar d'entendre d'aquest cartell és la seva ubicació. Tot i que d'aquesta manera amb un cartell avarques dues entrades a la RNC, aquests cartells es troben directament just a l'entrada de la RNC en la resta de casos (Coll de Llívia, Coll de la Creu, Pentina). En aquest cas pot donar a confusió d'on és realment l'entrada de la RNC i on comencen les restriccions. A més, el cartell real d'entrada a la RNC entrant per la pista de Cuberes és molt antic i tampoc queda clar que és allà on comença la RNC (això ho han comentat alguns visitants). Fora de la RNC, es troba a faltar cartelleria informativa i/o interpretativa en alguns punts claus força freqüentats en algunes èpoques, com l'ermita de la Guia.
Cartelleria direccional	Sí
	A la zona de Taús-Cuberes trobem el primer cartell direccional a la mateixa carretera, que ja ens indica molt bé l'entrada de la RNC, el refugi de Cuberes i durant l'època de brama també s'instal·la un cartell provisional que indica cap on és el punt d'informació del mirador de Fites. Tot i això, el refugi i el punt d'informació estan a 10 km per pista forestal (que actualment no es troba en el millor estat) i alguns visitants han comentat que han trobat a faltar algun cartell que indiqui la distància o més cartells direccionals al llarg del camí per a poder assegurar-se que van bé. També hi ha un sender que porta des de Taús fins al refugi de Cuberes a peu. Aquest sender va travessant vàries vegades la pista principal, i això, degut a que a vegades no està prou ben senyalitzat, dona sovint a confusions i fa que gent que va caminant pugui perdre el sender.
	Si

Cartelleria interpretativa	Pel que fa a la cartelleria interpretativa, trobem el cartell de l'entrada de la RNC per Taús, amb un mapa interpretatiu de tota la RNC i també hi ha informació bàsica sobre fauna, vegetació i geologia. El problema d'aquest cartell interpretatiu, és que es troba al darrera del principal cartell informatiu i, si no t'hi fixes, no el veus. A més, aquest any 2025 també s'ha instal·lat un nou cartell interpretatiu, amb informació sobre fauna i flora al mirador de Fites, allà on s'instal·la el Punt d'Informació. Aquest cartell també es veu força correcte.
Punt d'informació	
Punt d'informació de l'espai	Sí, dos, tot i que estacionalment
Materials informatius impresos	Si
Materials informatius digitals	Si (els mateixos impresos digitalitzats)
Personal informador	Si (durant l'època de brama)

Anàlisi de les xarxes socials

A Boumort, no existeixen xarxes socials oficials de l'espai natural ni de l'òrgan gestor l'espai natural (la RNC de Boumort). Únicament podem trobar xarxes, des d'aquest any 2025, del punt d'informació oficial de la RNC, gestionat per Salvatgines, (*@puntinfoboumort*). Aquest compte d'Instagram és propietat de Salvatgines, però la RNC ha aprovat que es comuniqui des d'aquest compte com a font oficial dels punts d'informació (no de la reserva). També es poden consultar els comptes d'Instagram dels Consells Comarcals on toca la reserva o de la seva àrea de turisme (Pallars Jussà, Pallars Sobirà i Alt Urgell). Els comptes d'Instagram són: @conselljussa (Consell Comarcal del Pallars Jussà), @visitjussa (Àrea de turisme del Consell Comarcal del Pallars Jussà), @ccpallarssobira (Consell comarcal del Pallars Sobirà) i @alturgelltur (Consell Comarcal de l'Alt Urgell).

En aquest cas, centrarem la informació en el compte d'Instagram dels punts d'informació oficials de la RNC, ja que considerem que és el compte on és més fàcil actuar si es vol afegir informació per part de la reserva..

Instagram	
ID	Punt d'Informació de Boumort
Xarxa social	@ puntinfoboumort

Òrgan gestor	Salvatgines (empresa gestora durant aquest any dels punts d'informació oficials de la Reserva Nacional de Caça de Boumort i propietària del compte d'Instagram)
Contingut i estructura	
Estructura	*Les publicacions de forma general consisteixen en un carrusel de fotografies (de 2 a 7 fotografies) amb un text que les acompanya, de llargada variable. No es fa ús del Reel com a eina de comunicació. Es fa ús de les històries, i algunes es mantenen com a històries destacades.*
Contingut	*Les temàtiques de les publicacions es centren en informar sobre els 2 punts d'informació de la RNC i sobre informació general sobre la zona. Divulguen els valors naturals de la zona (la majoria de publicacions), però també alguns valors culturals.* *De valors naturals, han fet publicacions tant de la brama com de les 4 espècies de voltors. També han repostat publicacions interessants d'altres comptes.*
Interacció	*El perfil té pocs seguidors de moment (145 a 28/11/2025) ja que és un compte molt jove (només ha estat operatiu, de moment, durant l'estiu i brama del 2025, tot i que es preveu que l'estiu que ve torni a funcionar.* *Les publicacions tenen pocs comentaris, (cap, un o dos) i quan cal, se'ls dona resposta.*
Moment comunicatiu	*El compte d'instagram està operatiu (de moment) només quan funcionen els punts d'informació, durant l'estiu i època de brama, És quan es van fent les publicacions, cada 2-3 setmanes.*
Missatge	*Es parla dels punts d'informació (horaris, lloc, què hi poden trobar) i dels atractius de Boumort (la brama, les 4 espècies de voltors, les llegendes de la zona, paraules del Pallars, postes de sol...)*

Aspectes positius	Millores proposades
Publicacions continuades durant l'època de funcionament dels punts d'informació.	Crear un compte d'Instagram específic per a la comunicació de la RNC (no només del punt d'informació.
Contingut visual (fotografies) i escrit (textos que els acompanyen	Incloure més bones pràctiques a l'hora de visitar l'espai natural.
Informació sobre diferents aspectes de la zona (patrimoni natural i cultural)	Enllaçar el compte d'instagram amb la pàgina web oficial de la RNC on hi ha informació pràctica per al visitant (ja sigui la web del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació o del Consell Comarcal del Pallars Jussà)
	Utilitzar contingut més visual a les publicacions i adaptar-lo a format Reels. Arriba a molta més gent.

Comunicació no oficial

Mitjans de comunicació especialitzats i blogs personals

S'exposen els mitjans de comunicació no oficials, que informen sobre l'espai i que es troben ben posicionats en les cerques orgàniques de Google.

	Tipus de Plataforma	Contingut
Boumort Terra Salvatge	Pàgina web d'una empresa de guiatges	• *Informació sobre allotjaments, restaurants, activitats i productes locals.* • No fa menció de bones practiques, normativa, valors naturals o protecció de l'espai • No enllaça web oficial
Vine al Pallars, viu el Jussà *Associació de Residències de Cases de Pagès del Pallars Jussà* *Associació de Professionals de l'àmbit turístics del Pallars Jussà (APAT)*	Pàgina web de l'Associació de Turisme del Pallars Jussà	• *Informació sobre allotjaments, restaurants, activitats i productes locals.* • No fa menció de bones practiques, normativa, valors naturals o protecció de l'espai • No enllaça web oficial
Boumort indòmit	Pàgina web d'una cooperativa basada en l'ecoturisme	• Informació sobre allotjaments, restaurants, activitats i productes locals. • Fa menció de valors naturals i de l'espai • Fa menció de valors de sostenibilitat • No fa menció a bones practiques, normativa o protecció de l'espai • No enllaça web oficial
Casa Boumort	Pàgina web d'un allotjament rural	• No fa menció a bones practiques, normativa, valors naturals o protecció de l'espai • No enllaça web oficial • No menciona informació sobre allotjaments, restaurants, activitats ni productes locals, a part del seu.
Escapada rural	Blog particular	• *Informació sobre alguns valors naturals de la zona.* • *Informació sobre pobles a visitar i allotjaments locals.* • No fa menció de bones practiques, normativa o protecció de l'espai • No enllaça web oficial

		• Parla sobre la Brama però no sobre les regulacions que hi ha, ni dels punts d'informació ni de llocs on anar.
Serra Boumort	Pàgina web d'una empresa de guiatges	• Fa menció de valors naturals, normativa i bones pràctiques. • Enllaça el mapa de la RNC i el fulletó d'Infobrama. • Fa menció de novetats i informació sobre la RNC. • No enllaça web oficial però sí altres webs d'interès.
Descobrir	Blog particular	• *Informació sobre activitats a fer a la zona.* • *Informació d'alguns allotjaments i activitats locals* • No fa menció de bones practiques, normativa o protecció de l'espai • No enllaça web oficial • Parla sobre la Brama però no sobre les regulacions que hi ha, ni dels punts d'informació ni de llocs on anar.

En general es tracta d'empreses o cooperatives d'ecoturisme, basades en guiatges o allotjaments rurals. No mencionen que es tracta d'un espai natural protegit. Tot i que sí que solen esmentar part dels valors naturals que cal conservar com l'avistament de cérvols durant la brama o de les 4 espècies de voltors. Només una de les pàgines enllaça el fulletó d'infobrama, parla de normativa a l'espai i de la restricció en una part de la reserva per a personal no autoritzat. En general no es parla de llocs concrets, i quan ho fan, ho fan del refugi de Cuberes o dels pobles que envolten la RNC.

Mitjans de comunicació generalistes

Analitzant les notícies que parlen sobre Boumort, es pot observar que, generalment, són notícies de mitjans locals els que més parlen sobre la zona. La majoria de notícies parlen sobre activitats de conservació i caça dins la RNC, d'informació i bones pràctiques per anar a veure i sentir la brama, dels punts d'informació habilitats per a la brama, de projectes de conservació com la reintroducció del voltor negre o els cavalls de Przewalski o d'atacs de gossos o llops als ramats de la zona. En general, es troba la mateixa notícia repetida per diferents mitjans (pot canviar la manera de redactar) i algunes notícies es van repetint anualment.

Pallars Digital

Un estudi amb presència a Boumort detecta que la fauna modifica els hàbits per evitar els humans

Les imatges preses amb càmeres de fototrampeig revelen com els senglars o cérvols s'allunyen dels camins més transitats.

Fa 6 dies

Viure als Pirineus

La Reserva Nacional de Caça de Boumort s'incorpora al programa Wildlife Estates

La Reserva Nacional de Caça (RNC) de Boumort del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació va completar l'any passat el...

27 de febr. 2025

www.radioseu.cat

Cacera per a dones, a la Reserva Nacional de Boumort

Cacera per a dones, a la Reserva Nacional de Boumort. Dia: Dissabte 15 de novembre. Inscripció gratuïta. Termini presentació: 11 de novembre.

Fa 1 mes

Pirineus Digital

Així és el refugi pirinenc que 's'abriga' amb bales de palla

Al refugi de Cuberes, situat a 1.480 metres d'altitud, aquest hivern no hi passaran fred. L'únic refugi guardat dins la Reserva Nacional de...

16 d'oct. 2025

Segre.com

Detectan la presencia del lobo de forma "intermitente" en Boumort

Detectan la presencia del lobo de forma "intermitente" en Boumort ... En: ... La detección se confirmó en mayo, gracias a una cámara de fototrampeo...

29 de juny 2025

Pallars Digital

Millores ambientals a Boumort per reduir la pressió humana als boscos

Aquesta tardor començaran a la Reserva Nacional de Caça de Boumort diverses actuacions destinades a millorar els hàbitats forestals i a...

29 d'ag. 2025

Viure als Pirineus

Aquest cap de setmana s'obren al públic els punts d'observació per gaudir de l'espectacle de la brama del cérvol

Hi ha punts d'observació gratuïts als parcs naturals de l'Alt Pirineu i del Cadí-Moixeró, així com a les reserves nacionals de caça de l'Alt...

20 de set. 2025

Pallars Digital

Augmenta la colònia de voltor negre al Pirineu amb 66 exemplars a la reserva de Boumort

L'entitat Trenca, amb més d'una dècada de treball al territori i on col·labora Endesa, contribueix a conservar l'espècie.

7 de març 2025

Pirineus Digital

Es demana seguir les indicacions per no interferir en el cicle vital dels animals durant la Brama del cérvol

JOSE BERGÉS (Boumort).- Un any més, a la Reserva Nacional de Caça de Boumort, al Parc Natural de l'Alt Pirineu i al Parc Nacional...

17 de set. 2025

Pirineus Digital

Boumort, el refugi pallarès dels cavalls més antics del món

GUILLEM LLUCH / JOFRE FIGUERAS (Abella de la Conca).- La Reserva Nacional de Caça (RNC) del Boumourt, situada a cavall de l'Alt Urgell,...

5 de nov. 2022

Pallars Digital

Torna la brama del cérvol al Pallars: informació, visites, horaris i punts d'observació

Boumort, el Parc Natural de l'Alt Pirineu i la Reserva de Caça de l'Alt Pallars són els punts des d'on es pot observar un dels espectacles...

5 de set. 2025

Viure als Pirineus

Uns 50 ramaders es concentren al Pallars per denunciar que atacs de gossos obliguen a marxar dos ramats de Boumort

Un dels pastors diu que feia més de cent anys que les ovelles passaven l'estiu a la muntanya.

23 de jul. 2024

En mitjans més generals, també es troben articles dedicats a l'espai, tot i que no gaires. Aquests, en general, són articles dedicats a activitats de conservació que es repeteixen en diferents mitjans.

El Periódico

La presencia del buitre negro aumenta en los Pirineos: ya hay más de 60 ejemplares en la reserva de Boumort

Aumenta la colonia de buitre negro en el Pirineo, con una población de más de 60 ejemplares en la reserva de Boumort ... La colonia de buitre...

6 de març 2025

La Vanguardia

66 buitres negros en la reserva de Boumort

La colonia catalana alzanza un registro récord ... La colonia de buitre negro de la Reserva Nacional de caza de Boumort (Lleida) está creciendo,...

6 de març 2025

3Cat

El voltor negre es consolida al Pirineu, més d'un segle després de desaparèixer

La colònia es consolida, amb una població de més de 60 exemplars a la reserva de Boumort, tot i haver desaparegut dels Pirineus a finals del...

9 de març 2025

Segre.com

El llop deixa Boumort sense ovelles

Josep Costa, l'últim pastor d'Hortoneda, ha renunciat a pujar les ovelles a la reserva aquest estiu després de confirmar-se de nou la...

24 d'ag. 2025

3Cat

De ruta per Boumort: natura en estat salvatge

L'espai natural de Boumort, entre les comarques del Pallars Jussà, el Pallars Sobirà i l'Alt Urgell, s'ha convertit en un dels millors...

26 d'oct. 2022

Descobrir

5 llocs on sentir la brama del cérvol

Espais com els parcs naturals de l'Alt Pirineu i del Cadí-Moixeró, el Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici i, especialment,...

16 de set. 2022

- Google Maps

A continuació s'anomenen totes les ubicacions que hi ha a Google Maps dins de la zona Cuberes – Tahús, ja que controlant aquestes ubicacions és més fàcil saber on va la gent i per què.

Ubicacions			
	Nom ubicació	Ressenyes	Informació associada
	Refugi de Cuberes (Casa Miró)	129	Web i Reserves Allotjament
	Antic poble de Cuberes	2	-
	Tahus	0	-
	El Clot de les Trumfes	2	-
	Sant Martí de Taús	0	-
	Sant Julià de Taús	0	-
	Cal Rossa de Taús - Pirineus - Casa Rural Sostenible	165	Web de l'allotjament i informació de preus i de la casa. calrossa.com
	Cal Pastisser	16	Web de l'allotjament i informació de preus i de la casa. http://www.calpastisser.cat/
	Castell de Taús	0	-
	Cal Tende	1	Instagram i número de telèfon: https://www.instagram.com/caltende
	Cementerio (dels Castells)	0	-

	Castillo dels Castell. Ruinas	0	-
	Mare de Déu de la Guia	9	-

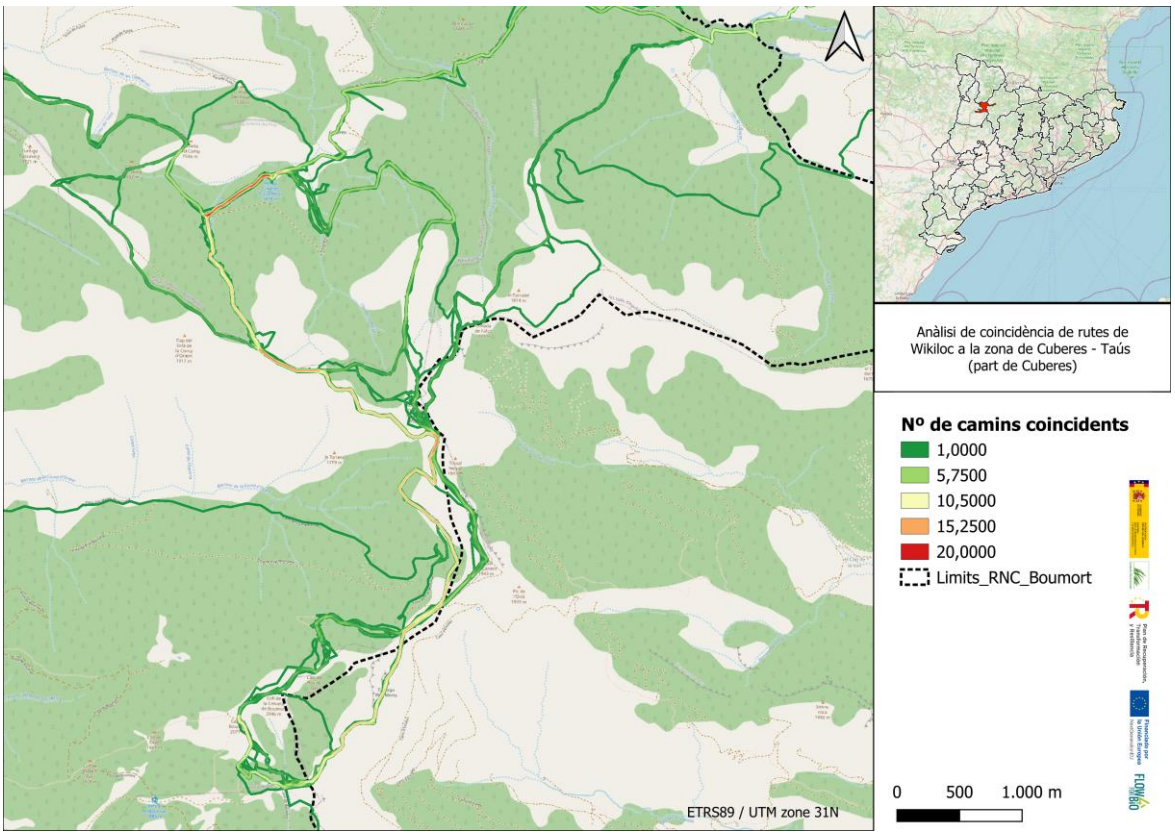

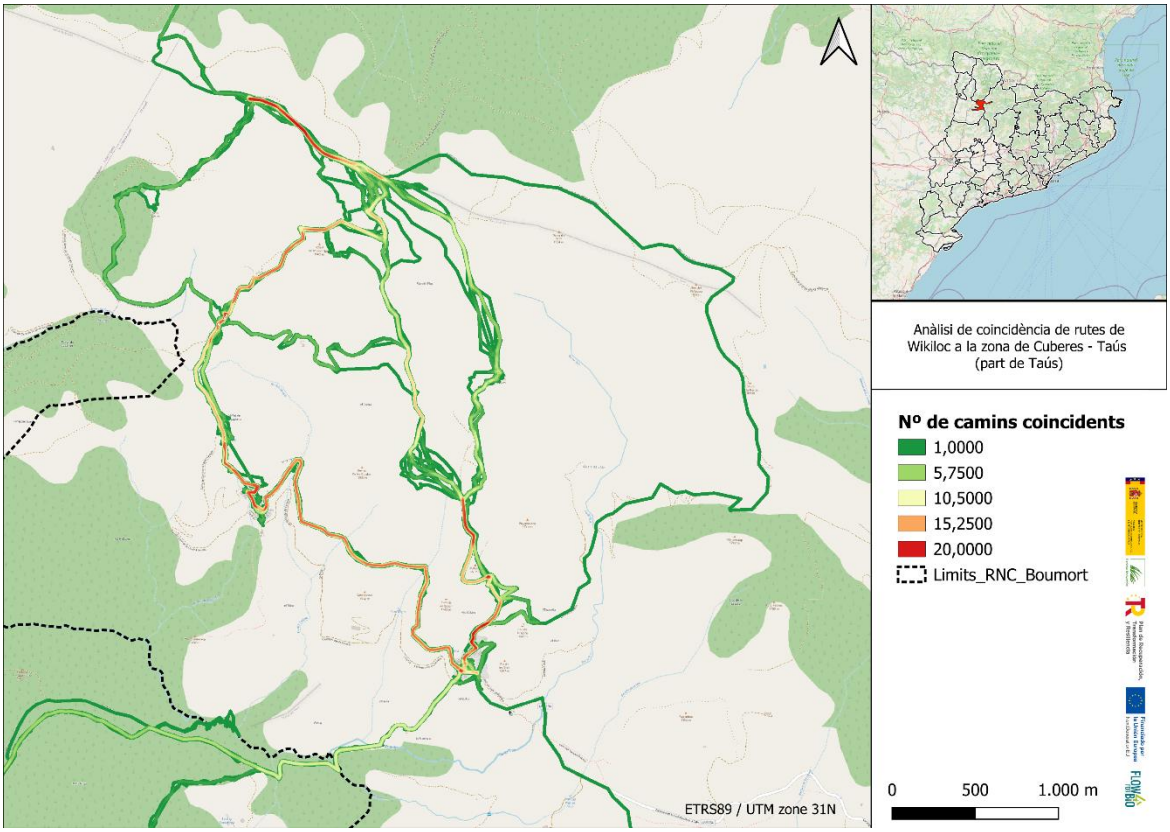

Captures de pantalla de Google maps a la zona de Cuberes-Taús, i als pobles de Taús i els Castells, on es poden observar les ubicacions descrites a la taula anterior.

Wikiloc

A continuació adjuntem dos mapes creats a partir de les dades de wikiloc. Com es pot observar, de les 50 primeres rutes que surten a la plataforma al cercar per ubicació, hi ha algunes zones on coincideixen més de 20 rutes. Aquests punts són al voltant del refugi de Cuberes, a dalt les Piques, als pobles de Taús i els Castells i al camí que comunica aquests pobles.

Perfils personals a Xarxes Socials i *influencers*

A continuació s'ha elaborat una cerca de les publicacions de perfils amb molts seguidors i s'ha comptabilitzat el número de publicacions de les diferents ubicacions d'Instagram a la zona.

Publicacions destacades localitzades a l'espai			
Compte	Seguidors	Ubicació	Publicació destacada
@normals	112.000	Boumort	Reel sobre la brama del 2024. 64.900 visualitzacions.
@normals	112.000	Rederva de Boumort. (No és un error, la ubicació Reserva no existeix, però existeix aquesta).	Reel de la ruta en 4x4 fins al refugi de Cuberes (gravat amb dron). 14.500 visualitzacions
@rutespirineus	42.100	Boumort	Publicació sobre l'Espluga de Cuberes

@rutespirineus	42.100	Boumort	Publicació sobre una ruta a través de Boumort
@arteaganatura	40.300	Boumort	Foto d'un trencalòs

Cerca per ubicació a Instagram	
Nom de la ubicació	Nº de publicacions
Boumort	Més de 1000 publicacions
Cap de Boumort	Més de 100 publicacions

Diagnosi social

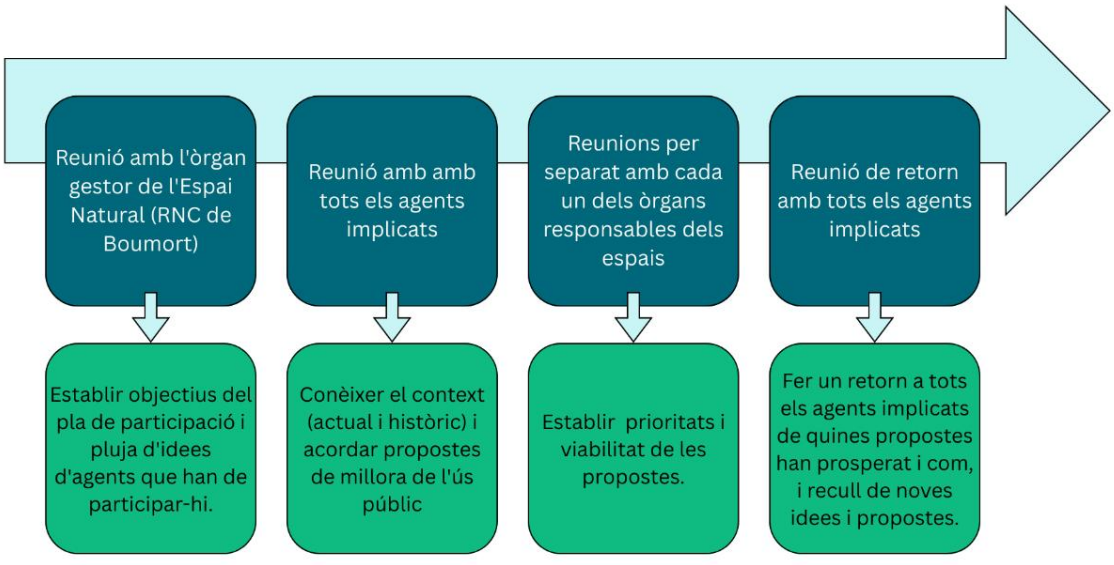
Procés participatiu

Disseny del procés participatiu

Objectius

- Recollir totes les accions de gestió que s'han anat duent a terme a la zona, pel que fa a la gestió dels visitants, sobretot durant l'època de brama.
- Recollir la percepció que tenen les persones que viuen i/o treballen al territori pel que fa a la freqüentació humana, els efectes i la gestió d'aquesta.
- Extreure idees i propostes de millora sobre accions que poden millorar la gestió de la freqüentació a la zona de Taús - Cuberes.
- Traspassar les idees i propostes d'accions concretes de millora als organismes responsables de la gestió d'aquests espais.

Fases de la intervenció

Es proposa a continuació el disseny de participació aplicat a la zona de Taús - Cuberes:

- **Sessió institucional**
  En aquesta fase ens reunim amb l'Òrgan de Gestió de més implicació a la zona de Cuberes - Taús.

- **Fase de consens participatiu**
  En aquesta reunió ens trobem presencialment amb totes les persones que van respondre ala invitació per participar al pla de participació. Assisteixen el director de la RNC de Boumort, representants dels ajuntaments de les Valls d'Aguilar, del Baix Pallars i de l'EMD de Taús, d'allotjaments turístics de la zona (Boumort Indòmit, Cal Rossa, Cal Pastisser i Refugi de Cuberes), ramaders de Taús, representants d'entitats ambientals (Renatura Pirineus i Fundació Miranda) i guies que treballen a la zona (Salvatgines).

- **Fase d'informació pública**
  En aquesta fase es realitza una **enquesta** entre la població dels municipis afectats per la problemàtica per recollir la opinió de més persones del territori que no han pogut assistir al procés participatiu. També es difon la mateixa enquesta de manera online per acabar d'arribar al màxim de persones residents a la zona.

- **Fase de viabilitat**
  En aquesta fase es valora amb cada un dels òrgans responsables de la gestió de la zona (RNC de Boumort, EMD de Taús i Ajuntament del Baix Pallars) la viabilitat tècnica de les propostes i la seva concordança amb els objectius de gestió i conservació de l'espai.

- **Fase de retorn**
  En aquesta fase es conviden tots els assistents i convidats a la primera reunió participativa (fase de consens participatiu) i a la societat general. Es presenten totes les accions que es van acordar a la Fase de Consens participatiu i se'n comenta la viabilitat o realitat que s'hagi acordat posteriorment amb cada un dels òrgans responsables de l'espai.

Detecció de problemàtiques i propostes

La *Fase de consens participatiu* ha de servir per extreure les problemàtiques i situacions que generen disconformitat als actors implicats pel que fa a la situació actual de l'ús públic a l'espai que s'analitza. És important fer sentir als actors que se'ls escolta i prendre nota de les queixes i suggeriments que s'esmentin, mentre a la vegada es guia la conversa per tal que no es desviï cap a problemàtiques que no estan relacionades amb l'Ús Públic o amb l'espai concret que vol analitzar-se. És important prendre en consideració el que ha sortit a les reunions però **tenir en compte que el procés ha d'estar relacionat amb la gestió de l'ús públic de l'espai natural.**

Fase d'Informació Pública

En aquesta fase es recull la opinió de la població general dels municipis en l'àrea d'influència de l'espai concret que s'analitza a través d'una enquesta. D'aquesta manera es coneix la opinió dels habitants que no han assistit a la reunió.

Fase de consens participatiu

En aquesta fase es posen en comú les problemàtiques i preocupacions de tothom per tal de buscar PROPOSTES i CONSENSOS per les temàtiques abordades.

Per fer-ho, es comença fent una presentació del projecte i dels assistents (la majoria es coneixen entre ells i coneixen el projecte, però no tothom. Seguidament, es realitza la dinàmica de la línia del temps, on cadascú pot anar afegint quines problemàtiques i/o mesures referents a l'ús públic van apareixent o es van implementant en cada moment. A continuació es divideixen els participants del procés participatiu en 2 grups. Un grup ha d'analitzar les dificultats i necessitats pel què fa a l'ús públic de la zona Taús i realitzar **propostes de millora**, i l'altre grup ha de fer el mateix per a la zona de Cuberes. A l'hora de fer els grups, s'intenta barrejar les persones d'àmbits diferents.

Un cop obtingudes les propostes consensuades dels dos grups, es posen en comú amb la resta de participants perquè la resta de participants puguin aportar propostes diferents per la gestió de les problemàtiques.

A partir d'aquestes propostes obtingudes pels grups de treball, es treballa per buscar CONSENSOS entre tots els participants (inclosos els òrgans gestors). Cal trobar el màxim de

propostes per les quals hi hagi consens, i es poden discutir les més controvertides. Al final de la sessió, obtenim un llistat de consensos que s'han acordat entre tots els participants.

Taula 6 Acords de mesures als que s'ha arribat a un acord durant el procés participatiu de la zona Taús - Cuberes.

Acords de mesures proposades
1. Crear una pàgina web i xarxes socials, encaminada a difondre la normativa de la RNC i dels afores (zona Taús). Podria ser una pàgina web en un format semblant a la del Cadí (*bramaboumort.cat* per exemple). Un pas més seria que a la mateixa pàgina web ja es pugui reservar el punt informació, els refugis, les empreses de guiatges, els allotjaments rurals...
2. Cal més senyalització de la normativa i pensar on cal anar. Senyalitzar que és obligatori portar els gossos lligats. Aquesta senyalització es podria combinar amb una de més àmplia sobre la brama i els llocs recomanats per observar-la.
3. Es podria senyalitzar millor el sender que va de Taús al refugi de Cuberes.
4. Situar i habilitar pàrquings a Cuberes, Comafreda i sobre la Granja Salvador.
5. Regular l'estacionament al llarg de la pista entre Taús i Cuberes (durant l'època de brama).
6. Estudiar la creació d'un pàrquing amb senyalització a l'entorn de la Mare de Déu de la Guia.
7. Els informadors extra podrien anar a l'Ermita de la Guia, a Comafreda (o a les Mates) i a Cuberes.

Fase d'avaluació de la viabilitat

En aquesta fase s'avaluen amb l'Òrgan responsable de l'espai Natural i de la zona la viabilitat de les propostes a nivell tècnic o econòmic i a nivell de compatibilitat amb la gestió i conservació de l'espai natural. Per cada una de les propostes es donarà una resposta de si la mesura és viable i hi ha consens, o per altra banda aquesta mesura en concret no pot aplicar-se, no és viable tècnicament o suposaria un perjudici per la conservació. Es fan 3 reunions diferents, una amb el director de la RNC de Boumort, una amb la presidenta de l'EMD de Taús i una altra amb l'alcaldessa de Baix Pallars.

Taula 7 Resultat de la sessió de Viabilitat amb cada un dels òrgans gestors implicats i actualització de l'estat d'aquestes propostes gairebé 1 any després.

Propostes Procés Participatiu	Viabilitat i propostes alternatives	Actualització 1 any després (finals de desembre de 2025)
1. Pàgina web	Es proposa crear el domini *bramaboumort.cat* i linkar-lo a la pàgina web oficial on és fàcil anar canviant i afegint informació, del consell comarcal del Pallars Jussà (*pallarsjussa.net/boumort*). Cal veure com fer el domini, ja que la RNC no pot fer-ho. Es proposa parlar amb l'empresa que ofereix el servei d'informació de la RNC (Salvatgines) i intentar incloure-ho al contracte del 2025. Es parlarà amb el consell comarcal per revisar la informació present actualment a la pàgina web.	Aquesta proposta es va acordar amb l'antic director de la RNC, i de moment, no s'ha tirat endavant per part del nou equip de la RNC.
2. Senyalització extra	La RNC pot fer-se càrrec del disseny, creació i instal·lació d'alguns cartells. Es proposa la instal·lació de 6 cartells grossos amb informació sobre la normativa i elements naturals a: - Refugi de Cuberes - Mirador de Fites - Àrea recreativa de Comafreda - Granja del Salvador (si es fa el pàrquing) - Poble de Taús - Ermita de la Guia També es valora instal·lar alguns cartells de prohibit aparcar si tiren endavant les ordenances municipals per prohibir l'aparcament al llarg de la pista durant l'època de brama. La RNC es pot fer càrrec d'aquests senyals.	De moment només s'han instal·lat nous cartells interpretatius de fauna i flora al nou Mirador de Fites.
3. Ressenyalitzar el sender Taús - Cuberes	La RNC pot aportar un dia d'algun guarda per ajudar amb les tasques però cal que des de Boumort Indòmit (els que van rehabilitar el camí) diguin on cal ajuda.	De moment no s'ha parlat amb Boumort Indòmit sobre aquest tema i no s'ha fet res.

4. Pàrquings	Aquest any la RNC no pot arreglar el pàrquing del refugi de Cuberes. L'ajuntament de Baix Pallars també provarà d'ajudar en arreglar aquest pàrquing. A Comafreda i a la Granja del Salvador l'EMD de Taús estudiarà habilitar els nous pàrquings.	La RNC ha habilitat un nou pàrquing al Mirador de Fites, i l'EMD de Taús ha habilitat un nou pàrquing a la Granja del Salvador.
5. Regular l'estacionament al llarg de la pista entre Taús i Cuberes (durant l'època de brama).	L'EMD de Taús i l'ajuntament de Baix Pallars incorporaran aquesta normativa a les seves ordenances municipals. La RNC incorporarà el text a dins del pla tècnic 2025.	De moment no s'ha aprovat aquesta normativa per part de cap dels 3 òrgans responsables.
6. Pàrquing a l'ermita de la guia.	L'EMD habilitarà el pàrquing.	L'EMD va habilitar el pàrquing, tot i que aquest queda una mica lluny de l'ermita de la guia (1 km aprox).
7. Informadors ambientals	Els informadors aniran, durant l'època de brama i més freqüentació a: - Entrada de la RNC per la pista de Taús. - Ermita de la Guia. - Coll de la Creu	Els informadors van estar en aquests 3 punts, i un cap de setmana també van anar al Coll de Llívia.

Fase de retorn

En la fase de retorn s'exposen els resultats de les diagnosis realitzades prèviament (diagnosi Ambiental i Diagnosi comunicativa) i s'exposen les propostes de gestió que se'n deriven. De la mateixa manera, també s'exposa la viabilitat i les alternatives de les propostes sorgides durant el procés de participació ciutadana, tractant cada un dels punts de manera individual i incloent matisos, comentaris i buscant el consens per part dels assistents. Pel cas concret de la zona de Taús - Cuberes, els assistents són, la majoria, els mateixos que ja van assistir a la primera reunió. En aquest cas, la sessió serveix per informar de l'estat actual dels acords i repassar què més es pot fer per a arribar a desenvolupar aquestes accions.

TORN OBERT DE PARAULA: RECULL D'INQUIETUDS I COMENTARIS FINALS

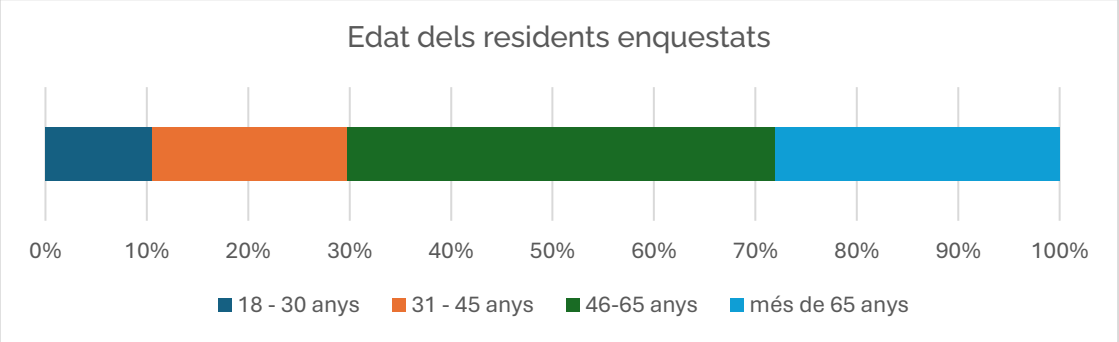
Recull de punts que no tenen un consens, generen inquietud o volem que se'n tingui constància per parlar-ne en properes trobades:

- Es comenta la preocupació de la població pel que fa a l'excés de cérvols a la zona de Taús, i de la presència de la tuberculosi bovina en exemplars de la zona. Es demana ajuda i actuacions a la RNC en aquest sentit. També es comenta la por de les possibles arribades de l'os i/o el llop a la zona.
- Es comenta la necessitat i encert del punt d'informació del mirador de Fites, que anualment rep molts visitants i ajuda a canalitzar i centralitzar aquesta gent perquè no vagin per tot arreu.
- Es comenta la possibilitat de regular la pernoctació de furgonetes i caravanes a la zona, però no es vol tirar endavant per por de que la regulació causi un efecte contrari de crida d'aquest tipus de turisme.

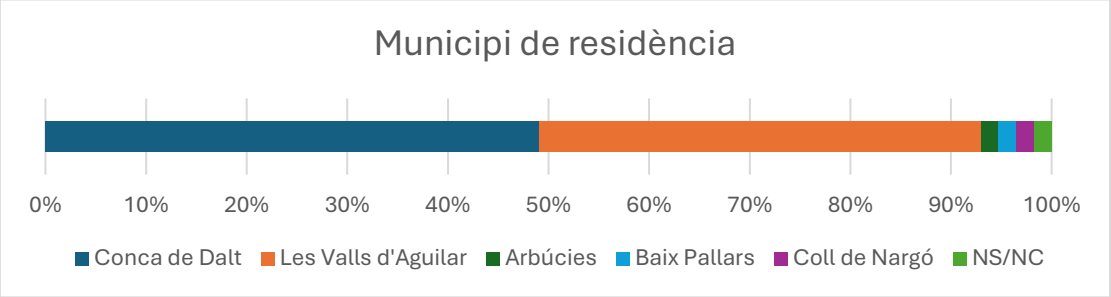
Enquestes a residents

S'han realitzat 57 enquestes a residents dels municipis als quals pertany la Reserva Nacional de Caça de Boumort, per poder tenir informació sobre la percepció que tenen els residents de l'ús públic i la gestió d'aquest a l'espai natural.

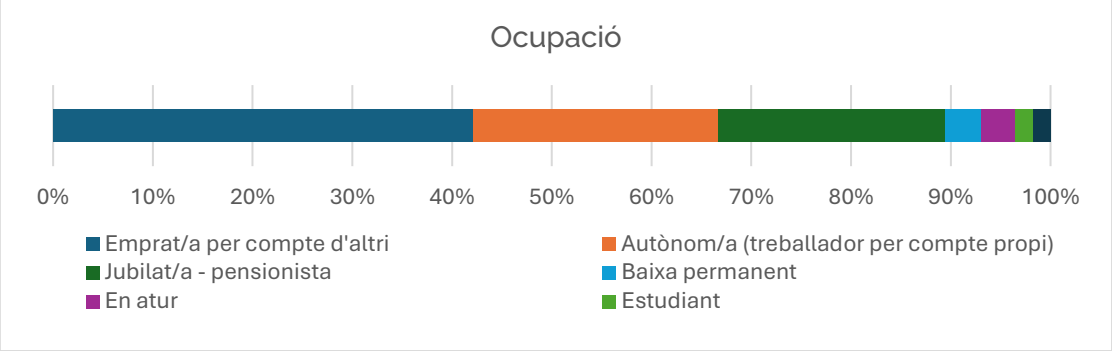
El 42% de les persones residents enquestades es troben en la franja d'edat de 46-65 anys, el 28% a la franja d'edat de més de 65 anys, el 19% de 31-45 anys i l'11% de 18-30 anys.

Pel que fa al municipi de residència, el 49% dels enquestats pertanyen al municipi de Conca de Dalt, el 44% al municipi de les Valls d'Aguilar i un 2% Baix Pallars. Cal destacar que la zona definida pel Pla d'Ús Públic, és la zona de Cuberes-Taús, els municipis afectats per aquesta zona son Les Valls d'Aguilar (en concret EMD de Taús) i Baix Pallars. Tot i això es creu convenient tenir una diagnosi que inclogui també la zona de Conca de Dalt ja que es un punt per on també accedeixen visitants per anar a veure la brama, entre altres.

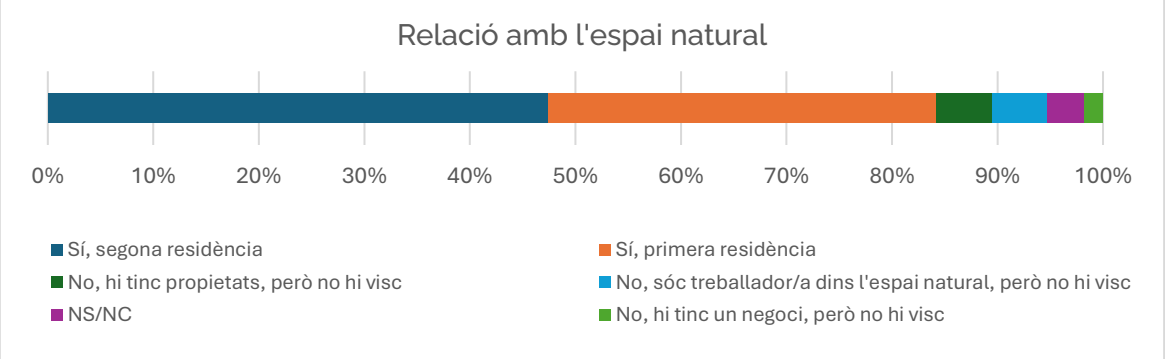
Pel que fa a l'ocupació laboral el 42% dels enquestes son emprats per compte d'altri, un 25% son autònoms i un 23% jubilats.

Respecte l'espai natural

A continuació s'exposen els resultats de les preguntes relacionades amb l'espai natural.

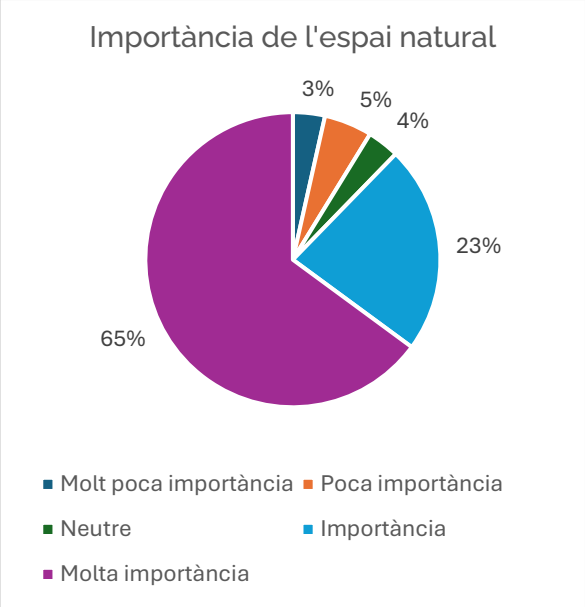
Un 47% de les persones enquestades tenen segona residència als municipis de l'espai natural, un 37% hi tenen la primera residència, un 5% no hi viuen però hi tenen propietats i un 5% son treballadors/es en l'espai natural.

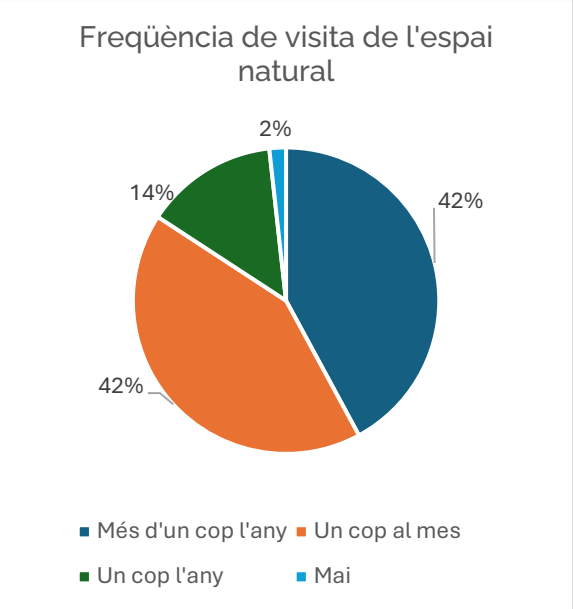

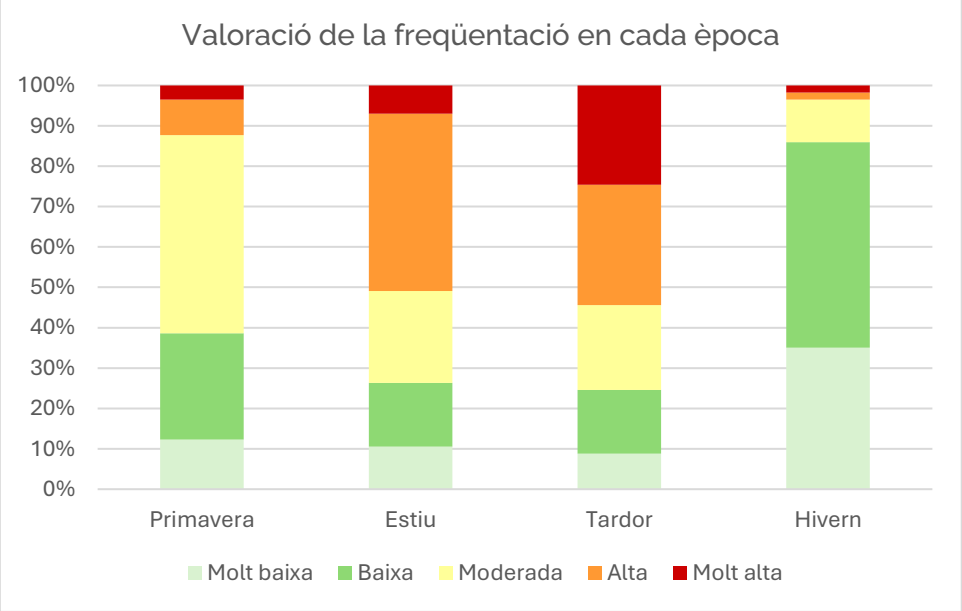
D'avant la pregunta sobre la importància que té per cadascú Boumort, el 88% de les persones

enquestades han respost que té importància (23%) o molta importància (65%). El 9% de les persones enquestades han respost que té poca o molt poca importància.

La majoria de les persones residents visiten l'espai amb una certa regularitat. En concret un 42% afirmen visitar l'espai un cop al mes, i un 42% més afirmen fer-ho més d'un cop l'any. Un 14% dels residents enquestat afirmen anar a l'espai un cop l'any.

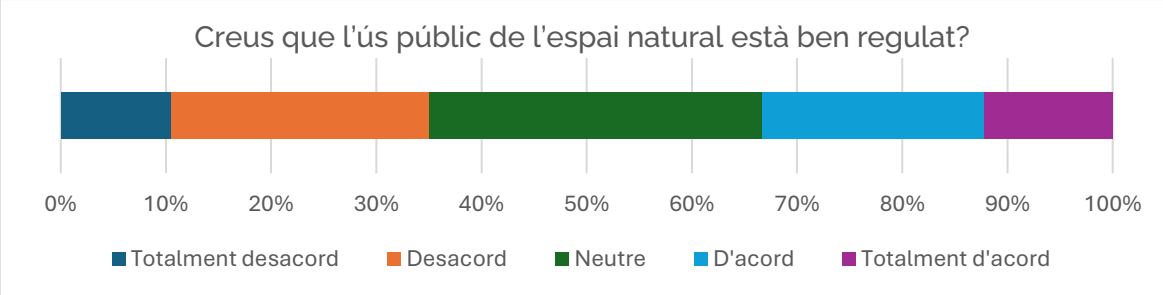

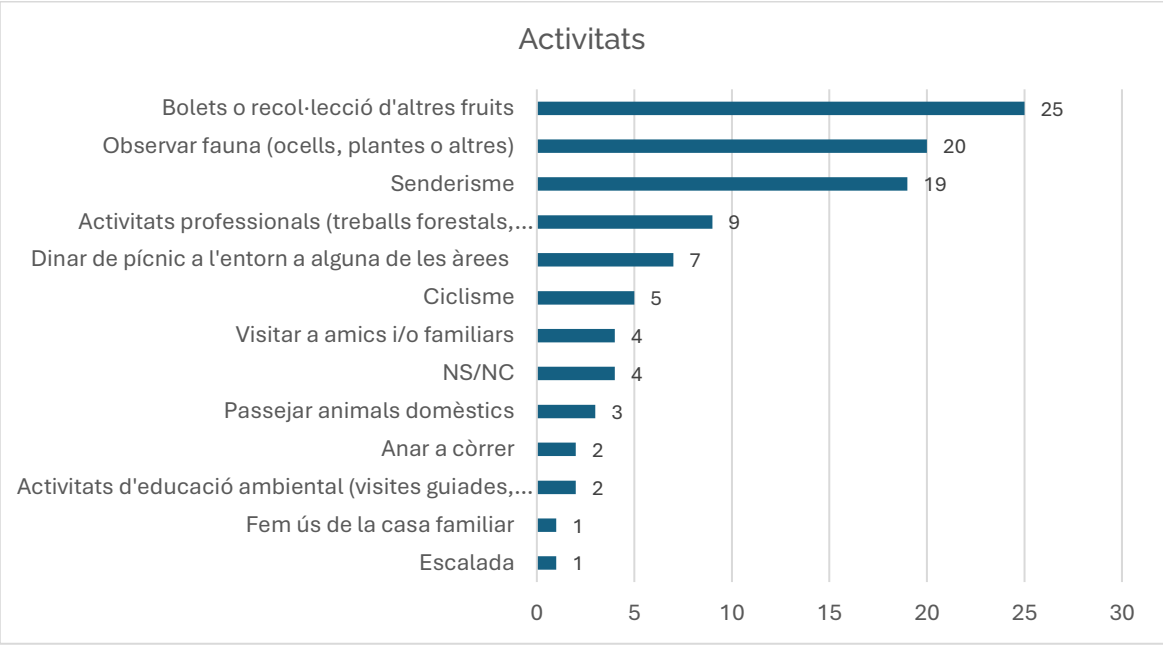

Sobre la regulació de l'ús públic segons les diferents temporades a l'espai natural hi ha diversitat d'opinions. La posició més freqüent és la neutralitat (32% dels residents), per tant, no hi ha una opinió clara o percepció clara respecte aquest tema.

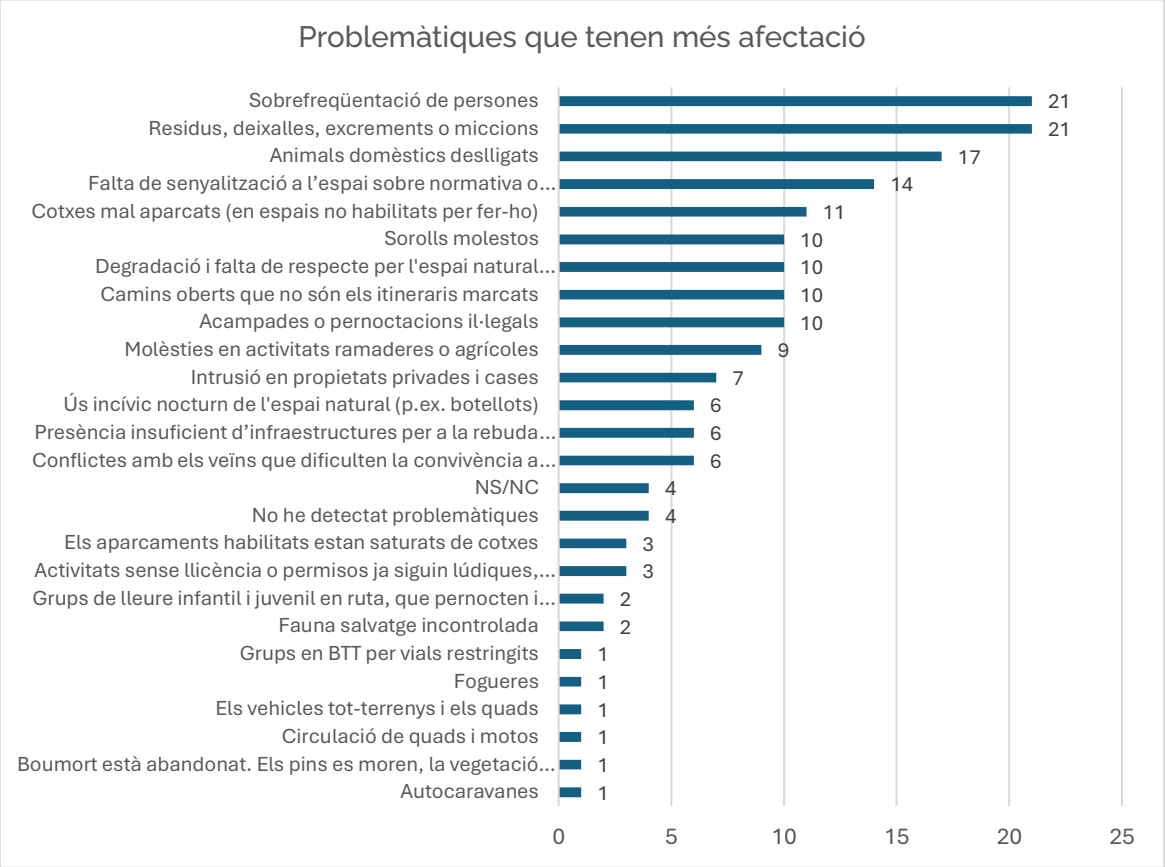
Un 35% dels residents tenen una opinió negativa (11% totalment desacord i 25% en desacord) mentre que el 33% tenen una opinió positiva (12% totalment d'acord i 21% d'acord).

Pel que fa a les activitats que els residents solen fer a l'espai natural l'opció més triada ha estat la recol·lecció de bolets o altres fruits (25), seguida de l'observació de fauna (20) i el senderisme (19).

A continuació s'exposen les respostes dels residents sobre les problemàtiques que tenen més afectació a l'espai. Les opcions més destacades serien la sobrefreqüentació de persones (21) i la presència de residus, deixalles, excrements o miccions (21). També destaquen la presència d'animals domèstics deslligats (17) o la falta de senyalització a l'espai sobre la normativa i informació pel visitant (14).

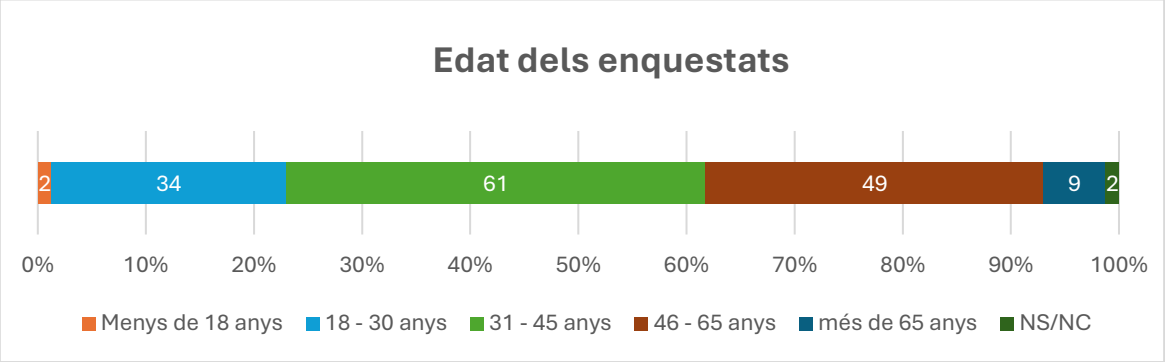

Enquestes a visitants

També s'han realitzat 157 enquestes a visitants de l'Espai Natural durant el setembre i octubre de 2024 per tal d'extreure informació sobre el seu perfil, preferències i activitats dins l'espai natural.

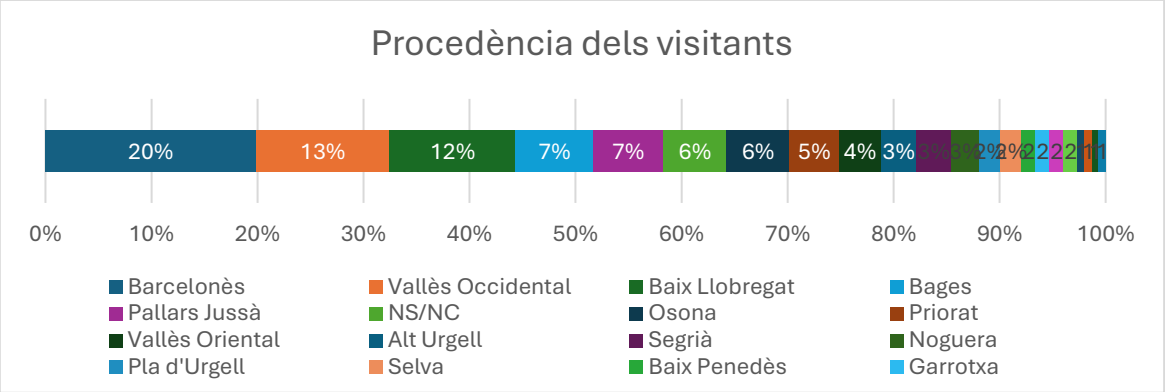
Perfil del visitant

El perfil dels visitants enquestats mostra una **proporció elevada de visitants** d'entre 31 i 45 anys (39%), tot i que també el rang d'edat de 46 a 65 anys (31%) també es troba ben representat, seguit dels visitants d'entre 18 i 30 anys (22%). Els enquestats de més de 65 anys representen un 6% i els de menys de 18 anys un 1%. El 54% dels enquestats son dones i el 46% homes.

Procedència

La gran majoria de visitants de l'espai són **residents a Catalunya (90%).** Un 3% dels enquestats son d'Andorra.

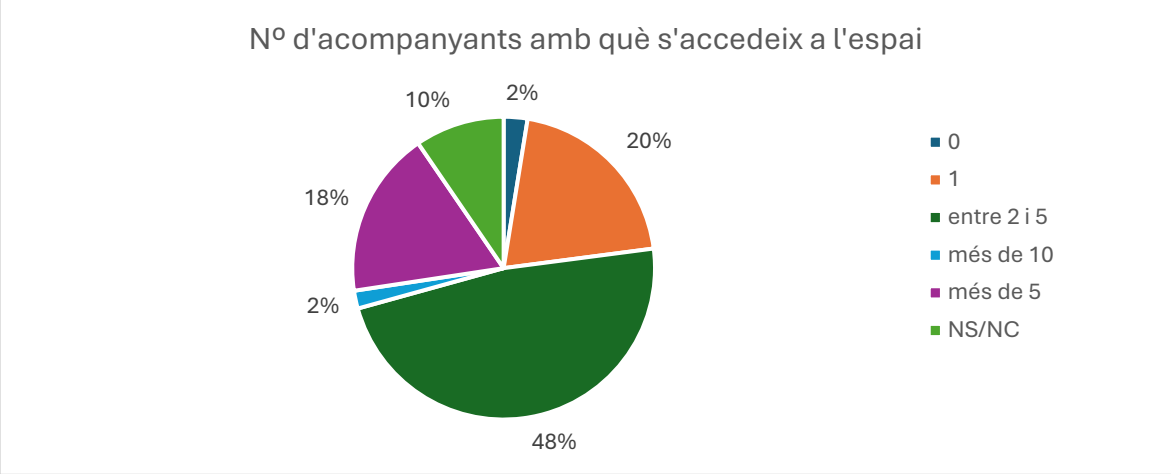

Dels visitants catalans, destaquen els procedents del **Barcelonès, el Vallès Occidental, el Baix Llobregat i el Bages.** Un 7% dels enquestats son del Pallars Jussà, cal destacar, però, que aquesta dada pot no ser representativa del nombre de visitants del Pallars Jussà que visiten l'espai natural, ja que moltes persones no fan ús del punt d'informació de la brama per proximitat i coneixença de l'espai natural.

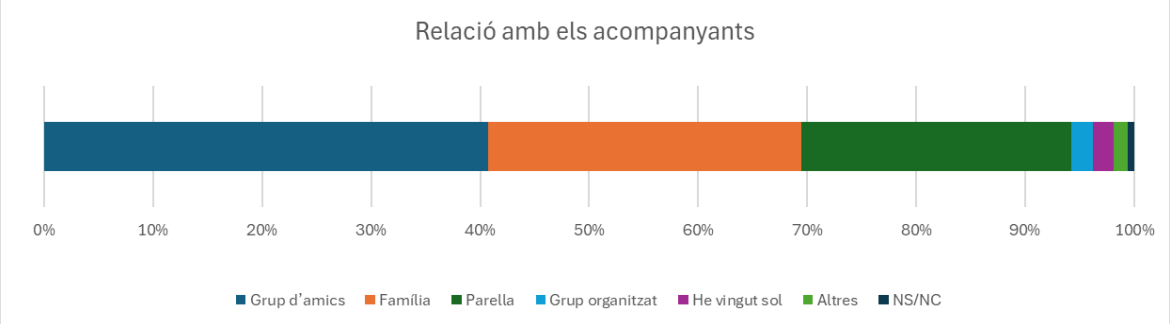
La majoria d'enquestats tenien algun tipus d'estudi superior o especialitzat (78%) i es trobaven treballant per compte d'altri (76%). Un 64% dels enquestats van manifestar tenir sous més elevats de 20.000 euros anuals, mentre que un 31% van manifestar tenir un sou inferior o no tenir ingressos.

Nivell d'estudis		Ocupació		Ingressos anuals	
Llicenciatura/Grau	**35%**	Emprat/a per compte d'altri	**76%**	Entre 20.000 i 40.000 €	**45%**
Màster o Doctorat	**25%**	Autònom/a (treballador per compte propi)	**10%**	Entre 6.000 i 20.000 €	**24%**
Cicle formatiu superior	**18%**	Jubilat/a - pensionista	**9%**	més de 40.000 €	**19%**
Batxillerat / cicles formatius mitjans	**13%**	Estudiant	**3%**	menys de 6.000	**6%**
Educació secundària	**6%**	NS/NC	**1%**	NS/NC	**5%**
Educació primària	**1%**			Sense ingressos	**1%**
NS/NC	**1%**				

Pel que fa al perfil de grups que accedeixen a l'espai, Els visitants enquestats van accedir **majoritàriament a l'espai en grups reduïts** d'entre 2 i 5 persones (48%), A més, un **10% dels visitants accedeixen amb el seu animal de companyia.**

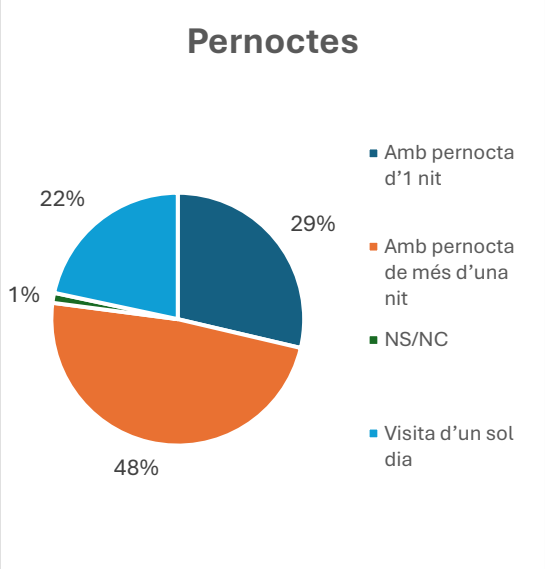
La relació entre els grups que accedeixen a l'espai és d'amistat en un 41% i familiar en un 29%. Un 25% dels enquestats ha accedit en parella a l'espai i un 2% han accedit sols.

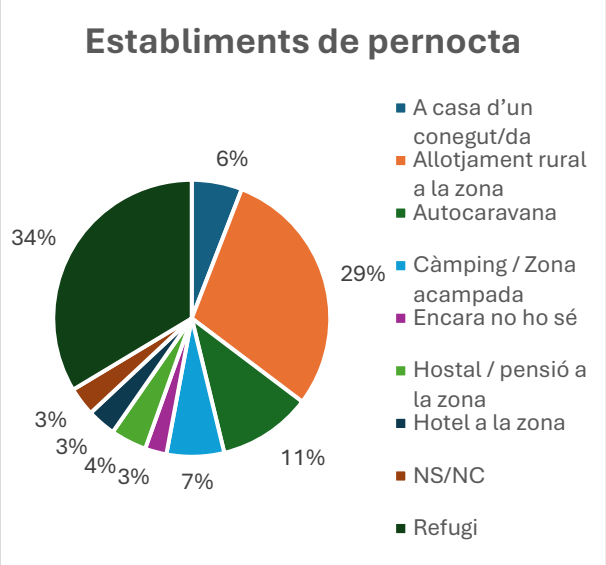

En la majoria de casos, el mitjà de transport escollit per arribar a l'espai és el **vehicle propi (74%). Un 51% dels visitants visiten l'espai per primera vegada** i el 34% dels visitants enquestats afirmen que acostumen a venir un cop cada any.

Pel que fa a les pernoctes, **un 77% dels enquestats tenien previst pernoctar fora de casa**, d'aquests, un 48% tenien previst pernoctar més d'una nit (el 76% d'aquests ho fan dues nits). El 22% dels enquestats tenen intenció de fer visita d'un sol dia.

Del total de visitants que realitzaven pernocta, un 34% han respost refugi i el 29% en un allotjament rural de la zona. Cal destacar que en algunes respostes s'ha considerat el refugi de Cuberes (Refugi Casa Miró) com allotjament rural. Un 11% de les persones que pernocten ho fan en autocaravana.

Abans de la visita

Un 55% dels enquestats reconeix que **ha conegut l'espai gràcies a la recomanació d'un familiar, amic o conegut.**

El 52% dels visitants van buscar informació sobre l'espai abans d'accedir. El 41% dels visitants s'ha informat abans d'accedir a través d'un amic, familiar o conegut i el 35% a través de canals oficials (Pàgina web de l'Espai Natural, Ajuntaments, Xarxes socials.)

Satisfacció

Només un 1% de les persones enquestades es troben insatisfetes amb la visita. Un 3% neutrals i un 96% satisfetes o molt satisfetes.

Al voltant d'un 75% de persones no farien donacions a l'espai natural si hi hagués opció de fer-ho.

Un 22% de les persones enquestades consideren que hi havia molta gent a l'espai, un 47% consideren que no.

Detecció de pressions i impactes

Detecció de pressions i impactes

A continuació es descriuen les pressions i impactes a l'espai durant la fase de diagnosi.

PRESSIONS			
Categoria	Tipus de pressió	Presència	Descripció
Pressions de gestió	Aparcaments saturats	Només al refugi de Cuberes molt puntualment.	En general NO es detecta saturació d'aparcaments, els visitants fan poc ús dels aparcaments i en molts casos aparquen fora de llocs habilitats. S'ha detectat problemes de saturació al pàrquing del refugi de Cuberes en certs moments, en què ja no es podia aparcar i hi havia cotxes aparcats a la pista d'entrada. A més, al refugi també es detecten problemes d'aparcament en moments de pluja, en què es crea fang i alguns cotxes tenen problemes per sortir-ne.
	Camins oberts	NO detectat	
	Manca de senyalització o informació pel visitant	Si	No hi ha cap model de senyalització concret (d'itineraris) a la reserva. Es barregen cartells que segueixen el manual de senyalització d'espais protegits amb cartells diferents. S'ha registrat per part dels informadors una manca de comunicació de la RNC cap als veïns / visitants, sobretot de temes d'actualitat com pistes tallades o mesures temporals.
Pressions Socials	Conflictes amb veïns	Sí	Es detecten persones que entren a prats privats de Taús, que deixen tanques de bestiar obertes o que aparquen a les entrades dels camps.
	Manca de complicitat comunitària	NO detectat	
	Vandalisme	NO detectat	

Comportament del visitant	Intrusió a propietats privades	Si	Es detecten persones que entren a prats privats de Taús, que deixen tanques de bestiar obertes o que aparquen a les entrades dels camps.
	Intrusió a activitats econòmiques agrícoles i ramaderes	Si	Es detecten persones que entren a prats privats de Taús, que deixen tanques de bestiar obertes o que aparquen a les entrades dels camps.
	Residus	Si	A través del dispositiu d'informadors ambientals es detecten residus d'àpats escampats al voltant de les taules de pícnic del Coll de la Creu. També es detecten papers, tovalloletes i compreses en diferents punts, tant a la zona de Coll de la Creu, a l'entrada de la RNC per Taús o al voltant de l'Ermita de la Guia. Alguns guies, quan fan visites, recomanen a la gent que porten de fer pipí al Coll de la Creu. L'endemà, la zona està plena de papers.
	Aparcaments fora d'espais habilitats	Si	En els punts d'informació es detecten cotxes aparcats fora d'espais habilitats. Els visitants s'aparquen al llarg de la pista Taús-Cuberes. També es detecten cotxes mal aparcats al sector de l'ermita de la Guia i al Coll de la Creu i la pista que va fins la Coma d'Orient.
	Acampada en espais no autoritzats	Si	Si, acampada i pernoctació amb vehicles camperitzats tant a la zona de Coll de la Creu com a la zona de Taús i Cuberes o a l'Ermita de la Guia.
	Soroll	Si	En general no es detecten problemàtiques relacionades amb soroll dels visitants, tret de les activitats motoritzades. En el cas de circulació motoritzada i, depenent de l'any, l'activitat de boletaires, es poden generar incompatibilitat d'usuaris amb els visitants que fan observació de fauna.

	Creació de fogueres	NO detectat	
	Animals domèstics deslligats	Si	És comú trobar visitants amb el gos deslligat. Els informadors detecten sovint gossos deslligats, sobretot a la zona del Coll de la Creu. En aquest punt la majoria de gossos van sols, probablement perquè son gossos de caça perduts o gossos del poble. A la zona de Taús s'han detectat gossos deslligats acompanyats dels seus propietaris.
	Activitats lúdiques, recreatives o esportives	Si	La circulació motoritzada (motos, quads, *buggies*) fan molt soroll i a vegades es posen en zones restringides. Aquests vehicles, també generen impactes negatius a les pistes per les quals circulen. A l'Ermita de la Guia s'han detectat forces 4x4 circulant per pistes d'accés restringit. A la reserva hi ha gran presència de boletaires, que van per tot arreu sense seguir cap patró, cosa que pot afectar negativament a fauna, flora i al sòl.
Pressions de comunicació	Sobreexposició a la xarxa	NO detectat	
	Manca d'informació oficial sobre l'espai	SI	Manquen canals de comunicació. La web oficial de la RNC no és suficient ni òptima. Tenen col·laboració amb Consell Comarcal Pallars Jussà (web de turisme), però tampoc és una web fàcil de trobar ni on hi hagi gaire informació actualitzada. Tampoc tenen xarxes socials oficials.

IMPACTES AMBIENTALS			
Categoria	**Tipus d'impacte**	**Presència**	**Descripció**
Impactes sobre el medi físic	Erosió i compactació del sòl i camins	SI	La circulació motoritzada (motos, quads, buggies) provoquen impactes negatius per les pistes.

			La zona de pàrquing del refugi de Cuberes quan plou molt s'hi fan punts de fang, roderes, vehicles que rellisquen i no poden sortir.
	Contaminació de l'aigua i el sòl	NO detectat	
Impactes sobre la biodiversitat	Presència d'espècies invasores	SI	Lledoner (*Celtis australis*) Ailant (*Ailanthus altissima*) Estramoni (*Datura stramonium*) Vespa asiàtica (*Vespa velutina)*
	Danys sobre la fauna	NO detectat	
	Danys sobre la flora	NO detectat	
	Destorb de la fauna	NO detectat	
	Transmissió de malalties	Sí	A la zona hi ha problemes de transmissió de malalties entre fauna cinegètica i bestiar domèstic.
Impacte paisatgístic	Soroll i contaminació acústica	Sí	Es detecta en el cas d'activitats lúdiques relacionades amb l'activitat motoritzada. L´ús de les pistes forestals per fer rutes amb 4x4, motos, etc. té una afectació i a la comunitat faunística i, en època de brama, pot generar incompatibilitat amb l'activitat d'observació de fauna.
	Risc d'incendi forestal	SI	És un espai natural forestal amb zones concretes d'elevat risc d'incendi forestal.
	Alteració paisatgística	NO detectat	
	Expansió d'infraestructures i artificialització	NO detectat	

Detecció d'amenaces

A continuació es detecten les amenaces de l'espai en funció de les pressions que no han sigut detectades. Aquestes es classifiquen en tres categories:

Amenaça controlable	Es poden gestionar amb prevenció i/o accions de baix cost.
Amenaça prioritària	Requereixen una planificació específica i recursos importants per evitar que s'estableixin.
Amenaça crítica	Necessiten d'atenció immediata i coordinació a gran escala.

Tipus d'amenaça		Descripció
Aparcaments saturats	Amenaça controlable	Tret del pàrquing del propi refugi, que a vegades sí que queda saturat, la resta de pàrquings (mirador de Fites, granja del Salvador i Ermita de la Guia) són nous d'aquest any (2025) i no s'hi han detectat problemes de saturació. Si es tira endavant la prohibició d'aparcar al llarg de la pista de Cuberes, caldrà estar atents a com evoluciona aquesta amenaça i si no passa a ser prioritària.
Camins oberts	Amenaça controlable	Actualment no hi ha problemes de camins oberts, tot i que l'augment els últims anys (segons percepció) de BTT, motos, quads, 4x4 o buggies a la zona, fa que pugui aparèixer com a pressió en un futur.
Creació de fogueres	Amenaça controlable	És una amenaça per a l'espai ja que a tota la zona hi ha una gran massa forestal i existeix un perill d'incendi important. Tot i això, hi ha equipaments per fer barbacoes sense perill a la majoria d'entrades de la RNC, i gràcies a la senyalització present a l'espai i a la dificultat en l'accés, no és un problema que s'observi de forma recurrent ni que es detecti com a amenaça.
Danys sobre la fauna	Amenaça prioritària	És una amenaça important a l'espai, especialment durant l'època de brama i recol·lecta de bolets. Tot i que no s'han detectat (de moment) pressions d'aquest tipus, la presència de persones caminant per tot arreu buscant bolets, la presència de gossos deslligats arreu, la presència de persones circulant camps a través per sentir i veure la brama o la presència de caçadors furtius és molt possible que ja sigui una pressió a tenir en compte. Cal més recerca en aquest sentit.
Danys sobre la flora	Amenaça prioritària	Una de les activitats freqüents a la zona és la recollida de bolets. Els boletaires solen anar fora de camins, caminant per prats i sotabosc. Això pot suposar una amenaça per a tota aquella flora que pot ser trepitjada sense ni adonar-se'n. És difícil, però, tenir-ne un control i caldria més recerca en aquest sentit.
Destorb de la fauna	Amenaça prioritària	Donat que l'observació de fauna es una de les activitats més presents a la zona, el destorb a la fauna es detecta com una amenaça prioritària, és necessari que la tasca dels informadors ambientals continuï present per evitar comportaments inadequats per part dels visitants.
Sobreexposició a la xarxa	Amenaça prioritària	De moment no s'ha trobat una sobreexposició de la zona a les xarxes. Tot i això, en el context social actual, en què és molt fàcil que certs vídeos es facin virals, és important estar preparat per poder comunicar tota la normativa i informació correctament.
Expansió d'infraestructures i artificialització	Amenaça controlable	Es considera una amenaça controlable ja que la major part de l'espai es troba sota el supòsit del Decret 328/1992, de 14 de desembre, del Pla d'espais d'interès natural. Aquest decret restringeix la construcció i urbanització de la totalitat d'un PEIN ja que només admet reconstruccions i rehabilitacions de diverses construccions, així com actuacions específiques per a

		activitats o equipaments d'interès públic que hagin d'emplaçar-se en el medi rural i noves construccions en determinats supòsits.

Planificació

Àmbits d'actuació

Regulació d'Usos	Mesures destinades a regular els usos de l'espai, principalment quan trobem comportaments que poden afectar directament a l'entorn com els il·legals, inexperts o descuidats. Per fer efectiva aquesta regulació és possible aplicar sancions a conductes que s'estableixin com a il·legals en una ordenança o mitjançant la legislació pertinent. Un exemple d'aquesta mesura seria prohibir portar els gossos deslligats, llençar residus o practicar certs esports d'aventura. Aquestes propostes sorgiran principalment dels comportaments que quedin regulats en els usos de l'espai segons els comportaments que no es poden entomar des de cap altre dels àmbits de gestió.
Ordenació de l'Espai	Son aquelles mesures que tenen per objectiu reduir la quantitat de persones que accedeixen a l'espai, segons el que aquesta àrea protegida pot tolerar. A la vegada, també busquen ordenar l'espai públic que es veu afectat per la sobrefreqüentació. Algunes d'aquestes mesures podrien ser la creació d'un aparcament, d'un sistema de reserva prèvia, la senyalització dels camins i els accessos o la presència d'informadors o guardes ambientals. Aquestes propostes sorgiran durant totes les fases del procés, sobretot en les fases del procés participatiu amb òrgans gestors i institucions. A l'hora de proposar accions d'ordenació de l'espai que impliquin infraestructura, cal tenir en compte el principi de mínima intervenció, pel qual només s'hauria d'intervenir quan sigui necessari, amb el mínim impacte possible i buscant sempre la reversibilitat i/o la integració amb l'entorn.
Propostes socials	Mesures que fan referència a la mediació de conflictes socials entre els agents clau per la gestió de l'espai, com per exemple conflictes entre veïns, amb l'òrgan gestor o amb els visitants. També es poden incloure en aquest apartat les mesures que promouen la custòdia de l'espai per part dels veïns i veïnes o que incentiven que la seva relació amb aquest sigui més sostenible. Aquestes propostes sorgiran principalment del procés participatiu.
Accions de comunicació i sensibilització	Mesures per millorar la comunicació controlada de l'espai, és a dir, la que es fa des de part de l'òrgan gestor. Pretenen que el missatge i les vies de comunicació que s'utilitzen per parlar de l'espai natural afavoreixin que els visitants actuïn preservant l'espai. Aquestes mesures poden ser cartells interpretatius dins l'espai per sensibilitzar als visitants, creació d'una pàgina web, campanyes a través de les xarxes socials o accions *in situ* de sensibilització. Aquestes propostes sorgiran principalment de la diagnosi comunicativa. També es pot contemplar alguna mesura pel que fa a la comunicació incontrolada, com ara garantir que les pàgines que promocionen l'espai enllacin la web oficial i expliquin la normativa.

Mesures de protecció del medi natural	Aquelles mesures destinades a protecció del medi, principalment degudes a comportaments inevitables dels visitants, ja que amb la presència de persones a l'espai son impactes que no es poden abolir. Alguns exemples d'aquest tipus de mesures són accions de zonificació de l'espai per a determinar quins son els punts d'ús públic i evitar el pas de persones a espais d'elevada sensibilitat, accions de canalització dels visitants per evitar la dispersió o accions de sensibilització i comunicació. Aquestes propostes sorgiran principalment de la diagnosi ambiental.
Mesures de restauració del medi natural	Aquelles mesures destinades a la restauració del medi natural, en zones que han patit degradació a causa de la sobrefreqüentació o l'artificialització. Aquestes mesures poden incloure la replantació de vegetació malmesa pel trepig de persones, el control d'espècies invasores, el control de l'erosió del terreny, la restauració de microhàbitats, la retirada de mobiliari i infraestructura artificial, etc. Aquestes propostes sorgiran principalment de la diagnosi ambiental. Cal tenir en compte a l'hora de dissenyar les actuacions que les mesures de restauració dels valors naturals degradats s'han de dur a terme un cop les pressions que ocasionen la seva degradació ja no hi actuïn.

Mesures concretes d'actuació

Regulació d'Usos	**A1** Prohibir l'estacionament a la pista de Cuberes durant l'època de Brama (15 de setembre – 15 d'octubre) per evitar que la gent pari a qualsevol lloc.
	A2 Millorar l'estudi actual sobre la freqüentació a Boumort: posar més comptadors a la resta d'entrades i tenir un registre (per part de la RNC) de quanta gent utilitza el refugi de Cuberes.
Ordenació de l'Espai	**B1** Habilitar un pàrquing a Comafreda per evitar que tothom aparqui on vulgui.
	B2 Ressenyalitzar alguns trams del sender que va de Taús al refugi de Cuberes.
	B3 Mantenir el dispositiu d'informadors ambientals al Mirador de Fites i a Pessonada, i augmentar-lo a Coll de la Creu, Coll de Llívia i Ermita de la Guia durant la Brama.
Propostes socials	**C1** Mantenir o establir Plans de Participació anuals o bianuals a la zona de Taús els Castells, a Conca de Dalt, a la zona Abella-Bóixols i a la zona Gerri-Baén.
	C2 Millorar la comunicació entre l'òrgan gestor i els residents o treballadors de la zona, sobretot per avisar de pistes tallades, obres o accions forestals o batudes.

Accions de comunicació i sensibilització	**D1** Disposar d'una pàgina web oficial de l'òrgan gestor (bramaboumort.cat) on poder comunicar normativa, bones pràctiques, localització i horari dels punts d'informació, recomanació d'itineraris, empreses de guiatge o allotjaments locals, valors naturals de la zona... Aquesta web no cal que sigui propietat directament de la RNC, però sí que es plantegi de manera que la RNC pugui afegir o retirar contingut sempre que calgui.
	D2 Disposar d'unes xarxes socials (@Bramaboumort) on poder comunicar normativa, bones pràctiques, localització i horari dels punts d'informació, recomanació d'itineraris, empreses de guiatge o allotjaments locals, valors naturals de la zona... Aquestes xarxes socials no cal que depenguin directament de la RNC, però sí que es plantegin de manera que la RNC pugui afegir o retirar contingut sempre que calgui.
	D3 Posar cartells d'informació, sensibilització i normativa al Refugi de Cuberes, a l'Àrea recreativa de Comafreda, al pàrquing de la Granja del Salvador, al poble de Taús i a l'Ermita de la Guia.
	D4 Posar cartelleria temporal avisant de l'existència d'informadors (com ja es fa a Cuberes) avisant de la distància o punt on es troben mentre hi hagi actius els punts d'informació
Protecció i restauració del medi natural	**E1** Crear una estratègia per evitar gossos deslligats: cartelleria extra, campanya de xarxes socials, agents rurals posant multes...
	E2 Realitzar un estudi de zones especialment sensibles de flora i fauna (si no està fet), i plantejar crear zones d'exclusió per a boletaires.

Propostes de gestió forestal per al canvi climàtic

La silvicultura adaptativa, que es cerca promoure en els rodals proposats en aquesta acció, promourà la resistència i la resiliència dels boscos als impactes actuals i esperats del canvi climàtic (Bravo et al., 2008). Els mecanismes de defensa naturals de les masses forestals, han de ser reforçats de manera activa per diversos motius, especialment:

- La rapidesa i la intensitat del canvi climàtic i els impactes associats, que superen la capacitat espontània d'adaptació dels ecosistemes forestals.
- Els paisatges forestals mediterranis estan fortament lligats a l'ús que n'han fet les poblacions humanes. Atès que no són fruit exclusiu d'una selecció natural, la varietat i la quantitat de mecanismes de defensa en queda limitada (Nocentini & Coll, 2013).
- El cost de no actuar, especialment davant una pertorbació com ara els incendis forestals, pot ser inabastable per a la societat en termes de vides humanes, danys en infraestructures i pèrdua de recursos econòmics i naturals durant dècades.

Tot seguit, es presenta un breu llistat de mesures de la silvicultura adaptativa plantejades per a diversos tipus de boscos (Brang et al., 2014; Tognetti et al., 2022) i específiques del bosc mediterrani (Calama, 2017; Vilà-Cabrera et al., 2018):

a) Manteniment i promoció de la diversitat d'espècies, edats i estructures.
b) Manteniment de la vitalitat i l'estabilitat individual i col·lectiva.
c) Promoció de la regeneració sexual.
d) Manteniment de la integritat estructural i protecció del sòl.
e) Reducció de la vulnerabilitat a incendis.

I sota aquests preceptes, tot seguit es descriuen les accions silvícoles proposades, que ajudaran a l'adaptació i mitigació del canvi climàtic en els sectors proposats:

1) **Aclarides:** Per heterogeneïtzar la massa forestal, seleccionant peus de futur i fent una selecció negativa d'aquells peus de pins que estiguin en pitjor estat, a favor de les diverses espècies acompanyants que es poden trobar al llarg del rodal (pins, alzines, roures, aurons...). En aquests rodals també es planteja **obrir petites clarianes** (radi no superior a l'alçada de l'arbre més alt d'aquell subrodal), per tal d'afavorir petits gaps florícoles dins del mateix subrodal, concretant aquests punts amb l'enginyer/a de comarca i el propi ajuntament i/o el consorci, si així es considera. Per últim, també es preveu la **generació de fusta morta** (en peu i a terra), principalment de pins.
2) **Selecció de tanys:** es realitzarà la selecció de tanys en les soques rebrotades d'alzina, seleccionant entre 2 i 3 tanys per soca, i es deixaran els tanys més vigorosos i ben conformats. La situació preferent dels rebrots restants a la soca serà el més oposada possible.
3) **Millores puntuals:** Aquestes millores, precises i localitzades tenen l'objectiu de millorar l'hàbitat en què es troben. Les mesures proposades són les següents:
    - Anellat d'alliberament: s'anellaran peus que exerceixin una competència elevada amb el peu de futur. Aquesta actuació té un doble objectiu, d'una banda, augmentar la fusta morta en peu mitjançant el mateix anellat i, de l'altra, alliberar de competència algun element d'interès.
    - Anellat de generació de fusta morta: s'anellarà el propi peu inventariat. Igual que en el cas anterior, té com a objectiu augmentar la fusta morta en peu. També pot tenir algunes vegades l'objectiu d'alliberar competència cap a altres elements d'interès.

- Generació de DendroMicroHàbitats (DMH): es realitzaran de forma molt precisa i localitzada, petites intervencions sobre peus que es dedicaran a biodiversitat (1 peu/ha). Per a l'emplaçament d'aquestes intervencions, es prioritzaran arbres en peu, que ja tinguin o puguin albergar amb certa facilitat, microhàbitats associats als arbres. Les localitzacions també tindran en compte que el debilitament de l'arbre intervingut, pugui afavorir l'entrada de llum a estrats inferiors, i l'alliberament de competència amb elements d'interès de la forest.
- Abatiment d'alliberament: s'abatran peus que exerceixin una competència elevada amb el peu de futur. Aquesta actuació té un doble objectiu, d'una banda, augmentar la fusta morta en peu mitjançant el mateix abatiment i, de l'altra, alliberar de competència algun element d'interès.
- Abatiment de generació de fusta morta: Tallar i deixar tombats arbres seleccionats, sense desbrancar: es realitzaran de forma molt precisa i localitzada, amb la intenció de contribuir així, a l'augment de la fusta morta a terra.

Propostes de turisme sostenible per la desestacionalització

L'ecoturisme és una filosofia, una actitud i una modalitat turística que posa la natura, la cultura i les pràctiques rurals al centre. Es basa en respectar i cuidar l'entorn, tant natural com humà, promovent la sostenibilitat, la proximitat i les tradicions locals. Es practica en espais naturals (estiguin protegits o no) i busca mantenir el turisme alhora que s'afavoreix la conservació de la natura i el benestar de les comunitats que hi viuen.

Quan s'analitza el turisme, aquest sovint el trobem en èpoques de l'any molt concretes. Això pot generar un problema de col·lapse de serveis i de l'espai natural en aquests moment de l'any, a la vegada que causa ofertes de feina també estacionals, creant llocs de feina poc estables.

Per això, es considera que la desestacionalització del turisme és una estratègia clau a l'hora de gestionar l'ús públic dels espais naturals i rurals, sobretot d'aquelles zones on la població local és molt inferior al número de turistes que venen.

A Boumort fem un seguit de propostes per a millorar la desestacionalització del turisme, algunes de les quals ja s'estan duent a terme però es poden millorar o reforçar-les:

- **Promoure el senderisme com a reclam turístic:** El senderisme és una activitat que cada vegada atreu més persones als espais naturals de Catalunya, es pot realitzar durant gran part de l'any i pot ser una activitat del tot respectuosa amb el medi ambient. Recomanem crear rutes de diferents dificultats, (fàcils per públic familiar, de dificultat mitjana i de dificultat alta per a gent més experta). Caldria millorar la senyalització in situ d'aquests camins i també la difusió en línia (penjar les rutes de manera oficial a plataformes com Wikiloc).

  També es podria crear una ruta d'uns quants dies, que vagi pels refugis lliures o alguns allotjaments rurals de la zona, per a aquelles persones que vulguin fer una travessa d'uns quants dies.

  A l'hora de dissenyar aquestes rutes, és important que estiguin en zones on no puguin afectar negativament la fauna, i que estiguin fora de la zona més visitada, la zona de Cuberes-Taús.
- **Promoure les activitats d'avistament de rapinyaires:** A la zona de Boumort hi ha uns quants canyets d'aportació suplementària de menjar per a carronyaires, que es poden visitar per observar aquestes aus o per fer fotografies. Aquests canyets són de propietat privada, de diferents empreses o associacions, i també n'hi ha de la pròpia RNC. Aquestes activitats tenen un atractiu turístic durant totes les estacions de l'any, cosa que pot ajudar a la desestacionalització.
- **Promoure rutes guiades a cavall:** A la zona de Boumort també hi ha algunes hípiques que ofereixen rutes guiades en cavall a la reserva, una activitat que es pot realitzar gran part de l'any i que pot ser accessible a un públic bastant general.
- **Promoure rutes culturals:** La reserva també té un potencial cultural molt interessant a explotar, ja que hi ha zones que s'han fet famoses gràcies als llibres d'en Pep Coll, hi ha antigues torres de guaita en ruïnes o despoblats com el de Solduga o Espluga. Promoure la visita mitjançant cartells informatius i/o rutes guiades a aquests llocs també és una manera de promoure activitats tot l'any.
- **Crear un sistema de reserva dels punts d'informació de la Brama:** Els punts d'informació oficials de la brama són punts on t'ajuden a observar els cérvols bramant i et donen informació de valors naturals i de bones pràctiques a la RNC. Són punts molt freqüentats, sobretot per a aquelles persones que no coneixen el territori i no tenen material òptic d'observació. Per evitar que tothom vagi els mateixos caps de setmana de brama a la zona, evitant saturar el punt d'informació, es recomana creae un sistema

de reserva online per poder repartir les persones interessades en els diferents caps de setmana. És un sistema que ja s'ha dut a terme en diferents zones de Catalunya, durant l'època de brama i ha funcionat molt bé.

Estratègies comunicatives

Estratègies per a la modulació del comportament en espais naturals

1. Marc estratègic: De la prohibició a la persuasió

La gestió moderna dels espais naturals (ENP) requereix un canvi de paradigma en la comunicació, passant de models merament informatius a estratègies dissenyades per modular el comportament del visitant. La recerca demostra que les "mesures toves" (basades en l'educació, la sensibilització i la persuasió) són sovint més efectives i generen menys resistència que les "mesures dures" o restrictives.

Recomanacions clau a tenir en compte a l'hora de planificar a una comunicació efectiva:

- **Segmentació del públic:** No existeix un "visitant genèric". Cal identificar perfils (famílies, esportistes, cercadors de novetats) per adaptar el missatge a les seves motivacions específiques.
- **Enfocament positiu:** Els missatges basats en la promoció d'actituds proambientals (què podem assolir) tenen més èxit que els basats en la prevenció de riscos o prohibicions, que sovint són rebutjats per l'individu.
- **Professionalització i planificació:** La comunicació ha de ser una tasca tècnica que inclogui disseny gràfic, gestió de xarxes i anàlisi de dades prèvia mitjançant enquestes per conèixer els interessos del visitant.

2. Estratègies Comunicatives i interpretatives

Les estratègies communicatives i interpretatives han d'incorporar eines segons la seva naturalesa i canal d'aplicació:

Tipus d'Estratègia	Eines i canals clau	Objectiu i efectivitat
Psicologia ambiental	Missatges emocionals, reducció de la "distància psicològica".	Fer que el visitant senti els problemes de l'espai com a propis i no remots.
Comunicació digital	Xarxes Socials (Instagram, TikTok), *storytelling*, dades en temps real.	Crear una connexió prèvia a la visita i fomentar el turisme responsable.
Interpretació al terreny	Panells interpretatius estimulants, rutes autoguiades.	Proporcionar informació en el lloc que ajudi a apreciar i cuidar l'entorn.
Factor humà	Guies intèrprets, personal del parc i voluntariat.	Establir connexions personals, reduir impactes (ex: protecció de nius) i generar confiança.
Participació social	Diàleg amb actors locals, processos de co-creació.	Reduir la resistència local i involucrar la comunitat en la conservació.

3. Bones Pràctiques i implementació

Perquè aquestes estratègies tinguin un impacte real en la conservació, hi ha tres pilars d'implementació:

1. **L'escolta activa:** La comunicació ha de ser bidireccional. Involucrar els visitants i la població local en la presa de decisions i en la creació de materials (co-creació) assegura que les eines siguin pertinents i ben acollides.
2. **Qualitat del disseny:** Materials pobres o mal adaptats (ex: vídeos amb mal àudio o senyalització poc clara) invaliden la inversió. Cal que els serveis interpretatius siguin dissenyats per experts amb coneixement profund del territori.
3. **Visió a llarg termini:** La modificació de valors i comportaments no és immediata. Calen intervencions sostingudes en el temps que acompanyin el visitant des d'abans de la seva arribada fins a després de la marxa.

Conclusió: L'èxit de la gestió no depèn de la restricció, sinó de la capacitat de l'espai per generar un sentiment de propietat compartida mitjançant una comunicació professional, inclusiva i emocionalment intel·ligent.

Estratègies comunicatives per a la RNC de Boumort

Com ja s'ha anat dient, tenir el control de la informació que arriba als visitants d'un espai natural és molt important per poder gestionar la gent que va al propi espai.

Molta de la gent que va als espais naturals s'informa prèviament, ja sigui a través d'internet, de les xarxes socials, de l televisió, ràdio diari o d'altres mitjans (en el cas de Boumort un 52% dels visitants enquestats van informar-se prèviament abans de venir). Per aquest motiu, és important que l'òrgan gestor sigui qui tingui el control d'aquesta informació, ja que d'aquesta manera, es podrà tenir un efecte directe sobre els visitants que venen, ja sigui comunicant els valors naturals i culturals, la normativa o promocionant empreses locals.

Per això fem les següents propostes per a millorar la comunicació des de la RNC de Boumort cap als seus visitants:

- **Crear una pàgina web pròpia de la Reserva**, on sigui fàcil trobar-hi la informació necessària per a accedir a l'espai, espais rutes i llocs d'interès, els valors naturals i culturals de la zona, la normativa, promocionar empreses i serveis locals... És important que aquesta pàgina web sigui visualment atractiva, estigui ben posicionada als diferents buscadors (sobretot Google) i que es vagi actualitzant la informació tot sovint. L'objectiu d'aquesta pàgina web no hauria de ser promocionar la zona ni atraure més visitants, sinó aconseguir que els visitants que vinguin coneguin la normativa i els valors naturals i vinguin més informats.
- **Crear unes xarxes socials pròpies de la Reserva,** on hi hagi enllaçada la pàgina web, i on es puguin compartir tots aquells missatges necessaris i que es vulguin transmetre des de la Reserva. L'objectiu d'aquestes xarxes socials no hauria de ser promocionar la zona ni atraure més visitants, sinó aconseguir que els visitants que vinguin coneguin la normativa i els valors naturals i vinguin més informats.
- **Posar els punts d'informació de la Reserva al Google maps.** D'aquesta manera els visitants podran arribar fins al punt d'informació més fàcilment (tant el de Fites com el de Pessonada) i no pararan a mig camí a la pista de Cuberes, com ja fan sovint.
- **Posar alguns cartells informatius més:** sobre la brama, la zona, la Reserva, els Valors naturals... Al Pla de participació van sortir els següents llocs: al Refugi de Cuberes, a l'Àrea recreativa de Comafreda, al pàrquing de la Granja del Salvador, al poble de Taús i a l'Ermita de la Guia. Tot i això, es pot revisar per decidir on cal i on no.
- **Crear un canal de comunicació directe amb els veïns/es i treballadors/es de la Reserva.** Una de les principals queixes que s'han detectat de veïns i treballadors a

Boumort, és la falta de comunicació directe amb la reserva. Obres a les pistes, que queden tallades, obres forestals, batudes de caça... que no es comuniquen fins que ja et trobes allà mateix. Per això proposem buscar una manera ràpida i fàcil de poder comunicar aquesta informació a qui es cregui necessari (a través de web, xarxes socials, creant un grup de whatsapp...)

- **Crear una estratègia comunicativa per evitar els gossos deslligats.** Tot i no ser un problema només de la Reserva, i ser un problema molt més extès, els gossos deslligats s'han detectat com una de les principals amenaces a la zona i seria necessari poder posar-hi remei. La sensibilització i informació dels visitants, és molt important per a la seva col·laboració, en aquest sentit.

Calendarització i priorització d'actuacions

		ANY 1 (2025-2026)				ANY 2 (2026-2027)				ANY 3 (2027-2028)			
		OCT-DES	GEN-MAR	ABR-JUN	JUL-SET	OCT-DES	GEN-MAR	ABR-JUN	JUL-SET	OCT-DES	GEN-MAR	ABR-JUN	JUL-SET
Regulació d' Usos	**A1** Prohibir l'estacionament a la pista de Cuberes durant l'època de Brama (15 de setembre – 15 d'octubre) per evitar que la gent pari a qualsevol lloc.												
	A2 Millorar l'estudi actual sobre la freqüentació a Boumort: posar més comptadors a la resta d'entrades i tenir un registre (per part de la RNC) de quanta gent utilitza el refugi de Cuberes.												
Ordenació de l' Espai	**B1** Habilitar un pàrquing a Comafreda per evitar que tothom aparqui on vulgui.												
	B2 Ressenyalitzar alguns trams del sender que va de Taús al refugi de Cuberes.												
	B3 Mantenir el dispositiu d'informadors ambientals al Mirador de Fites i a Pessonada, i augmentar-lo a Coll de la Creu, Coll de Llívia i Ermita de la Guia durant la Brama.												
Propostes socials	**C1** Mantenir o establir Plans de Participació anuals o bianuals a la zona de Taús els Castells, a Conca de Dalt, a la zona Abella-Bóixols i a la zona Gerri-Baén.												
	C2 Millorar la comunicació entre l'òrgan gestor i els residents o treballadors de la zona, sobretot per avisar de pistes tallades, obres o accions forestals o batudes.												
Accions de comunicació i sensibilització	**D1** Disposar d'una pàgina web oficial de l'òrgan gestor (bramaboumort.cat) on poder comunicar normativa, bones pràctiques, localització i horari dels punts d'informació, recomanació d'itineraris, empreses de guiatge o allotjaments locals, valors naturals de la zona...Aquesta web no cal que sigui propietat directament de la RNC, però sí que es plantegi de manera que la RNC pugui afegir o retirar contingut sempre que calgui.												

	D2 Disposar d'unes xarxes socials (@Bramaboumort) on poder comunicar normativa, bones pràctiques, localització i horari dels punts d'informació, recomanació d'itineraris, empreses de guiatge o allotjaments locals, valors naturals de la zona...Aquestes xarxes socials no cal que depenguin directament de la RNC, però sí que es plantegin de manera que la RNC pugui afegir o retirar contingut sempre que calgui.												
	D3 Posar cartells d'informació, sensibilització i normativa al Refugi de Cuberes, a l'Àrea recreativa de Comafreda, al pàrquing de la Granja del Salvador, al poble de Taús i a l'Ermita de la Guia.												
	D4 Posar cartelleria temporal avisant de l'existència d'informadors (com ja es fa a Cuberes) avisant de la distància o punt on es troben mentre hi hagi actius els punts d'informació												
Protecció i restauració del medi natural	**E1** Crear una estratègia per evitar gossos deslligats: cartelleria extra, campanya de xarxes socials, agents rurals posant multes...)												
	E2 Realitzar un estudi de zones especialment sensibles de flora i fauna (si no està fet), i plantejar crear zones d'exclusió per a boletaires.												

Costos estimats i recursos necessaris

REGULACIÓ DELS USOS					
CODI	CONCEPTE	PREU UNITARI	UNITATS		PRESSUPOST
A1	**A1** Prohibir l'estacionament a la pista de Cuberes durant l'època de Brama (15 de setembre – 15 d'octubre) per evitar que la gent pari a qualsevol lloc.	200€	5	Senyals de prohibit aparcar	1.000€
		30€	30	Hores de planificació i de la normativa i col·locació dels cartells (EMD Taús, Aj. Valls d'Aguilar i RNC)	900€
A2	**A2** Millorar l'estudi actual sobre la freqüentació a Boumort: posar més comptadors a la resta d'entrades i tenir un registre (per part de la RNC) de quanta gent utilitza el refugi de Cuberes.	3.000€	3	Comptadors	9.000€
		1.000€	3	Instal·lació	3.000€
TOTAL					

GESTIÓ DE L'ESPAI					
CODI	CONCEPTE	PREU UNITARI	UNITATS		PRESSUPOST
B1	**B1** Habilitar un pàrquing a Comafreda per evitar que tothom aparqui on vulgui.	5.000€	1	Habilitació pàrquing Comafreda	5.000€
B2	**B2** Ressenyalitzar alguns trams del sender que va de Taús al refugi de Cuberes.	50€	1	Pintura	50€
		30€	15	Hores Guardes de la reserva	450
B.3	**B3** Mantenir el dispositiu d'informadors ambientals al Mirador de Fites i a Pessonada, i augmentar-lo a Coll de la Creu, Coll de Llívia i Ermita de la Guia durant la Brama.	50.000€	1	Dispositiu d'informadors ambientals	50.000€
TOTAL					

PROPOSTES SOCIALS					
CODI	CONCEPTE	PREU UNITARI	UNITATS		PRESSUPOST
C1	**C1** Mantenir o establir Plans de Participació anuals o bianuals a la zona de Taús els Castells, a Conca	30€	20	Hores tècnic RNC	600€

	de Dalt, a la zona Abella-Bóixols i a la zona Gerri-Baén.				
C2	**C2** Millorar la comunicació entre l'òrgan gestor i els residents o treballadors de la zona, sobretot per avisar de pistes tallades, obres o accions forestals o batudes.				
TOTAL					

ACCIONS DE COMUNICACIÓ I SENSIBILITZACIÓ					
CODI	CONCEPTE	PREU UNITARI	UNITATS		PRESSUPOST
D.1	**D1** Disposar d'una pàgina web oficial de l'òrgan gestor (bramaboumort.cat) on poder comunicar normativa, bones pràctiques, localització i horari dels punts d'informació, recomanació d'itineraris, empreses de guiatge o allotjaments locals, valors naturals de la zona...Aquesta web no cal que sigui propietat directament de la RNC, però sí que es plantegi de manera que la RNC pugui afegir o retirar contingut sempre que calgui.	5.000€	1	Disseny i creació de la pàgina web	5.000€
D.2	**D2** Disposar d'unes xarxes socials (@Bramaboumort) on poder comunicar normativa, bones pràctiques, localització i horari dels punts d'informació, recomanació d'itineraris, empreses de guiatge o allotjaments locals, valors naturals de la zona...Aquestes xarxes socials no cal que depenguin directament de la RNC, però sí que es plantegin de manera que la RNC pugui afegir o retirar contingut sempre que calgui.				
D.3	**D3** Posar cartells d'informació, sensibilització i normativa al Refugi de Cuberes, a l'Àrea recreativa de Comafreda, al pàrquing de la Granja del Salvador, al poble de Taús i a l'Ermita de la Guia.	600€-1000€	5	Cartells informatius i de sensibilització	3.000€ - 5.000€
D.4	**D4** Posar cartelleria temporal avisant de l'existència d'informadors (com ja es fa a Cuberes) avisant de la distància o punt on es troben mentre hi hagi actius els punts d'informació.	50	3	Cartells	150€
TOTAL					

ACCIONS DE RESTAURACIÓ I PROTECCIÓ DEL MEDI NATURAL					
CODI	CONCEPTE	PREU UNITARI	UNITATS		PRESSUPOST
E1	**E1** Crear una estratègia per evitar gossos deslligats: cartelleria extra, campanya de xarxes socials, agents rurals posant multes...)	2.000€	1	Campanya informativa i sancionadora	2.000€
E2	**E2** Realitzar un estudi de zones especialment sensibles de flora i fauna (si no està fet), i plantejar crear zones d'exclusió per a boletaires.	15.000€	1	Estudi de zones sensibles i installació de tanques	15.000€
TOTAL					

Seguiment i avaluació

Indicadors de seguiment i criteris d'assoliment

Per tal de fer un seguiment dels indicadors és necessari:

- **Anualment**
  - Realitzar una revisió de l'estat de les actuacions proposades per conèixer el seu estat d'execució i la previsió futura d'execució.
  - Revisió dels eco-comptadors i de les dades dels punts d'informació per estimar l'afluència diària.
  - Recollir la percepció dels residents en reunions anuals de participació.
- **Cada 3 anys**
  - Caldrà fer una nova diagnosi de les pressions per avaluar-ne la seva evolució, controlar que les mesures implementades serveixin per disminuir l'efecte de les pressions i controlar que no hagin sorgit noves pressions que calgui abordar en el futur.
  - Realització d'enquestes als visitants per avaluar canvis en la percepció general de l'espai.

	Indicador	Resultat esperat	Font de dades	Freqüència
Variació en les pressions/impactes	Nº de pressions reduïdes	**17**	Taula de pressions	3 anys
	Nº de pressions incrementades	**0**	Taula de pressions	3 anys
Execució de les actuacions	Nº d'actuacions executades	**13**	RNC de Boumort, EMD de Taús i Ajuntament de Baix Pallars	Anualment
Percepció social	Percepció de residents		Enquestes a residents i reunions de participació anuals	Anualment
	Percepció dels visitants		Enquestes a visitants	3 anys

Referències

• **Ajuhari, Z., Aziz, A., Yaakob, S. S. N., Abu Bakar, S., & Mariapan, M. (2023).** Systematic literature review on methods of assessing carrying capacity in recreation and tourism destinations. Sustainability, 15(4), 3474. https://doi.org/10.3390/su15043474

• **Brang P, Spathelf P, Larsen JB, Bauhus J, Boncina A, Chauvin C, Drössler L, García-Güemes C, Heiri C, Kerr G, Lexer MJ, Mason B, Mohren F, Mühlethaler U, Nocentini S, Svoboda M. 2014.** Suitability of close-to-nature silviculture for adapting temperate European forests to climate change. Forestry 87: 492–503.

• **Bravo F, Bravo-Oviedo A, Ruiz-Peinado R, Montero G. 2008.** Selvicultura y cambio climático. A: Serrada R, Montero G, Reque J. (Eds). Compendio de Selvicultura Aplicada en España. Instituto Nacional de Investigación y Tecnología Agraria y Alimentaria. Madrid.

• **Calama R. 2017.** La gestión forestal como herramienta para la adaptación al cambio climático: ¿realidad o ficción científica? Cuad. Soc. Esp. Cienc. For. 43: 59-90.

• **Casadevall, I., Carbonell, L., Font, O., & Poch, S. (2021).** Model sistematitzat d'anàlisi i gestió d'ús públic: Gestió de la sobrefreqüentació en gorgs de les comarques gironines. Diputació de Girona.

• **Cifuentes, M. (1992).** Determinación de capacidad de carga turística en áreas protegidas. CATIE.

• **Cifuentes, M., Mesquita, C. A., Méndez, J., Eugenia, M., Aguilar, N., Cancino, D., Gallo, M., Jolón, M., Ramírez, C., Ribeiro, N., Sandoval, E., & Turcios, M. (1999).** Capacidad de carga turística de las áreas de uso público del Monumento Nacional Guayabo, Costa Rica. CATIE.

• **Cortès Ribelles, M. (2005).** La serra del Boumort. España: Cossetània.

• **Costa, J., Gomes, A., Stokes, M., & Saraiva, M. (2024**). Recreational use of protected areas: Spatiotemporal insights from the Wikiloc mobile app. Current Issues in Tourism.

• **da Mota, V. T., Farías-Torbidoni, E. I., & Mendes, R. M. N. (2025).** How is visitor carrying capacity being measured in natural areas? Methods and global trends from a systematic literature review. Journal of Outdoor Recreation and Tourism, 53, 100986.

• **Dawson, C. P., & Hendee, J. C. (2009).** Wilderness management : Stewardship and protection of resources and values (4th ed.). Fulcrum Publishing.

• **Devictor, V., Julliard, R., Couvet, D., & Jiguet, F. (2008)**. Functional biotic homogenization of bird communities in disturbed landscapes. Global Ecology and Biogeography, 17, 252–261.

• **Diputació de Girona & Fundació Emys. (2023)**. Diagnosi i proposta d'ordenació de l'espai fluvial i les gorgues de Beget.

• **Diputació de Girona & Fundació Emys. (2025).** Diagnosi i proposta d'ordenació de l'espai fluvial a les zones de bany fluvial de Maçanet de Cabrenys.

• **Dorado, V., Farías-Torbidoni, E. I., Morera, S., & Nogueira-Mendes, R. (2022).** Tourist carrying capacity: A turning point to a sustainable tourism model. The case of Alt Pirineu Natural Park (Spain). Journal of Outdoor Recreation and Tourism.

• **Faunatek. (2022).** Diagnosi de la Reserva Nacional de Caça de Boumort. Generalitat de Catalunya. Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural. Reserva Nacional de Caça de Boumort.

• **Gascon, M., Triguero-Mas, M., Martínez, D., Dadvand, P., Rojas-Rueda, D., Plasència, A., & Nieuwenhuijsen, M. J. (2015).** Mental health benefits of long-term exposure to residential green and blue spaces. International Journal of Environmental Research and Public Health, 12(4), 4354–4379.

• **Generalitat de Catalunya. (2020).** Informe sobre l'Estat de la Natura a Catalunya 2020.

• **Gisfera. (2022).** Diagnosi i proposta d'ordenació de les gorgues i espais de bany de la Muga a Albanyà.
• **Gómez-Limón, J. A., & García, J. (2014).** Capacidad de carga y uso público en espacios naturales protegidos. Editorial Síntesis.
• **IUCN. (2023).** The IUCN Red List of Threatened Species. https://www.iucnredlist.org
• **Jurado, E., Tejada, M. T., García, F. A., & González, J. C. (2013).** Carrying capacity assessment for tourist destinations. Tourism Management Perspectives, 6, 1–10.
• **Kerbiriou, C., Le Viol, I., Jiguet, F., & Gourmelon, F. (2008).** The impact of human frequentation on coastal vegetation in a biosphere reserve. Journal of Environmental Management, 88(4), 715–728.
• **Kuss, F. R., Graefe, A. R., & Vaske, J. J. (1990).** Visitor impact management : A review of research (Vol. 1). National Parks and Conservation Association.
• **Kuss, F. R., Graefe, A. R., & Vaske, J. J. (1990).** Visitor impact management : The planning framework. National Parks and Conservation Association.
• **Larrieu, L., & Gonin, P. (2008).** L'indice de biodiversité potentielle (IBP): Un outil simple pour évaluer la biodiversité potentielle des peuplements forestiers. ONF–Cemagref.
• **Long, C., Lu, S., Chang, J., Zhu, J., & Chen, L. (2022).** Tourism environmental carrying capacity review, hotspot, issue, and prospect. International Journal of Environmental Research and Public Health, 19(24), 16663. https://doi.org/10.3390/ijerph192416663
• **Marion, J. L., & Leung, Y.-F. (2011).** Indicators and protocols for monitoring impacts of formal and informal trails in protected areas. Journal of Tourism and Leisure Studies, 17, 215–236.
• **Marion, J. L., & Leung, Y.-F. (2016).** A review and synthesis of recreation ecology research findings on visitor impacts to wilderness and protected natural areas. Journal of Forestry, 114(3), 352–362.
• **Matos, L. A., & Pérez, S. del V. (2018).** Revisión sobre capacidad de carga turística y la prevención de problemas ambientales e n destinos emergentes. Turismo y Sociedad, 24, 77–100.
• **Ministerio para la Transición Ecológica y el Reto Demográfico (MITECO). (2020).** Catálogo Español de Especies Amenazadas.
• **Nocentini, S., & Coll, L. (2013).** Mediterranean forests: human use and complex adaptive systems. In Managing Forests as Complex Adaptive Systems (pp. 214-243). Routledge.
• **Pino, J., Rodà, F., Ribas, J., & Pons, X. (2000).** Landscape structure and biodiversity: Effects of forest fragmentation on plant communities in Mediterranean landscapes. Forest Ecology and Management, 129(1–3), 157–170.
• **Revista UNE. (2023).** España consolida su liderazgo internacional en el turismo. UNE. https://revista.une.org/71/espana-consolida-su-liderazgo-internacional-en-el-turismo.html
• **Tognetti R, Smith M, Panzacchi P. 2022.** An Introduction to Climate-Smart Forestry in Mountain Regions. A: Tognetti R, Smith M, Panzacchi P. (Eds). 2022. Climate-Smart Forestry in Mountain Regions. Springer. 574 p.
• **Unión Europea. (2007).** Directiva 92/43/CEE relativa a la conservación de los hàbitats naturales y de la fauna y flora silvestres (Directiva Hábitats).
• **Unión Europea. (2009).** Directiva 2009/147/CE relativa a la conservación de las aves silvestres (Directiva Aves).
• **Vilà-Cabrera A, Coll L, Martinez-Vilalta J, Retana J. 2018**. Forest management for adaptation to climate change in the Mediterranean basin: A synthesis of evidence. Forest Ecology and Management 407: 16-22.